

Europeiska unionens officiella tidning

ISSN 1725-2628

L 108

firtiosjätte årgången

30 april 2003

Svensk utgåva

Lagstiftning

Innehållsförteckning

I Rättsakter vilkas publicering är obligatorisk

.....

II Rättsakter vilkas publicering inte är obligatorisk

Kommissionen

2003/281/EG:

- ★ **Kommissionens beslut av den 30 oktober 2002 om ett statligt stöd som Tyskland beviljat Raffinerie Leuna 2000** [delgivet med nr K(2002) 4038] ⁽¹⁾ 1

2003/282/EG:

- ★ **Kommissionens beslut av den 27 november 2002 om det statliga stöd som Tyskland beviljat Doppstadt GmbH** [delgivet med nr K(2002) 4482] ⁽¹⁾ 8

2003/283/EG:

- ★ **Kommissionens beslut av den 27 november 2002 om de åtgärder som Spanien har genomfört till förmån för Refractarios Especiales SA** [delgivet med nr K(2002) 4486] ⁽¹⁾ 21

2003/284/EG:

- ★ **Kommissionens beslut av den 11 december 2002 om det statliga stöd som Spanien har beviljat Sniace SA** [delgivet med nr K(2002) 4824] ⁽¹⁾ 35

II

(Rättsakter vilkas publicering inte är obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 30 oktober 2002

om ett statligt stöd som Tyskland beviljat Raffinerie Leuna 2000

[delgivet med nr K(2002) 4038]

(Endast den tyska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2003/281/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT FÖLJANDE BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapens, särskilt artikel 88.2 första stycket i detta,

med beaktande av Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 62.1 a i detta,

efter att i enlighet med nämnda artiklar ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig ⁽¹⁾ och med beaktande av dessa synpunkter, och

av följande skäl:

(3) Kommissionen har mottagit synpunkter från fyra berörda parter, vilka den översände till Tyskland den 6 mars 1998 för att ge Tyskland tillfälle att yttra sig. Tyskland tog ställning till synpunkterna genom skrivelser av den 8 april 1998 och den 15 maj 1998.

(4) Den 17 februari beslutade kommissionen ålägga Tyskland att översända vissa upplysningar.

(5) Kommissionen skickade skrivelser till Tysklands regering den 19 augusti 1997, 4 februari 1998, 6 mars 1998, 7 april 1998, 26 maj 1998, 29 maj 1998, 23 juni 1998, 15 juli 1998, 29 juli 1998, 16 september 1998, 17 september 1998, 28 januari 1999, 17 mars 1999, 22 mars 1999, 29 april 1999, 15 maj 1999, 29 juni 1999, 31 oktober 2000 och 27 november 2000.

I. FÖRFARANDE

(1) Genom en skrivelse av den 19 augusti 1997, registrerad under nummer SG(97) D/ 7156, underrättade kommissionen Tyskland om sitt beslut av den 23 juli 1997 att inleda förfarandet i artikel 88.2 i EG-fördraget med anledning av det stöd som beviljats raffinaderiet Leuna 2000 i Sachsen-Anhalt.

(2) Kommissionens beslut om att inleda förfarandet offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* ⁽²⁾. Kommissionen har uppmanat berörda parter att yttra sig.

(6) Kommissionen skickade skrivelser till Elf den 31 juli 1998, 16 september 1998, 23 september 1998, 4 januari 1999, 15 januari 1999, 4 februari 1999, 24 februari 1999, 13 oktober 1999, 21 januari 2002 och 11 april 2002.

(7) Kommissionen mottog skrivelser från Tyskland av den 5 september 1997, 18 september 1997, 6 november 1997, 11 februari 1998, 9 mars 1998, 8 april 1998, 24 april 1998, 15 maj 1998, 19 augusti 1998, 4 november 1998, 20 december 1998, 15 december 1998, 16 januari 1999, 27 januari 1999, 8 mars 1999, 9 mars 1999, 16 mars 1999, 16 april 1999, 27 april 1999, 10 maj 1999, 31 maj 1999, 2 juni 1999, 10 juni 1999, 26 juni 1999, 2 juli 1999, 28 september 1999, 6 november 2001, 22 februari 2002 och 17 juli 2002.

⁽¹⁾ EGT C 394, 30.12.1997, s. 14.

⁽²⁾ Se fotnot 1.

- (8) Kommissionen mottog skrivelser från Elf eller dess företrädare av den 31 juli 1998, 24 augusti 1998, 12 november 1998, 1 december 1998, 11 december 1998, 5 januari 1999, 26 januari 1999, 27 januari 1999, 3 juni 1999, 7 juni 1999, 18 oktober 2000, 26 november 2001, 12 december 2001, 18 december 2001, 30 januari 2002, 22 april 2002 och 28 maj 2002.

- (9) Dessutom ägde olika överläggningar rum mellan kommissionen och de berörda företagen.

II. BESKRIVNING AV ÅTGÄRDEN

- (10) Mitteldeutsche Erdöl-Raffinerie GmbH Leuna (Mider) i Leuna i Spergau har i dag en kapacitet på 10 miljoner ton råolja per år. Råoljan kommer direkt via en rörledning från Ryssland och/eller från Rostock och/eller Danzig. Företaget sysselsätter enligt egen utsago cirka 2 550 personer. De viktigaste produkterna är bensin, diesellolja, eldningsolja, flygbränsle och metanol.

- (11) Det aktuella ärendet går tillbaka på kommissionens beslut av den 30 juni 1993 (ärendena nr N 109/93 och NN 11/93) ⁽³⁾ och av den 25 oktober 1994 (ärende nr N 543/94). Besluten gällde ett antal stöd som skulle betalas till Treuhandanstalt, det tidigare östtyska privatiseringsorganet och föregångare till Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben (BvS). Stöden skulle beviljas Elf ⁽⁴⁾/Mider i samband med privatiseringen och omstruktureringen av raffinaderierna Zeitz/Leuna och bensinstationsnätet Minol. 1992 bildade Elf dotterbolaget Mider, som det ägde till hundra procent, för att bygga upp det nya raffinaderiet Leuna-2000.

- (12) Privatiseringen och uppbyggnaden av de nya anläggningarna var ett led i planen för att omstrukturera Leunas gamla kemiska anläggningar. I sitt beslut i juni 1993 åtog sig kommissionen bland annat att inte göra några invändningar mot investeringsstödet på 749,3 miljoner euro (1 465,5 miljoner tyska mark) för byggande av det nya raffinaderiet. I november 1994 godkände kommissionen ett tilläggsstöd på 20,5 miljoner euro (40 miljoner tyska mark) för ytterligare investeringar på 102,3 miljoner euro.

- (13) De flesta stöden beviljades på grundval av olika regionalstödsprogram som godkänts av kommissionen. Ursprungligen beräknades investeringen för byggandet av det nya raffinaderiet uppgå till 2 301 miljoner euro

(4 500 miljoner tyska mark), vilket motsvarade en bruttostödnivå på 32,56 %. De godkända investeringsstöden uppgick till sammanlagt 769,7 miljoner euro (1 505,5 miljoner tyska mark), vid en total investeringsvolym på 2 403,1 miljoner euro (4 700 miljoner tyska mark). Bruttostödnivån för hela investeringsprojektet låg på 32 %, dvs. det förblev under den högsta tillåtna nivån på 35 % för stora företag i de nya delstaterna.

- (14) Den viktigaste delen av hela projektet var byggandet av raffinaderianläggningen. Därför ingick Mider ett byggavtal, det s.k. "Pauschalsummen-EPC ⁽⁵⁾-Vertrag", med konsortiet Thyssen-Lurgi-Technip joint Venture-TLT om att bygga nyckelfärdigt till ett fast pris på 1 692,4 miljoner euro (3 310 miljoner tyska mark). Övriga kostnader omfattade projektförberedelse, nödvändig infrastruktur och kostnader för igångsättande av driften.

- (15) Som ett led i kommissionens övervakningsskyldighet översände Tyskland 1997 till kommissionen en rapport om en studie som konsultföretaget Solomon Associates Ltd utförde för BvS räkning 1996. Priset för köp av aktier i det nya raffinaderiet skulle fastställas med hjälp av denna rapport. I en avsiktsförklaring av den 30 april 1994 beviljade BvS Elf/Mider en försäljningsoption på Mider-aktierna, så att BvS på Elf/Miders önskan skulle kunna delta i projektet ⁽⁶⁾.

- (16) I Solomon-studien kom man ursprungligen fram till att de kostnader som Elf hade uppgivit och som låg till grund för kommissionens beslut var betydligt högre än de normala kostnaderna för byggande av en motsvarande anläggning. Solomon beräknade kostnaderna enligt en statistisk metod för en teoretisk anläggning.

- (17) I Solomon-rapporten beräknades de normala kostnaderna för ett EPC-avtal till 1 207 miljoner euro (2 400 miljoner tyska mark). Skillnaden mellan det av Solomon beräknade beloppet och kostnaderna beräknade på grundval av EPC-avtalet uppgick till 340 miljoner euro (665 miljoner tyska mark) med hänsyn till de justeringar som Solomon gjorde ⁽⁷⁾.

⁽⁵⁾ Engineering, Planning and Construction: teknik, planering och byggande.

⁽⁶⁾ Avsiktsförklaringen och den därmed förknippade försäljningsoptionen behandlas i kommissionens beslut av den 2 februari 2000 om "förlikningsavtalet" (N94/98) mellan BvS, delstaten Sachsen-Anhalt och Elf/Mider. Avsiktsförklaringen och försäljningsoptionen behandlas i kapitel VII i detta beslut.

⁽⁷⁾ I sitt beslut om att inleda förfarandet nämnde kommissionen ett belopp på 460,2 miljoner euro (900 miljoner tyska mark). Den beaktade dock inte Solomons justeringar på 235 miljoner tyska mark, vilka minskade avvikelserna.

⁽³⁾ EGT C 214, 7.8.1993.

⁽⁴⁾ Elf är numera en del av Total Fina Elf SA.

III. GRUND FÖR INLEDANDE AV FÖRFARANDET I ARTIKEL 88.2

- (18) Då kommissionen inledde förfarandet enligt artikel 88.2, uttryckte den tvivel angående genomförandet av sina ursprungliga beslut och angående de upplysningar som legat till grund för dessa beslut om godkännande. Följaktligen uttryckte den tvivel angående stödets laglighet. Kommissionen ansåg särskilt att den information Tyskland översänt inte var tillräcklig för att undanröja tvivlen beträffande de faktiska kostnaderna för att bygga Leuna 2000 och de medel som Elf/Mider faktiskt investerat ⁽⁸⁾.
- (19) Kommissionen anser att de dittills översända upplysningarna inte kunde motivera skillnaden mellan det investeringsbelopp som Elf hade beräknat och det pris som Solomon hade räknat fram.
- (20) Alltför högt beräknade kostnader för den stödberättigande investeringen hade kunnat leda till fastställande av ett stödbelopp som skulle ha överstigit det belopp som är absolut nödvändigt för att genomföra projektet. Detta skulle strida mot principen om stödets nödvändighet.
- (21) Dessutom är det möjligt att investeringsstöden överskred den högsta tillåtna stödnivån inom detta område. Om kommissionen konstaterar att ett stöd missbrukas, är den enligt artikel 88.2 i EG-fördraget skyldig att fatta ett beslut om att medlemsstaten i fråga, inom en tidsfrist som fastställs av kommissionen, antingen skall annullera stödet eller ändra det.

IV. SYNPUNKTER FRÅN BERÖRDA PARTER

- (22) Efter det att det formella granskningsförfarandet inletts fick kommissionen synpunkter från fyra berörda företag, däribland Elf/Mider.
- (23) En konkurrent verksam inom mineralsektorn fäste uppmärksamhet vid Leuna-projektets negativa inverkan på konkurrensen inom mineraloljeindustrin. Synpunkter lades fram också av Förenade kungariket, som uttryckte farhågor för att den högsta tillåtna nivån för regionalstöd eventuellt skulle kunna överskridas. Dessutom hänvisade Förenade kungariket till stödets negativa conse-

kvenser för konkurrensen inom mineraloljesektorn och de brittiska konkurrenterna, särskilt med tanke på kapaciteten vid de europeiska raffinaderierna. Dessutom mottog kommissionen en skrivelse från ett konsortium bestående av två ryska företag, som var intresserade av att köpa en andel i Mider och som bestred det konstaterande i beslutet om att inleda förfarandet enligt vilket de skulle ha planerat att inställa sina planer på att förvärva en andel. Företagen konstaterade att konsortiet var redo att betala lika mycket för Mider-aktierna som BvS skulle betala i enlighet med försäljningsoptionen.

- (24) Elf/Miders synpunkter gäller de processrättsliga aspekterna på inledandet av förfarandet samt materiellrättsliga omständigheter. Vad gäller förfarandet ansåg Elf/Mider att kommissionens behörighet med avseende på gällande stödordningar begränsar sig till en granskning av efterlevnaden av de ursprungliga besluten. En omprövning får inte medföra att de aktuella stödåtgärderna och deras förenlighet med den gemensamma marknaden granskas på nytt i alla avseenden. Dessutom ansåg Elf/Mider i föreliggande fall att inledandet av förfarandet var omotiverat, eftersom det i första hand grundade sig på Solomon-rapporten. Den rapporten tjänade dock ett annat syfte, nämligen bedömningen av de Mider-aktier som eventuellt skulle köpas av BvS. Solomons koncept var en subjektiv bedömning av om byggkostnaderna var motiverade eller rimliga med hänsyn till hur mycket ett annat oljeföretag skulle investera. Bedömningen har därför inget samband med de kostnader som faktiskt åsamkades Mider och ligger under dessa kostnader. Den sista processrättsliga anmärkningen gäller ordalydelsen i kommissionens beslut om att inleda förfarandet i artikel 88.2 i EG-fördraget: Enligt Elf/Mider är kommissionens tillkännagivande oklart och delvis motstridigt.

- (25) I sina materiellrättsliga synpunkter syftar Elf/Mider till att påvisa att de upplysningar som låg till grund för kommissionens ursprungliga beslut gällande raffinaderiet Leuna 2000 var korrekta och att investeringarna genomförts som planerat. Dessutom anser Elf/Mider att regionalstödsordningarna förvaltats på vederbörligt sätt. Stödbeloppet och den av kommissionen godkända stödnivån har inte överskridits.

- (26) Dessutom anser Elf/Mider att villkoren för den försäljningsoption gällande Mider-aktier som ingick i 1994 års avsiktsförklaring inte kan omfattas av detta förfarande. Försäljningsoptionen ingår redan i förlikningsavtalet mellan Elf och BvS av den 30 december 1997. Förlikningsavtalet är föremål för ett särskilt stödförfarande (N94/98). Frågor som gäller avsiktsförklaringen och försäljningsoptionen saknar således betydelse för detta förfarande.

⁽⁸⁾ I sitt beslut om att inleda förfarandet begärde kommissionen också upplysningar om försäljningsoptionsavtalet, som skulle granskas vid en senare tidpunkt.

V. TYSKLANDS SYNPUNKTER

- (27) Tyskland översände information om de faktiska byggkostnaderna och förklaringar för att motivera merkostnaderna. Dessutom konstaterade Tyskland att det fasta schablonpriset var motiverat såtillvida att raffinaderiet skulle byggas på kort tid och att oförutsedda faktorer måste kalkyleras in.

VI. EXPERTSTUDIE OCH BEGÄRAN OM
UPPLYSNINGAR

- (28) Som ett led i granskningen beställde kommissionen en oberoende undersökning för kontroll av kostnaderna för byggande av raffinaderiet. I juli 1998 utsåg kommissionen Parpinelli Tecnon från Milano, ett företag inom Tecnon Consulting-gruppen, till det företag som skulle genomföra studien. Detta externa konsultföretag hade till uppgift att utreda om det stöd som Tyskland beviljat för byggande av det nya petrokemiska raffinaderiet i Leuna hade använts i enlighet med kommissionens godkännandebeslut. Tecnon skulle koncentrera sig på två huvudfrågor i sin studie. För det första skulle det utreda värdet på raffinaderiet och värdet på byggavtalet mellan Elf/Mider och TLT-konsortiet. För det andra skulle Tecnon undersöka de faktiska betalningarna för projektet som helhet och jämföra dem med den ursprungliga plan som kommissionens beslut grundade sig på.
- (29) I januari 1999 lade Tecnon fram en mellanrapport. Studien bekräftade att de stödberättigande totalkostnaderna för investeringsprojektet uppgick till cirka 2 403,1 miljoner euro (4 700 miljoner tyska mark) ⁽⁹⁾, vilket motsvarar det belopp som anges i de ursprungliga besluten från kommissionen. I beloppet ingick 1 730,7 miljoner euro (3 385 miljoner tyska mark) för TLT-konsortiet, med vilket Elf/Mider ingått EPC-avtalet om byggande av ett nyckelfärdigt raffinaderi.
- (30) Tecnon fick full tillgång till alla de uppgifter om Elf/Miders bokföring och finansiella ställning som gällde byggandet av Leuna 2000. Däremot hade Tecnon ingen tillgång till sådana TLT-handlingar eller annan information som inte direkt hade att göra med undersökningen.
- (31) Eftersom Tecnon följaktligen inte förfogade över upplysningar om försäljaranbud (vendor bids) eller om underleverantörernas fakturor, beräknade konsultföretaget marknadspriset för EPC-avtalet och investeringen utifrån företagets egna siffror om andra raffinaderiprojekt. Enligt Tecnon motsvarar denna metod i princip den

metod som Solomon använde tidigare vid bedömningen av EPC-avtalet, som dock anpassats till anläggningen i fråga i detta fall.

- (32) Enligt den bedömning som gjorts utifrån den information Tecnon har till sitt förfogande låg det belopp som Elf/Mider betalade till TLT på grundval av EPC-avtalet och andra uppdrag 700 miljoner tyska mark över marknadsvärdet på varorna och tjänsterna i fråga; detta stämmer överens med Solomons beräkning. Vad gäller Elf/Miders betalningar kom man i studien fram till att de angivna beloppen, enligt till buds stående handlingar, faktiskt hade betalats. Dessutom konstaterades det att leverantörerna fick de belopp de fakturerat och att investeringarna stämde överens med det 1994 ändrade TLT-avtalet. Tecnon kom vidare fram till att de ändringar i avtalet som gjordes under byggtiden kan anses normala i samband med ett projekt av denna art och omfattning.
- (33) Tyskland och Elf/Mider gjorde invändningar mot resultaten av studien och den metod som låg till grund för den. Deras främsta invändning var att studien, i likhet med Solomon-rapporten ⁽¹⁰⁾, byggde på beräkningar av marknadsvärdet men inte de faktiska kostnaderna för byggande av raffinaderiet. Framför allt tas det i studien ingen hänsyn till de särskilda omständigheterna kring Leuna 2000-projektet. Kritik riktades mot beräkningen av marknadsvärdet, analysens exakthet och det faktum att ett antal omständigheter som motiverade merkostnaderna inte beaktades. Dessa omständigheter omfattade de strängare miljöföreskrifter som gällde för Elf/Miders del, förhållandena vid den gamla Leuna-anläggningen och oförutsedda merkostnader.
- (34) Kommissionen hyste såsom tidigare allvarliga tvivel beträffande det trovärdiga och fullständiga i de upplysningar Tyskland hade lagt fram. Enligt resultaten av expertstudien var det pris Elf/Mider betalade för byggandet av raffinaderiet alltför högt, och därför begränsades stödet inte till det minsta nödvändiga. Dessutom var kommissionen övertygad om att väsentliga handlingar ännu inte lagts fram. För att korrekt kunna bedöma om ett eventuellt missbruk av stöd förelåg, behövde kommissionen tillgång till de handlingar som gällde TLT:s finansiering och marknader, särskilt säljarnas anbud och de faktiska fakturorna från underleverantörer.
- (35) Därför uppmanade kommissionen genom sitt beslut av den 17 februari 1999 Tyskland att översända de anbud från säljare som inkommit medan EPC-avtalet utarbetas

⁽⁹⁾ De faktiska kostnaderna uppgår till sammanlagt 2 607,6 miljoner euro (5 100 miljoner tyska mark), räntorna under byggtiden medräknade.

⁽¹⁰⁾ I november 1998 lade Solomon fram en andra omarbetning av den rapport som BvS hade beställt. I rapporten justerades det beräknade beloppet uppåt, så att differensen mellan Solomons beräkning och TLT-avtalet uppgick till 181,5 miljoner euro (355 miljoner tyska mark) i stället för det tidigare 340,1 miljoner euro (665 miljoner tyska mark).

des och som TLT hade använt till att fastställa avtalets pris. Dessutom uppmanades Tyskland att lägga fram verifierationer på de betalningar som gjorts till underleverantörer för vissa arbeten jämte motsvarande fakturor. Dessutom skulle Tyskland översända detaljerade kostnadskalkyler samt TLT:s bokslutshandlingar.

- (36) TLT förklarade sig redo att ställa dessa handlingar till förfogande. Tecnon genomförde en kompletterande studie, där det nya materialet bearbetades och analyserades. Enligt konsultföretaget var de framlagda handlingarna fullständiga, och alla de handlingar som nämndes i begäran om upplysningar hade översänts. Tecnon lade på grundval av den nya informationen från TLT i augusti 1999 fram en slutgiltig version av sin rapport.

- (37) I den slutliga rapporten konstaterade Tecnon att differensen på 357,9 miljoner euro (700 miljoner tyska mark) i kostnadsberäkningarna förklarats på ett trovärdigt sätt och verkar motiverad med beaktande av Leuna-anläggningens särförhållanden. Merkostnaderna på 400 miljoner tyska mark till följd av ett ökat material- och byggbehov verifierades främst på grundval av reviderade siffror om den finansiella ställningen ⁽¹¹⁾. De förklarades med ett dyrbart utvecklande av infrastruktur, som orsakades av många olika faktorer, bland annat tyska bestämmelser, särskilt miljöbestämmelser. Det är i detta fall fråga om faktiska kostnader. De har sin grund i avtal med tredje man, det vill säga underleverantörer, vilka ingått på grundval av anbud på en fri och konkurrensinriktad marknad. De högre kostnaderna på 100 miljoner tyska mark för teknisk planering förklaras av högre timlöner jämfört med Tecmons företagsinterna siffror. Med beaktande av TLT-konsortiets konkurrensinriktade struktur hade Tecnon ingen anledning att ifrågasätta TLT:s löner. Uppdelningen av inkomsterna mellan de tre parterna i konsortiet ordnades nämligen så att Technip och Lurgi fick inkomsterna från det tekniska planeringsarbetet, medan Thyssens andel i huvudsak motsvarade en procentandel av nettovinsten. Därför hade Thyssen ett intresse av att de faktiska kostnaderna för teknisk planering kontrolleras. De extra planeringskostnaderna på 300 miljoner tyska mark beror på kostnadsöverskridningar. På grundval av sin analys ansåg Tecnon från första början att TLT:s förklaring stämde. Kostnadsöverskridningarna föranleddes av olika faktorer, bland annat en underskattning av effekterna av de nya bestämmelserna om trycket i rörledningar, systemets komplexitet, personalförändringarna hos Mider och talrika konkurser bland leverantörerna.

- (38) Tecnon ansåg att det på ett tillfredsställande sätt påvisats att differensen mellan de angivna siffrorna och Tecmons

beräkning sannolikt håller sig inom noggrannhetsmarginalen på $\pm 20\%$ för dess analys och beror på merkostnader som TLT inte hade förutsett vid uppgörandet av budgeten. Enligt Tecnon är dessa kostnader svåra att bedöma utan direkt kännedom om förhandlingarna mellan uppdragsgivare och de lokala, regionala och nationella myndigheterna under byggnadsskedet. Tecnon kunde bekräfta att TLT faktiskt svarade för de reviderade högre kostnaderna. Tecnon bekräftade att den angivna vinsten för TLT för detta projekt inte är orimligt hög med hänsyn till de risker konsortiet tagit.

VII. ANDRA KOMMISSIONSBESLUT SOM HAR ETT SAMBAND MED DETTA ÄRENDE

- (39) I samband med denna granskning är det dessutom skäl att nämna två kommissionsbeslut som också gäller projektet Leuna 2000. För det första gäller det kommissionens beslut av den 1 oktober 1997 ⁽¹²⁾ om att inte bevilja en förlängning av lagen om investeringspremier (Investitionszulagengesetz) (C 28/96). Denna lag utgjorde den rättsliga grunden för beviljande av en investeringspremie på 184,1 miljoner euro (360 miljoner tyska mark), som skulle täcka 8 % av investeringskostnaderna för raffinaderiet. Genom detta beslut förklarades det stöd som redan beviljats Elf/Mider olagligt och oförenligt med den gemensamma marknaden. Investerarna har under tiden betalat tillbaka det stöd de redan har fått. Elf/Mider väckte talan vid förstainstansrätten för att få detta beslut ogiltigförklarat (mål T-9/98). Förstainstansrätten ogiltigförklarade den 22 november 2001 ⁽¹³⁾ den del av kommissionens beslut som gällde den kärende. Kommissionen kommer att undersöka verkningarna av förstainstansrättens dom separat; domen kommer dock inte att leda till att Elf/Mider får ytterligare stöd (jfr punkterna 31 och 37 i domen i mål T-9/98).

- (40) I det andra ärendet (N 94/98), som har ett samband med det aktuella fallet, godkände kommissionen genom ett beslut av den 2 februari 2000 ett förlikningsavtal som BvS, delstaten Sachsen-Anhalt och Elf/Mider ingick den 30 december 1997. Genom förlikningsavtalet erkände Tyskland Elf/Miders skadeståndskrav på 184,1 miljoner euro (360 miljoner tyska mark). Syftet med BvS bidrag var särskilt att ersätta ett anspråk som hade uppstått på grund av att den avsiktsförklaring som parterna ingått den 30 april 1994 om försäljningsoptionen inte hade iakttagits. Dessutom föreskrevs det uttryck-

⁽¹¹⁾ Det konstaterades att oberoende revisorer hade reviderat uppgifterna om finansiell ställning samt kostnadsberäkningarna. Deras berättelser lades fram. Kommissionen hade bland annat tillgång till de kostnadsberäkningar som KPMG hade bestyrkt.

⁽¹²⁾ EGT L 73, 12.3.1998.

⁽¹³⁾ Mitteldeutsche Erdöl-Raffinerie mot kommissionen, REG 2001, s. II-3367.

ligen i förlikningsavtalet att Elf/Mider skulle betala tillbaka till BvS det belopp överskridande 184,1 miljoner euro (360 miljoner tyska mark) som det eventuellt skulle få i form av en investeringspremie på 8 %.

- (41) Enligt kommissionen utgjorde det belopp på 122,7 miljoner euro (240 miljoner tyska mark) som BvS skulle betala inget stöd. Som stöd betraktades dock det resterande belopp på 61,4 miljoner euro (120 miljoner tyska mark) som Sachsen-Anhalt skulle betala som ersättning för den uteblivna investeringspremien enligt lagen om investeringspremier. Kommissionen konstaterade dock i sitt beslut att stödet är förenligt med gemenskapens stödbestämmelser. Tyskland åtog sig att inte betala beloppet i fråga direkt till stödmottagaren, utan istället betala in det på ett spärrat konto, där pengarna skall ligga till dess att ett slutligt beslut fattats i det aktuella ärendet.

VIII. BEDÖMNING AV STÖDET

- (42) Enligt de uppgifter som Tyskland översänt uppgick de stödberättigande investeringskostnaderna för raffinaderiet till sammanlagt 2 403,1 miljoner euro (4 700 miljoner tyska mark). Sakkunniga vid kommissionen har granskat dessa uppgifter och inte funnit något som skulle tyda på att dessa stödberättigande kostnader beräknats orimligt högt. Beloppet i fråga bekräftades dessutom i en rapport från myndigheterna i delstaten Sachsen-Anhalt (Verwendungsnachweisprüfung). Investeringsstödet uppgick ursprungligen till 769,7 miljoner euro (1 505,5 miljoner tyska mark). Stödnivån för projektet var 32 %, det vill säga låg under den högsta tillåtna stödnivån på 35 %. Inga medel ur EG:s struktur-fonder beviljades för projektet.
- (43) Hittills har 585,7 miljoner euro (1 145,5 miljoner tyska mark) beviljats i stöd för byggande av raffinaderiet. Detta belopp motsvarar det belopp som kommissionen godkände ursprungligen, minus de 360 miljoner tyska mark som måste dras av på grund av det negativa beslutet gällande lagen om investeringspremier. Om man till detta belopp adderar de 61,4 miljoner euro (120 miljoner tyska mark) som sattes in på spärrat konto i samband med beslutet om förlikningsavtalet, skulle ett stödbelopp på 647 miljoner euro (1 265,5 miljoner tyska mark) stå till förfogande för projektet.
- (44) Eftersom de stödberättigande investeringskostnaderna för projektet uppgår till 2 403,1 miljoner euro (4 700 miljoner tyska mark) och stödbeloppet till 647 miljoner euro (1 265,5 miljoner tyska mark), är stödnivån 26,9 %. ⁽¹⁴⁾ Enligt den information kommissionen har till sitt förfogande och på grundval av en granskning av denna information är stödnivån för detta projekt klart
- lägre än den högsta tillåtna stödnivån på 35 % för Sachsen-Anhalt. Utifrån dessa beräkningar överskrider den högsta tillåtna stödnivån endast om kommissionens undersökningar visar att kostnaderna för att bygga raffinaderiet blir mer än 554,4 miljoner euro (1 084,3 miljoner tyska mark) högre ⁽¹⁵⁾.
- (45) Detta belopp på 554,4 miljoner euro är klart större än det eventuella kostnadsöverskridande på 357,9 miljoner euro (700 miljoner tyska mark) som Tecnon nämner i sin mellanrapport. Dessutom är det klart större än den i Solomon-studien nämnda differensen, som låg till grund för denna granskning. Resultaten i Tecnon's slutliga rapport, som bygger på företagets faktiska siffror, tyder inte på att kostnaderna överskrider.
- (46) Dessutom konstaterades det att de angivna kostnaderna var motiverade och motsvarade de belopp som Elf/Mider faktiskt betalat och identifierat. I Tyskland genomfördes rättsliga och parlamentariska utredningar om kostnaderna för raffinaderiet Leuna 2000, men de påvisade inte heller några felaktiga kostnadsangivelser eller något missbruk av statligt stöd. Något missbruk i samband med byggandet av raffinaderiet konstaterades inte heller i den rapport från det parlamentariska utskottet för undersökning av partistöd som offentliggjordes i juli 2002.
- (47) Syftet med Solomon-rapporten var att utreda aktiernas marknadsvärde med tanke på en eventuell försäljning till BvS. Avsikten med bedömningen var inte att uppskatta de faktiska kostnaderna för byggande av raffinaderiet. Bedömningen grundade sig på en uppskattning och inte på faktiska handlingar från företaget. Även om Tecnon-anställda hade tillgång till detaljinformation från Elf/Miders om Leuna-raffinaderiet, grundade sig också Tecnon's mellanrapport på uppskattningar, eftersom det inte hade tillgång till de marknadsrelevanta siffror som TLT-konsortiet använt i prissättningen. Efter det att Tecnon fått tillgång till denna information, gick det att förklara differensen mellan den första analysen och de faktiska kostnaderna på grundval av EPC-avtalet. Tecnon's slutsats blev att differensen mellan kostnadsberäkningarna förklarades på ett övertygande sätt utifrån noggrannhetsmarginalerna i dess rapport.
- (48) Vad beträffar synpunkterna från tredje part gällande inledande av förfarandet konstaterar kommissionen att ingenting tyder på att stöd skulle ha beviljats i större

⁽¹⁴⁾ Enligt Elf/Mider har denna procentandel minskat till mellan 22 % och 24,3 % på grund av ändringar gällande projektets finansiering och byggplanering.

⁽¹⁵⁾ Denna beräkning utgör differensen mellan 35 % av 4 700 miljoner tyska mark (dvs. 1 645 miljoner tyska mark) och det faktiskt beviljade beloppet på 1 265,5 miljoner tyska mark. Differensen mellan dessa båda belopp (379,5 miljoner tyska mark) är det stödbelopp som teoretiskt sett ännu skulle kunna beviljas under iakttagande av stödnivån 35 %. Det motsvarar en stödberättigande investeringsgrundval på 1 084,3 miljoner tyska mark.

omfattning än vad som ursprungligen godkändes. Såsom ovan konstateras förblir stödnivån klart under den högsta tillåtna nivån. Villkoren i försäljningsoptionen för BvS behandlades separat i 2000 års beslut om förlikningsavtalet.

IX. SLUTSATS

- (49) Av den information som lämnats och den granskning som kommissionen genomfört i samband med detta förfarande har inte framkommit något som skulle tyda på missbruk av stöd. Det har inte kunnat påvisas att de stödberättigande kostnaderna skulle ha ökat eller stöd beviljats utöver den omfattning som angavs i de ursprungliga besluten om godkännande av investeringsprojektet Leuna 2000. Därmed har kommissionens tvivel om huruvida det stöd som beviljats Elf/Mider är förenligt med artikel 87 i EG-fördraget och artikel 61 i EES-avtalet skingrats, och förfarandet kan avslutas.
- (50) Såsom redan konstaterades i beslutet om förlikningsavtalet, kommer kommissionen inte att göra några invändningar mot utbetalningen av det belopp på 61,4 miljoner euro (120 miljoner tyska mark) ⁽¹⁶⁾ som satts in ett spärrat konto. Enligt bestämmelserna i förlikningsavtalet skall belopp som överskrider 184,1 miljoner euro (360 miljoner tyska mark) återbetalas till BvS.
- (51) Kommissionens beslut om att avsluta granskningsförfarandet är dock förbundet med villkoret att kommissio-

nen kan inleda förfarandet på nytt, om det kommer fram nya fakta som strider mot slutsatserna av denna granskning.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Det statliga stöd som Tyskland beviljat i samband med bygandet av raffinaderiet Leuna 2000 och som var föremål för kommissionens beslut N 109/93, NN 11/93 och N 543/94, är förenligt med den gemensamma marknaden enligt artikel 87 i EG-fördraget. Därmed godkänns det fullständiga genomförandet av stödåtgärderna på 647 miljoner euro (1 265,5 miljoner tyska mark). Häri ingår det belopp på 61,4 miljoner euro (120 miljoner tyska mark) som godkändes i kommissionens beslut om förlikningsavtalet (N94/98).

Artikel 2

Detta beslut riktar sig till Tyskland.

Utfärdat i Bryssel den 30 oktober 2002.

På kommissionens vägnar

Mario MONTI

Ledamot av kommissionen

⁽¹⁶⁾ Jämte ränta.

KOMMISSIONENS BESLUT**av den 27 november 2002****om det statliga stöd som Tyskland beviljat Doppstadt GmbH***[delgivet med nr K(2002) 4482]***(Endast den tyska texten är giltig)****(Text av betydelse för EES)**

(2003/282/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNA KOMMISSION HAR FATTAT
DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska
gemenskapen, särskilt artikel 88.2.1 i detta,

med beaktande av avtalet om Europeiska ekonomiska sam-
arbetsområdet, särskilt artikel 62.1 a i detta,

efter att i enlighet med dessa artiklar ha gett berörda parter till-
fälle att yttra sig ⁽¹⁾, och av följande skäl:

I. FÖRFARANDET

- (1) Genom en skrivelse av den 5 oktober 1999 underrättade Tyskland kommissionen enligt artikel 88.3 i EG-fördraget om omstruktureringstödet för privatiseringen av f.d. LandTechnik Schönebeck GmbH till förmån för Ferdinand Doppstadt. Företaget bytte i maj 1999 namn till Doppstadt GmbH.
- (2) Kommissionen underrättade genom en skrivelse av den 1 augusti 2000 Tyskland om sitt beslut att inleda förfarandet enligt artikel 88.2 i EG-fördraget angående detta stöd.
- (3) Kommissionens beslut att inleda ett förfarande publicerades i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* ⁽²⁾. Kommissionen har uppmanat parterna att avge yttrande över det berörda stödet.
- (4) Kommissionen har inte erhållit något ställningstagande från parterna.

⁽¹⁾ EGT C 278, 30.9.2000, s. 17.

⁽²⁾ Jfr fotnot 1.

- (5) Doppstadt GmbH är ett "Auffanggesellschaft" (företag som bildats genom en likvidation eller ett övertagande) som bildats av f.d. LandTechnik Schönebeck GmbH (LTS) och det helägda dotterbolaget GS Fahrzeug- und Systemtechnik GmbH. LTS tillhörde en grupp på åtta företag i de nya förbundsländerna från vilka EFBE Verwaltungs GmbH & Co. Management KG, numera Lintra Beteiligungsholding GmbH, uppstod efter den första privatiseringen 1994. Eftersom det ursprungliga privatiseringskonceptet från december 1996 misslyckades beslöt Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben (BvS) i januari 1997 att fortsätta med omstruktureringen av de dotterbolag till Lintra som ansågs ha chanser att överleva för att förbereda dem på en försäljning. Eftersom LTS hade erhållit stöd, som skulle bedömas tillsammans med annat anmält omstruktureringstödet, registrerades ärendet som icke-anmält stöd. I sitt beslut om stödet till Lintra Beteiligungsholding GmbH ⁽³⁾ (Lintra-beslutet) har kommissionen fattat beslut om stödet som betalats ut till LTS över Lintra Beteiligungsholding GmbH.

II. NÄRMARE BESKRIVNING AV STÖDÅTGÄRDERNA

- (6) Mottagaren av stödet, Doppstadt GmbH, är ett s.k. "Auffanggesellschaft" som bildats av f.d. LandTechnik Schönebeck GmbH (LTS) och det helägda dotterbolaget GS Fahrzeug- und Systemtechnik GmbH.
- (7) Den 10 maj 1999 överfördes LTS och GS operativa affärsrörelse till ett nytt bolag med ett aktiekapital på 25 641 euro ⁽⁴⁾. Samma dag överfördes aktierna till Fer-

⁽³⁾ Kommissionens beslut 2001/673/EG av den 28 mars 2001 om det av Tyskland beviljade statliga stödet till EFBE Verwaltungs GmbH & Co. Management KG (numera Lintra Beteiligungsholding GmbH, tillsammans med Zeitzer Maschinen, Anlagen Geräte GmbH, LandTechnik Schlüter GmbH, ILKA MAFA Kältetechnik GmbH, Motoren- und Systembautechnik GmbH, SKL Spezialapparatebau GmbH, Magdeburger Eisengießerei GmbH, Saxonia Edelmetalle GmbH och Gothaer Fahrzeugwerk GmbH), EGT L 236, 5.9.2001, s. 3.

⁽⁴⁾ Siffrorna, i euro, innehåller avrundningar som beror på omräkningen (kurs 1,95).

dinand Doppstadt. Detta företag heter Doppstadt GmbH. Därefter upplöstes LTS och GS.

- (8) Doppstadt GmbH har sitt säte i Schönebeck, Sachsen-Anhalt. Företaget producerar redskapsbärare med olika motorstyrkor, miljöteknik, hackar och systemkomponenter. I maj 2002 fanns det 305 anställda.
- (9) Investeringen, Ferdinand Doppstadt, valdes ut efter ett offentligt upphandlingsförfarande, som genomfördes i början av 1999. Det fanns 21 intresserade företag. Efter förhandlingarna med intressenterna var detta det bästa anbudet. Inköpspriset för det nygrundade företaget var 25 641 euro.
- (10) Investeringen är operativ ledare för en grupp av sju företag som är verksamma inom områdena fordon, kundtjänst och utlandshandel. Före övertagandet fanns det totalt 38 anställda i företaget.

1. Omstruktureringen

- (11) Enligt de ursprungliga planerna skulle omstruktureringen pågå från maj 1999 till slutet av december 2002. Den ursprungliga omstruktureringsplanen räknade med investeringar och omstruktureringsåtgärder till ett värde av 39,722 miljoner euro (inräknat offentliga medel). Investeringarna skall framför allt användas till att ersätta föråldrade maskiner och verktyg, höja kvaliteten och flexibiliteten i produktionsprocessen och uppfylla miljökraven.
- (12) Investeringen höjer företagets aktiekapital fram till den 31 december 2002 till 10,25 miljoner euro och tillskjuter det nödvändiga rörelsekapitalet på minst 14 miljoner euro.

- (13) Målet för omstruktureringen är, enligt den överlämnade informationen, att komplettera och systematiskt utvidga Doppstadts produktsortiment. Ett väsentligt inslag i omstruktureringsplanen är utnyttjandet av synergier inom Doppstadtgruppen genom att fordonsutbudet säljs under det etablerade märkesnamnet Doppstadt. Strategin för framtiden innebär en satsning på det kommunala området och en positionering av Doppstadt GmbH som tillverkare av ett komplett sortiment av redskapsbärare. Dessutom skall, enligt den nya planen, upp till 25 % av produktionskapaciteten användas för tillverkning av order från Doppstadt Calbe GmbH. Utnyttjandet av resterande kapacitet skall säkerställas genom produktion av modeller i nuvarande och vidareutvecklade versioner samt nya produkter. Dessutom angavs att 25 % av den framtida omsättningen skulle skapas genom att flytta tillverkning från företagen i Velbert och Calbe.
- (14) Distributionen av produkterna skall ske med stöd av DVG Doppstadt Vertriebsgesellschaft GmbH genom det befintliga distributionsnätet i Tyskland och utlandet. Man räknar med en avsättningsvolym på minst 500 enheter av huvudprodukten, specialredskapsbäraren TRAC (nedan kallad Trac), och prognosen fram till slutet av omstrukturingsperioden räknar med en årlig omsättningshöjning på 10 % till 15 %.
- (15) Prognosen för affärsutvecklingen för företaget för år 2002 utgick från ett positivt resultat på [...] (*) miljoner euro vid en omsättning på [...] miljoner euro. Vinstprognosen för 2003 uppgick till [...] miljoner euro vid en omsättning på [...] miljoner euro.
- (16) Doppstadt GmbH:s omsättning fördelades under 2002 enligt följande: Tyskland [...], gemenskapsberoende stater [...], Västeuropa [...].
- (17) I beslutet att inleda det formella granskningsförfarandet (det inledande beslutet) utredde kommissionen finansieringen av omstruktureringsplanen med följande resultat:

(*) Hakparenteserna anger företagshemligheter eller konfidentiell information som har strukits.

(miljoner euro)

Kostnader		Finansiering		
		BvS/Delstat		Investerare
Investeringar	27,13	Godkända stödordningar:		6,934
		GP-medel ⁽⁵⁾	8,14	
		Investeringsstillägg ⁽⁶⁾	5,42	
		Tillskott från delstaten Sachsen-Anhalt	12,079	
Omstruktureringskostnader	12,58			
Förlustutjämnning	6,4	BvS-tillskott	13,552	
Rörelsekapital	6,685	BvS	2,6	14,07
Ursprungliga produktionsanläggningar	6,6	BvS	6,6	
Skuldavskrivning	5,415	BvS	5,415	
Totalsumma	74,901		53,896	21,004
			= 72 %	= 28 %

Anmärkning: Tabellen innehåller avrundade värden och är inte aritmetiskt korrekt.

⁽⁵⁾ 27. Ramplan för det gemensamma programmet "Förbättring av den regionala näringslivsstrukturen". Statligt stöd C 84/98, beviljat genom ett beslut från kommissionen av den 21 april 1999 som delgavs Tyskland med skrivelse SG(1999) 03472 av den 17 maj 1999.

⁽⁶⁾ Lag om investeringsstillägg 1996, statligt stöd N 494/A/95; beslutet delgavs Tyskland med skrivelse SG (96)3794 av den 11 april 1996.

(18) Förutom den i tabellen upptagna finansieringen har Tyskland tagit med ett bidrag på 2,8 miljoner euro för personalkostnader i finansieringen av omstruktureringen. Anledningen till detta är att medarbetarna på Doppstadt GmbH delvis har avstått från lön under omstruktureringstiden.

2. Det inledande beslut enligt artikel 88.2 i EG-fördraget

(19) I det inledande beslutet konstaterade kommissionen att investeraren, F. Doppstadt, inte hade någon tidigare erfarenhet på området redskapsbärare och endast begränsade finansiella medel. Kommissionen konstaterade vidare att den information som förelåg angående de relevanta marknaderna inte räckte för att man skulle kunna dra slutsatsen att de ganska ambitiösa försäljningsmål som företags långsiktiga lönsamhet baserade sig på var realistiska. Därför tvivlade kommissionen på att omstruktureringsplanen skulle kunna återställa företags långsiktiga lönsamhet.

(20) I det inledande beslutet konstaterade kommissionen vidare att det inte förelåg tillräcklig information för att kunna utesluta att den avskrivning på 5,3 miljoner euro som beviljats LTS under 1997 skulle kunna betraktas som stöd för den löpande omstruktureringen. Av detta skäl betraktades den i det inledande beslutet som en del av finansieringen av omstruktureringen. Följaktligen konstaterades att den offentliga finansieringen uppgår till 53,896 miljoner euro, vilket motsvarar 72 % av totalkostnaderna. Stödmottagarens bidrag uppgår till 21,004 miljoner euro, d.v.s. 28 % av totalkostnaderna. Därför tvivlade kommissionen delvis på att investerarens bidrag kunde betraktas som betydande, så som riktlinjerna för räddning och omstrukturering föreskriver.

(21) Dessutom konstaterade kommissionen att den planerade omstruktureringen huvudsakligen skulle bestå av investeringar. Av sammanlagt 39,732 miljoner euro för omstruktureringsåtgärder skulle 27,133 miljoner euro (69 %) användas till investeringar. Detta tyder på att projektet snarare har karaktären av finansiering av en nyinvestering än en omstrukturering. I så fall uppkommer

tvivel om stödets proportionalitet. Om projektet skall betraktas som en nyinvestering och inte en omstrukturering måste stödandelen i projektet ligga under det regionala stödtaket.

- (22) Vidare påminde kommissionen om att det efter det slutliga beslutet i det ännu anhängiga ärendet C 41/99, Lintra Beteiligungsholding GmbH, kunde uppkomma ytterligare krav mot f.d. LTS, som måste läggas till i den nuvarande omstruktureringsplanen. Sådana tilläggskrav måste beaktas vid bedömningen av stödets proportionalitet och omstruktureringsplanens möjlighet att säkerställa företagets långsiktiga lönsamhet.

III. TYSKLANDS SYNPUNKTER

- (23) I en skrivelse av den 6 november 2000 lämnade Tyskland sina synpunkter på det inledande beslutet. I en skrivelse av den 21 september 2000 informerade Tyskland kommissionen om ändringarna i omstruktureringsplanen. Tysklands synpunkter återges nedan:

1. Förpliktelser till följd av Lintra-beslutet

- (24) När det gäller eventuella krav mot f.d. LTS, som skall beaktas i det aktuella förfarandet, hänvisar Tyskland till sitt ställningstagande i ärende C-41/99, Lintra Beteiligungsholding GmbH. Ställningstagandet gäller Lintras krav mot LTS ⁽⁷⁾ på sammanlagt 4 088 648,54 euro. Dessa krav har betalats av LTS som försatts i likvidation.

2. Projektets rubricering som omstrukturering

- (25) När det gäller privatiseringens karaktär av omstrukturering, förklarar Tyskland att omstruktureringsplanen uppfyller alla kriterierna i riktlinjerna. Den nya investeraren har utan avbrott bedrivit affärsverksamhet i LTS/GS, som varit i likvidation sedan 1999. Den första omstrukturingsåtgärden var grundandet av ett "Auffanggesellschaft", Doppstadt GmbH, som drev de båda tidigare företagens rörelser vidare

- först, med 192 av de ursprungligen 260 medarbetarna,
- med identisk orderstock,

- med existerande avtal med samma leverantörer,
- med samma produktionsvolym och ett ändrat produktsortiment,
- med samma, redan existerande produktionsställe,
- med samma processer, råmaterial och lager,
- under samma tekniska förutsättningar.

- (26) Företaget drevs följaktligen vidare under samma olönsamma förutsättningar som fanns när de tidigare företagen trädde i likvidation. Samtidigt genomfördes stegvis den omstruktureringsplan som köparen upprättat.

- (27) Enligt Tysklands uppgifter innehåller omstruktureringsplanen följande åtgärder:

a) Interna åtgärder

- Personal: Utbildning av de övertagna medarbetarna, åtgärder för framtiden genom utvidgning av utbildningsinsatserna.
- Distribution: Integration i Doppstadt-gruppens existerande distributionsnät.
- Produktsortiment: Anpassning av det existerande produktsortimentet genom att man avslutar tillverkningen av olönsamma fordon och ersätter dem med nya moderna produkter liksom erövring av lovande marknadssegment.
- Icke-kapitaliserbara omstrukturingsåtgärder: Översyn av produktionslinjernas utformning och rationalisering av arbetsgången med målet att omvandla företaget från en tillverkare av stora serier till en modern leverantör av kundspecifika specialmaskiner.

b) Investeringar

- Komma till rätta med eftersläpningen när det gäller investeringar: modernisering av de existerande produktionsenheterna för att uppfylla lagstadgade miljökrav, förbättring av kvaliteten, ökning av flexibiliteten, utbyte av gamla verktyg och maskiner.

c) Finansiella åtgärder

- Kapitaltillskott från köparen, de anställda, BvS och delstaten Sachsen-Anhalt, förlustutjämning.

⁽⁷⁾ När LTS hörde till LINTRA var firmanamnet LandTechnik Schlüter GmbH.

- (28) Enligt Tysklands redogörelse är investeringarna endast en del av omstruktureringen av företaget och en integrerad beståndsdel av hela omstruktureringsplanen. Investeringarna ensamma räcker inte för att på lång sikt återställa företagets lönsamhet utan att även arbetsgången omorganiseras och rationaliseras, produktsortimentet moderniseras och ekonomin omorganiseras.
- (29) Därför uppfyller omstruktureringsplanen, enligt Tysklands uppfattning, kriterierna för riktlinjerna för omstrukturering och kan inte anses som sådan nyinvestering som avses i reglerna om stöd för regionalutveckling.

3. Möjlighet att genomföra omstruktureringsplanen

- (30) Vad investeraren beträffar anför Tyskland att familjen Doppstadt, i vars företag Ferdinand Doppstadt arbetade innan han startade sin egen affärsverksamhet, har 30 års erfarenhet av tillverkning av redskapsbärare. De praktiska erfarenheter som man skaffat sig i den egna verksamheten inom jordbruk, tjänster till kommunala förvaltningar, distribution och kundservice till Unimog och andra märken kunde omgående användas vid utvecklingen av redskapsbärare. I början av 70-talet utvecklade Doppstadt styrhydraulik för Mercedes Benz MB-Trac 65. Vid den tiden utförde Doppstadt även tester för Deutz-Intrac.
- (31) Doppstadt har alltid koncentrerat sig på utvecklingen av i hög grad kundspecifika systemlösningar på nischmarknader. Tidigare har Doppstadt använt sina egna redskapsbärare eller, i en del fall, redskapsbärare från andra tillverkare för att driva tillsatsverktyg som utvecklats av Doppstadt eller ansluta dem till fordonen (t.ex. Grizzly för att sätta ihop Steyr-Trac med Doppstadt-strömriktaren).
- (32) När det gäller investerarens finansiella medel, förklarar Tyskland att enligt privatiseringsavtalet är köparens finansiella förpliktelser säkrade genom en bankgaranti på 2,05 miljoner euro, ett löfte från banken, utformat enligt normal standard, som säkerhet för investeringsförpliktelser på 6,934 miljoner euro och ett löfte från banken för en investeringskredit för att säkra finansieringen av driften på 14,07 miljoner euro. Enligt Tysklands redogörelse borde dessa finansieringslöften från företagets banker räcka för att undanröja kommissionens tvivel vad gäller investerarens kreditvärdighet.
- a) Den ändrade omstruktureringsplanen
- (33) Tyskland lade dessutom fram en ändrad omstruktureringsplan. Enligt Tysklands uppgifter måste planen ändras på grund av problem som uppstod i samband med att huvudprodukten, Trac, introducerades på marknaden.
- (34) Tyskland förklarar att företaget inte har nått upp till de ursprungligen budgeterade omsättnings- och resultatmålen, huvudsakligen på grund av att omsättningen för affärsområdet redskapsbärare inte nått upp till målen. När investeraren övertog företaget utgick man ifrån att LTS huvudprodukt, Trac, genast kunde lanseras på marknaden. Omstruktureringsåtgärderna (tillverkning, logistik och distribution) påbörjades med utgångspunkten att Trac var mogen för marknaden. Följaktligen ökades antalet anställda och lagrets storlek kraftigt. De första Trac-fordonen levererades i slutet av 2000 och först vid denna tidpunkt blev det tydligt att Trac var tekniskt föråldrad och inte motsvarade kundernas krav på en modern flerfunktionell redskapsbärare.
- (35) Genom den ändrade omstruktureringsplanen förlängs tiden för omstruktureringen med ett år. I stället för under år 2002, som ursprungligen förutsetts, förväntas nu ett positivt resultat först under 2003. De viktigaste punkterna i den ändrade planen återges nedan:
- (36) För områdena produktion, teknik och utveckling anställdes i januari 2001 en ny chef. För moderniseringen av Trac-serien bildades ett speciellt konstruktionsteam och en ny produkt utvecklades. Arbetsgången optimerades och lagarbete infördes. Antalet anställda minskades den 30 juni 2001 med 71 personer.
- (37) Samarbetet med återförsäljarna omprövades och kraven på detta område omdefinierades. Man söker ytterligare en chef, och utomstående rådgivare har anlitats för att stödja företaget i omstruktureringsprocessen. I augusti 2001 tillsattes en rådgivande kommitté för att förbättra kontrollen och hjälpa till att upptäcka potentiella problem i tid.
- (38) Angående investeringarna, förklarades att investeringar på 10,063 miljoner euro redan hade gjorts fram till den 18 juni 2001. Summan av investeringarna är dock 9,581 miljoner euro lägre eftersom företaget inte kommer att bygga något eget kraftverk. På grund av avregleringen av energimarknaderna är driften av ett eget kraftverk varken nödvändigt eller ekonomiskt motiverat.
- (39) Kostnaderna för andra omstruktureringsåtgärder kommer att stiga med 4,777 miljoner euro till 17,367 miljoner euro (från ursprungligen 12,589 miljoner euro). Till

juni 2001 har åtgärder för 13,603 miljoner euro genomförts. Anledningen till behovet av ytterligare finansiella medel är moderniseringen av Trac-serien. För utvecklingen av Trac behövs [...] miljoner euro. För att presentera produkten på fackmässor och för andra åtgärder inom områdena marknadsföring och distribution av Trac behövs [...] miljoner euro. Ytterligare [...] miljoner euro behövs för omorganisation av företaget (införande av teamarbete, förbättring av den interna kommunikationen, produktivitetsökning och externa rådgivare). Dessutom kräver företagets nuvarande läge ett tillskott av rörelsekapital på [...] miljoner euro.

- (40) Tyskland förklarar att extraåtgärderna kommer att finansieras genom statligt stöd. Eftersom minskningen av investeringskostnaderna leder till en motsvarande sänkning av investeringsstödet uppgår det totala stödet för omstruktureringen enligt den nya planen till 45,409 miljoner euro. Denna summa ligger under summan i den ursprungliga planen. Investerares bidrag till finansieringen förblir oförändrat. Följaktligen blir totalkostnaderna för omstruktureringen enligt den ändrade omstrukturierungsplanen 69,26 miljoner euro. Denna summa är 3,071 miljoner euro lägre än de kostnader som förutses i den ursprungliga planen.

- (41) Vad beträffar finansieringen av omstruktureringen enligt kommissionens konstaterande i det inledande beslutet, medger Tyskland att BvS-lånet på 2,6 miljoner euro och överföringen av tillgångar till ett värde av 6,6 miljoner euro är omstrukturierungsstöd. Tyskland betonar dock att priset på 25 641 euro som investeraren betalt för det nya företaget skall räknas till investerares bidrag.

- (42) Prognosen för företagets framtida finansiella utveckling enligt den nya planen visas i följande tabell:

(miljoner euro)

	2001 (gam- mal)	2001 (ny)	2002 (gam- mal)	2002 (ny)	2003 (gam- mal)	2003 (ny)
Omsättning	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Resultat	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Anmärkning: Tabellen innehåller avrundade värden.

- (43) Tyskland förklarar att enligt den nya planen kommer återställandet av företagets lönsamhet att förskjutas ett år framåt jämfört med den ursprungliga planen. I stället för under 2002, som ursprungligen planerats, räknar

man nu med ett positivt resultat för 2003. I början kommer ökningen av omsättningen huvudsakligen att komma från produktion av miljöteknik. Från 2003, efter marknadsintroduktionen av den nya Trac-serien, kommer dessa produkter att vara hörnpelare i den nya planen och stå för en tredjedel av omsättningen. Trac-fordonens andel (inklusive reservdelar) av totalomsättningen kommer år 2003 att vara [...] %.

Trac-fordonens prognostiserade andel (inkl. reservdelar) av företagets totalomsättning

	2001		2002		2003	
	miljo- ner euro	%	miljo- ner euro	%	miljo- ner euro	%
Totalomsättning	28,8	100	[...]	100	[...]	100
Trac	3,8	13,3	[...]	[...]	[...]	[...]
Reservdelar	2,8	9,9	[...]	[...]	[...]	[...]

Anmärkning: Tabellen innehåller avrundade värden.

- (44) Tyskland anger att den nya planen räknar med en försäljning av [...] Trac-fordon under 2002 och [...] under 2003 för att nå den beräknade omsättningen för Trac-fordonen. Till slutet av omstrukturierungsperioden planeras en försäljning på mellan [...] och [...] enheter.

b) Marknadsinformation

- (45) Tyskland förklarade att Doppstadt GmbH är verksam inom marknadssegmentet "redskapsbärare med olika motorstyrkor". Deras produktsortiment omfattar kundspecifika specialfordon och fordon för den kommunala sektorn som kan användas under varierande förhållanden och inom många olika områden. Eftersom fordonen kan utrustas med ett stort antal tillbehör och specialredskap som används inom andra områden så kan de användas som konventionella traktorer inom jordbruket liksom även utanför jordbruksområdet. De överlämnade uppgifterna visar ett stort antal tillbehör för den kommunala sektorn och jordbrukssektorn samt för bygge och skogsbruk. Målgrupperna för Doppstadt-redskapsbärarna är huvudsakligen kommuner, privata uppdragstagare inom jordbruksområdet och företag inom skogsbruk. Doppstadts nya produktsortiment av redskapsbärare täcker motorstyrkor från 60 kW men siktar i första hand på det övre segmentet på över 85 kW.

- (46) Enligt Tysklands redogörelse räknas även traktormarknaden in vid fastställandet av gemenskapsmarknadens och konkurrenternas marknadsvolym. Man måste dock hålla i minnet att marknaderna för traktorer och redskapsbärare inte är fullständigt homogena med utbytbara produkter, eftersom de tänkbara användningsområdena för konkurrerande produkter inte helt överensstämmer. Doppstadt redskapsbärare är utformade som flerfunktionsfordon för montage av specialutrustningar. Även om dessa fordon till viss del har samma funktioner som lastbilar är de generellt inte avsedda för användning inom områden där lastbilar normalt skulle användas. Överlappningen med lastbilar är inte speciellt signifikant och i fråga om över 90 % av alla produkter är traktorer och redskapsbärare utbytbara. Därför inkluderas traktormarknaden när den relevanta marknadsvolymer skall bestämmas.
- (47) Under åren från 1995 till 1997 kännetecknades efterfrågan på traktorer på gemenskapsmarknaden av en årlig ökning på omkring 6 %. Från 1997 till 1998 sjönk ökningstakten till 2 %. Sedan 1998 noteras en stagnerande efterfrågan på nya fordon. I motsats till andra segment har efterfrågan på traktorer med en motorstyrka på över 85 kW dock ökat betydligt under de senaste åren. Andelen registreringar av fordon inom detta segment i Tyskland steg mellan 1995 och 1999 från 25 % till 33 %.
- (48) Till de viktigaste konkurrenterna på den tyska traktormarknaden räknas Fendt (21 %), J Deere (20 %), Case/Steyr (13 %), Deutz-Fahr (9 %), New Holland (6 %) och Massey Fergusson (5 %) som tillsammans delar på ungefär tre fjärdedelar av marknaden. Resterande 25 % av marknaden fördelas på en rad europeiska och asiatiska tillverkare. Före marknadsintroduktionen av det nya Trac-fordonet hade Doppstadt GmbH under år 2001 en marknadsandel på ungefär 3 % av marknaden för redskapsbärare.
- (49) Gemenskapsmarknaden för traktorer behärskas av de viktigaste konkurrenterna New Holland (16 %), Agco (12 %), J Deere (12 %), Case/Steyr (10 %) och Massey Fergusson (8 %). Doppstadt GmbH:s marknadsandel var med 0,2 % för år 1999 obetydlig.
- (50) Vad beträffar de framtida utsikterna för marknaden, förklarar Tyskland att med tanke på att marknaden regleras av gemenskapen är efterfrågan på traktorer och redskapsbärare för sektorn jordbruksmaskiner relativt stabil i Västeuropa och påverkas inte av utvecklingen av faktorer som världsmarknadspriset på vete etc. Lantbrukarnas behov av fordon för jordbruket har dock ändrats under de senaste åren, särskilt när det gäller flexibilitet och kapacitet. Många f.d. småbrukare är numera verksamma som uppdragstagare för större jordbruksföretag och/eller kommunala myndigheter och behöver därför mångsidiga redskapsbärare med hög kapacitet som kan bearbeta många olika jordarter med högre hastighet och röra sig över större avstånd.
- (51) Enligt vad Tyskland anför påverkas efterfrågan på redskapsbärare inom området kommunal markförvaltning (gatuunderhåll, park- och landskapsskötsel) huvudsakligen av strängare miljöföreskrifter och måste därför anses vara stabil.
- (52) Tyskland kommer till slutsatsen att marknaden för traktorer och redskapsbärare f.n. stagnerar. Trots detta har Doppstadt GmbH en marknadspotential på tillväxtområdena framför allt eftersom företaget erbjuder kundanpassade fordon inom nischerna höga och låga motorstyrkor som kännetecknas av hög tillväxt trots en stagnerande efterfrågan totalt.
- (53) Enligt Tysklands uppgifter måste i synnerhet en huvudprodukt, Trac, betraktas som en nischprodukt mellan den vanliga traktorn och Unimog, flerfunktionsfordonet från DaimlerChrysler. Tyskland lade fram en marknadsanalys från "Management Engineers", en företagsrådgivare med tyngdpunkt på ingenjörsområdet, som särskilt tar upp framtidsutsikterna för det nya Trac-fordonet. Enligt marknadsanalysen har de tekniska problemen som funnits tidigare lösts med det nya Trac-fordonet. Trac motsvarar nu de tekniska kraven från målmarknaden. Studien drar slutsatsen att det finns en marknadsnisch för Trac som hittills inte har besatts av konkurrenter. Enligt studien kan nischen hänföras till följande faktorer.
- (54) Det nya Trac-fordonet siktar framförallt på segmentet över 85 kW som, trots den allmänna stagnationen på traktormarknaden under de senaste åren, har haft en tillväxt. Antalet registreringar av fordon i detta segment har i Tyskland stigit mellan 1995 och 2001 från 31 % till 40 %.
- (55) Trac är baserad på Mercedes Benz tidigare modell "MB-Trac" som inte tillverkas mer. MB-Trac används dock fortfarande mycket och kommer snart att vara föråldrad. Det nya Trac-fordonet är det troligaste valet för att ersätta MB-Trac. Doppstadt GmbH, som har förvärvat patentet för MB-Trac, har möjlighet att använda dess tidigare distributionskanaler.

- (56) Det nya Trac-fordonet har många funktioner som även kan användas på områden utanför den traditionella målmarknaden för traktorer, jordbruket. Behovet av dessa produkter ökar på de här områdena. Andra kunder är kommuner liksom företag som har behov av specialfordon och flerfunktionsfordon som t.ex. flygplatser, byggföretag, järnvägsföretag o. dyl.

- (57) Eftersom DaimlerCrysler planerar att koncentrera sitt flerfunktionskoncept (Unimog) på fordon som kan användas i gatutrafik förväntas denna nisch växa. Enligt marknadsundersökningen är försäljningssiffror på [...] till [...] Trac-fordon per år efter år 2003 möjliga. En enkät bland Doppstadt-försäljare, som togs med i analysen, gav följande uppskattade försäljningssiffror:

Uppskattade försäljningssiffror för Trac (enligt uppgifter från Doppstadt-försäljarna):

	2003	2004	2005	2006
Tyskland	[...]	[...]	[...]	[...]
Europa	[...]	[...]	[...]	[...]

c) Företagets affärsutveckling

- (58) Förutom Trac kommer miljöteknik att stå för största delen av företagets omsättning. Omsättningen i detta segment kunde, efter integrering av delar av investerarens verksamhet på andra orter, under 2000 höjas från tidigare 294 358 euro till 9,6 miljoner euro och översteg 2001 de 13 miljoner euro som var budgeterade i omstruktureringen.

- (59) Vidare konstaterar Tyskland att det nya Trac-fordonet nu med framgång har introducerats på marknaden. Enligt uppgifter från Tyskland sålde Doppstadt [...] st. under de tre första månaderna efter marknadsintroduktionen i mars. Under april 2002 uppnåddes det första positiva månadsresultatet på [...] euro. Fram till maj 2002 fanns det [...] ineliggande order. I jämförelse med fjoråret kunde omsättningen ökas med omkring 40 %. De senaste siffrorna bekräftar att omsättning och resultat fram till juli 2002 är enligt planen. Tyvärr råkade företaget ut för ett bakslag i augusti eftersom man tillfälligt var tvungen att inställa produktionen p.g.a. översvämningskatastrofen i Östtyskland.

4. Finansiering av omstruktureringen och stödets proportionalitet

a) De anställdas bidrag till omstruktureringen

- (60) Vad beträffar de anställdas bidrag till omstruktureringen, som uppgår till 2,82 miljoner euro, anser Tyskland att det faktum att personalen delvis avstår från lön skall anses som bidrag från egna medel i enlighet med avsnitt 3.2.2 iii i riktlinjerna för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter⁽⁸⁾ (riktlinjer). Den avgörande faktorn är om det omstrukturerade företaget bidrar till omstruktureringen. Detta bidrag kan antingen utgöras av finansiella medel från investeraren eller ges i annan form av företaget. De anställdas avstående från inkomst i form av lön måste räknas som ett viktigt bidrag till en framgångsrik omstrukturering och borde räknas till bidraget från stödmottagaren. Följaktligen hävdar Tyskland, att avståendet från lön uppgående till 2,82 miljoner euro, som personalen accepterat, måste anses som en integrerad del av finansieringsplanen och beaktas vid beräkningen av totalkostnaderna för omstruktureringen.

b) Avskrivning av LTS skulder till BvS uppgående till 5,424 miljoner euro

- (61) Tyskland förklarar att BvS inte hade avstått från sina fordringar på LTS, som är försatt i likvidation. I april/maj 2000 korrigerade revisorerna LTS årsbokslut så att 5,424 miljoner euro (inklusive upplupna räntor) återigen togs upp som skuld till BvS i årsbokslutet för bokföringsåret som avslutades den 31 december 1998. Detta belopp betalas ur behållningen efter likvidationen av LTS. I strid med kommissionens uppfattning i det inledande beslutet skall beloppet därför inte betraktas som stöd till den aktuella omstruktureringen eftersom BvS inte har avstått från kravet.

IV. BEDÖMNING AV STÖDET

1. Förekomsten av statligt stöd

- (62) Enligt artikel 87.1 i EG-fördraget är stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrider konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss

⁽⁸⁾ EGT C 368, 23.12.1994, s. 12.

produktion, oförenligt med den gemensamma marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna. Enligt Europeiska gemenskapernas domstols ständiga rättspraxis är förutsättningen om handelspåverkan uppfylld om det företag som mottar stöd har en verksamhet som innebär handel med andra medlemsstater.

- (63) Kommissionen konstaterar att stödet i föreliggande fall gavs av statliga medel till ett visst företag. Företaget gynnades genom att det slapp kostnader för genomförandet av det anmälda omstrukturingsprojektet som det normalt hade behövt stå för. Dessutom är stödmottagaren – Doppstadt GmbH – ett företag som tillverkar redskapsbärare och miljöteknik. Detta är verksamheter som är föremål för handel mellan medlemsstaterna. Därmed sorterar detta stöd under artikel 87.1 i EG-fördraget.
- (64) Kommissionen konstaterar vidare att Tyskland inte har uppfyllt sina förpliktelser enligt artikel 88.3 i EG-fördraget, att i god tid underrätta kommissionen om det planerade stödet. Formellt handlar det då om olagligt stöd. Detta betyder dock inte nödvändigtvis att stödet är oförenligt med den gemensamma marknaden. De enskilda åtgärderna skall därför undersökas enligt artikel 87 i EG-fördraget.

2. Möjliga skäl till att stödet är förenligt med den gemensamma marknaden

- (65) Ett undantag från artikel 87.1 i EG-fördraget kan följa antingen av artikel 87.2 eller av artikel 87.3 i EG-fördraget.
- (66) Tyskland gör inte gällande att stödet skall bedömas som förenligt med den gemensamma marknaden enligt artikel 87.2. Denna artikel är uppenbarligen inte heller tillämplig på detta fall.
- (67) I föreliggande fall är artikel 87.3 i EG-fördraget tillämplig. Denna bestämmelse ger kommissionen befogenhet att under vissa omständigheter tillåta statligt stöd. Undantagsbestämmelserna i artikel 87.3 b, d och e har inte åberopats i föreliggande fall och är faktiskt inte heller relevanta. Artikel 87.3 a i EG-fördraget bemyndigar kommissionen att tillåta statligt stöd för att främja den ekonomiska utvecklingen i regioner där levnadsstandarden är onormalt låg eller där det råder allvarig brist på sysselsättning. Denna artikel är tillämplig på delstaten Sachsen-Anhalt. I detta fall är dock det huvudsakliga syftet med stödet snarare att främja en viss näringsgren än

att främja den ekonomiska utvecklingen i regionen. Därför bör stödet bedömas på grundval av artikel 87.3 c och inte artikel 87.3 a i EG-fördraget.

- (68) Projektet gäller omstruktureringen av företaget enligt omstrukturingsplanen som presenterats av investeraren. För bedömningen av omstrukturingsstöd till företag i svårigheter skall gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter användas. Undsättnings- och omstrukturingsstöd kan enligt innebörden i artikel 87.3 c i EG-fördraget bidra till utvecklingen av näringsgrenar utan att förändra handeln på ett sätt som står i motsats till gemenskapens intressen om de uppfyller förutsättningarna enligt riktlinjerna.
- (69) I det aktuella fallet är riktlinjerna av 1994 tillämpliga enligt punkt 101 gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter ⁽⁹⁾ av 1999, eftersom varken hela stödet eller en del av det har beviljats efter offentliggörande av riktlinjerna från 1999.

3. Föremål för bedömningen

- (70) Kommissionen har i det inledande beslutet konstaterat att Lintra-beslutet ⁽¹⁰⁾ skulle kunna resultera i ytterligare fordringar mot Doppstadt GmbH.
- (71) Lintra-beslutet kom den 28 mars 2001. I en skrivelse av den 29 juni 2001 meddelade Tyskland kommissionen att stödet på 3 252 373 euro, som enligt beslutet olagligt betalats ut till f.d. LTS, har återbetalats med ränta, vilket motsvarar en totalsumma på 4 088 648,54 euro. En betalningsanvisning daterad den 22 juni 2001 har skickats till kommissionen. Det olagliga stödet har betalats av LTS, som är försatt i likvidation. Därför kommer dessa åtgärder inte vidare att beaktas i detta beslut.
- (72) Kommissionen konstaterar vidare att 6,165 miljoner euro av de offentliga medlen för omstruktureringen på totalt 45,409 miljoner euro enligt den ändrade omstrukturingsplanen är stöd som beviljats på grundval av godkända stödordningar. Därför kommer detta stöd att betraktas som befintligt stöd i enlighet med punkt 1 b ii i rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars

⁽⁹⁾ EGT C 288, 9.10.1999, s. 2.

⁽¹⁰⁾ Se fotnot 3.

1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget ⁽¹¹⁾, och det behöver inte vidare provas i detta beslut om det är förenligt med den gemensamma marknaden. Följaktligen kommer stöd till ett belopp av 39,244 miljoner euro att provas i detta beslut som ad-hoc-stöd. Det skall dock fastställas att även det befintliga stödet på 6,165 miljoner euro kommer att beaktas vid bedömningen av stödets proportionalitet enligt punkt 3.2.2 iii i riktlinjerna.

- (73) I det inledande beslutet bedömde kommissionen stödet preliminärt på grundval av den ursprungliga omstruktureringsplanen. I anslutning till detta översände Tyskland en ändrad version av omstruktureringsplanen som nu måste användas vid bedömningen av stödet. Därför måste kommissionen ta hänsyn till den utveckling som ägt rum efter beviljandet av stödet och före översändandet av den ändrade planen i den mån den är relevant för utvärderingen av den nya planen.

4. Företag i svårigheter

- (74) I regel kan ett nystartat företag inte anses som ett företag i svårigheter. På grund av den ovanliga omvandlingsprocessen i de nya förbundsländerna har kommissionen dock beslutat att använda riktlinjerna vid s.k. Auffanglösung ⁽¹²⁾ om det inte rör sig om en ren försäljning av enstaka tillgångar och det insolventa företags verksamhet drivs vidare. Användandet av riktlinjerna på dessa företag kan rättfärdigas när problemen i de nya förbundsländerna i allmänhet och företaget i synnerhet beaktas.
- (75) Doppstadt GmbH har sitt säte i de nya förbundsländerna. Till företaget överfördes alla f.d. LTS och GS tillgångar som var nödvändiga för den produktion som skulle övertas. Det före detta LTS och GS verksamhet drevs vidare av Doppstadt GmbH. Följaktligen är Doppstadt GmbH en äkta "Auffanglösung" och åtgärderna till deras förmån kan anses vara omstruktureringsstöd.

- (76) Enligt punkt 2.1. i riktlinjerna är de följande typiska symptom på att ett företag råkat i svårigheter: minskande lönsamhet eller ökande förluster, sjunkande omsättning, minskande kassaflöde samt ett sjunkande värde på nettotillgångarna. Kommissionen konstaterar att LTS har gått med förlust sedan starten 1995 ⁽¹³⁾. År 1998 uppgick förlusten till 8,3 miljoner euro, år 1999, när kommissionen underrättades om den föreliggande planen, uppgick förlusten till 4,652 miljoner euro. Därför anses Doppstadt GmbH vara ett företag i svårigheter och stödet för omstruktureringen kommer att bedömas enligt riktlinjerna.

5. Rubricering av projektet som omstrukturering

- (77) I det inledande beslutet uttalade kommissionen tvivel på projektets karaktär av omstrukturering eftersom huvuddelen av omstruktureringsåtgärderna utgjordes av investeringar.
- (78) Kommissionen konstaterade att det ändrade projektet, i den form som det översänts av Tyskland, förutser en minskning av investeringskostnaderna på sammanlagt 9,515 miljoner euro ⁽¹⁴⁾. I detta fall skulle investeringskostnaderna utgöra 50 % av kostnaderna för omstruktureringsåtgärder. Andelen investeringar i omstruktureringen har därför sjunkit betydligt. Dessutom hävdar Tyskland, helt riktigt, att investeringarna ensamma inte skulle vara tillräckliga för att på lång sikt återställa företags lönsamhet utan att man även omorganiserar och rationaliserar arbetsgången och, som förutsetts i omstruktureringen, moderniserar produktsortiment och distribution. Av dessa skäl uppfyller planen kriterierna för att inte anses som ett rent investeringsprojekt utan som en omstrukturering.

6. Återställande av lönsamheten

- (79) Enligt punkt 3.2.2 i riktlinjerna måste omstruktureringen kunna återställa företags långsiktiga lönsamhet inom en rimlig tid på grundval av realistiska antaganden vad gäller de framtida förutsättningarna för företaget. Förbättringen av företags läge och återställandet av lönsamheten måste i första hand komma från interna åtgärder som beskrivs i omstruktureringen.

⁽¹¹⁾ EGT L 83, 27.3.1999, s. 1.

⁽¹²⁾ Jfr kommissionens beviljanden av den 16 april 1997, 30 april 1997: statligt stöd nr 874/96 och NN 139/96 till förmån för UNION Werkzeugmaschinen GmbH – skrivelse D/3428 av den 2 maj 1997; statligt stöd nr N 892/96 till förmån för FORON Haus- und Küchentechnik GmbH – skrivelse D/4047 av den 28 maj 1997. Denna inriktning bekräftas nu genom punkt 7 fotnot 10 i gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter: "Enda undantaget från denna regel är de företag som fram till den 31 december 1999 avvecklas av 'Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben' eller ramen för deras privatiseringsuppdrag eller som har bildats efter ett övertagande av tillgångarna liksom liknande fall i de nya förbundsländerna".

⁽¹³⁾ Omvandling av LandTechnik Schlüter GmbH till LandTechnik Schönebeck GmbH den 31 maj 1995.

⁽¹⁴⁾ Denna minskning av kostnaderna beror på beslutet att inte investera i ett eget kraftverk på grund av avregleringen av energimarknaderna.

Externa faktorer, som pris- eller efterfrågehöjningar, som företaget har mycket lite inflytande över får inte vara det enda som anförs.

(80) I det inledande beslutet tvivlade kommissionen på om omstruktureringsplanen kunde återställa den långsiktiga lönsamheten eftersom investeraren, F. Doppstadt, uppenbarligen inte hade någon tidigare erfarenhet från området redskapsbärare och endast begränsade finansiella medel. Kommissionen konstaterade vidare att den information som förelåg angående marknaden inte räckte för att man skulle kunna dra slutsatsen att de ganska ambitiösa försäljningsmålen, som företagets långsiktiga lönsamhet baserade sig på, var realistiska.

(81) Vad investerarens bristande erfarenhet beträffar anför Tyskland, att familjeföretaget Doppstadt, där investeraren, Ferdinand Doppstadt arbetade innan han övertog ledningen för Doppstadt GmbH, har 30 års erfarenhet av tillverkning av redskapsbärare. Vidare har Tyskland lagt fram en ändrad omstruktureringsplan, enligt vilken företagsledningen byttes ut och förstärktes genom externa rådgivare, för att kunna garantera en framgångsrik modernisering av Trac. Detta föranleddes av tekniska problem i samband med den första marknadsintroduktionen av Trac. Därmed har investerarens eventuella bristande erfarenhet kompenseras på ett lämpligt sätt. Detta bekräftas också av den expertrapport som Tyskland överlämnat och som konstaterar att de tidigare tekniska bristerna hos Trac nu är undanröjda.

(82) När det gäller möjligheten att genomföra den nya planen, konstaterar kommissionen att ungefär [...] % – [...] % av omsättningen kommer att komma från miljöteknikprodukter (huvudsakligen sållningsmaskiner för rening av utsäde och vägrensrojar) som, enligt tillgänglig information, uppenbarligen redan finns och säljer bra på marknaden. Både i den gamla och i den nya planen står redskapsbäraren "Trac" för en avsevärd del av omsättningen. Trac-fordonens andel av den totala omsättningen uppgick till [...] % enligt den gamla planen och [...] % enligt den nya. Tillsammans med reservdelsförsäljningen uppgår Tracs andel av omsättningen även i den nya planen till ungefär [...] % av den totala budgeterade omsättningen. Därför är en försäljningsframgång för Trac avgörande för att uppnå ett positivt resultat och följaktligen även för att långsiktigt återställa lönsamheten.

(83) Det kan konstateras att den ändrade planen förskjuter återställandet av företagets lönsamhet med ett år i förhållande till den ursprungliga planen. I stället för, som ursprungligen planerats, under 2002 räknar man nu med ett positivt resultat för 2003. I början skall omsättningsökningen uppnås genom försäljning av miljöteknik. Under 2002 skall ytterligare omsättningsökningar uppnås genom försäljningen av det nya Trac-fordonet efter marknadsintroduktionen. Den nya planen räknar med

en försäljning av [...] Trac-fordon under 2002 och [...] under 2003. I slutet av omstruktureringsperioden planeras en försäljning av mellan [...] och [...] enheter per år.

(84) Enligt Tysklands uppgifter kan den planerade försäljningsökningen uppnås trots den allmänna stagnationen på traktormarknaden eftersom Trac finns i en marknadsnisch där sådana försäljningssiffror synes realistiska. För att visa att de planerade försäljningssiffrorna är realistiska har Tyskland lagt fram en marknadsanalys som särskilt utvärderar utsikterna för Doppstadts nya Trac-koncept.

(85) Enligt föreliggande information har den tidigare produktens tekniska brister åtgärdats och produkten är nu tekniskt konkurrenskraftig. Marknadsundersökningen visar, enligt analysen av produktsegmentet, att de planerade försäljningssiffrorna för det nya Trac-fordonet är realistiska eftersom det uppenbarligen finns en ökande efterfrågan på denna produkt. Detta stöds av det faktum att Tracs föregångare måste ersättas och det hittills inte finns någon lika komplett produkt på marknaden. Dessutom kommer, enligt den senaste informationen, en delvis jämförbar produkt att tas från marknaden. Mot bakgrund av dessa fakta visar den marknadsundersökning som Tyskland presenterat att försäljningssiffror på [...] till [...] Trac-fordon årligen kan uppnås till slutet av 2003.

(86) Förlängningen av omstruktureringstiden tycks rimlig för att introducera den nya produkten på marknaden. Enligt de senaste siffrorna, som skickats över från Tyskland, tycks den budgeterade försäljningen för Trac vara möjliga att uppnå. Om företaget inte helt skulle uppnå målen skulle visserligen tidpunkten för ett positivt resultat fördröjas, men återställandet av lönsamheten skulle ändå inte äventyras eftersom den nya produkten, enligt de senaste informationerna, uppenbarligen är konkurrenskraftig totalt sett. Detta verkar också bekräftas av den senaste utvecklingen efter Tracs marknadsintroduktion.

(87) Kommissionen hyser därmed inte längre något tvivel om att omstruktureringsplanen är ägnad att återställa företagets lönsamhet.

7. Stödets proportionalitet

(88) Enligt riktlinjerna måste stödet stå i rimlig proportion till kostnaderna för och nyttan med omstruktureringen. Punkt 3.2.2 iii i riktlinjerna anger att stödet skall inskränka sig till vad som är absolut nödvändigt för omstruktureringen och stå i proportion till den nytta som kan uppkomma i ett gemenskapsperspektiv. Stöd-

mottagaren måste lämna ett betydande bidrag till omstruktureringsplanen från egna medel. Stödet får inte användas för finansieringen av nya investeringar som inte är nödvändiga för omstruktureringen.

- (89) I det inledande beslutet betvivlade kommissionen att stödmottagaren hade lämnat ett betydande bidrag till omstruktureringen från egna medel eller genom lån eftersom hans bidrag uppenbarligen uppgick till endast 28 %.

- (90) Tyskland har i sin skrivelse av 21 september 2001 beskrivit ändringar i den ursprungliga omstruktureringsplanen. En del av ändringarna gäller en ändrad finansiering av omstruktureringen och storleken på stödet. Stödandelen till investeringar sänktes markant, däremot höjdes stödandelen för vissa andra omstruktureringskostnader. Det totala stödet sänktes dock med 3,071 miljoner euro i förhållande till den ursprungliga omstruktureringsplanen. Efter de aviserade ändringarna skulle finansieringen av omstruktureringen se ut som följer:

(miljoner euro)

Kostnader		Finansiering			
		BvS/delstat		Investerare	Arbets-tagare
Investeringar	17,617	Godkända stödordningar:		6,934	
		GP-medel och investeringstillägg	6,165		
		Tillskott från delstaten Sachsen-Anhalt	12,079		
Omstruktureringskostnader	17,367				
Förlustutjämning	6,4	BvS	16,215		
Rörelsekapital	18,352	BvS	4,28	14,095	
Ursprungliga produktionsanläggningar	6,6	BvS	6,6		
Bidrag till personalkostnaderna	2,8				2,8
Totalsumma	69,26		45,409	21,03	2,8
			= 66 %	= 30 %	= 4 %

Anmärkning: Tabellen innehåller avrundade värden.

- (91) Vad gäller bidraget från de anställda på 2,8 miljoner euro, konstaterar kommissionen att detta bidrag skall räknas till omstruktureringskostnaderna, eftersom det rör sig om ett äkta bidrag till de totala kostnaderna för omstruktureringen. Det räknas dock inte som ett bidrag från investeraren, eftersom det varken rör sig om en finansiering genom investerarens egna medel eller genom Doppstadt GmbH ⁽¹⁵⁾.

längre med i tabellen i punkt 90 eftersom Tyskland har korrigerat LTS årsbokslut och detta belopp följaktligen, enligt Tyskland, kommer att återföras till BvS från behållningen efter likvidationen. Eftersom BvS då inte har avstått från sin fordran till förmån för det omstrukturerade företaget, kommer denna inte att räknas till omstruktureringskostnaderna.

- (92) Summan på 5,424 miljoner euro, som i det inledande beslutet räknats till omstruktureringskostnaderna, är inte

- (93) Vad beträffar de i det inledande beslutet nämnda tvivlen rörande storleken på investerarens bidrag till omstruktureringen, konstaterar kommissionen, att investerarens

⁽¹⁵⁾ Jfr kommissionens beslut 2002/186/EG i målet ZEMAG, EGT L 62, 5.3.2002, s. 44.

bidrag nu uppgår till 30 %. Detta eftersom stödet har minskats och 5,424 miljoner euro inte längre betraktas som omstruktureringsskostnader eller omstruktureringssstöd. I enlighet med tidigare fall där omstruktureringssstöd har givits i de nya förbundsländerna kan detta räknas som ett betydande bidrag i enlighet med riktlinjerna ⁽¹⁶⁾. Detta har undanröjt tvivlen på om stödet står i proportion till kostnaderna för och nyttan med omstruktureringen.

V. SLUTSATSER

- (94) Kommissionen konstaterar att Tyskland har beviljat stödet på 39,244 miljoner euro till Doppstadt GmbH i strid med artikel 88.3 i EG-fördraget. I beaktande av redogörelsen ovan kommer kommissionen dock till slutsatsen att dessa åtgärder är förenliga med artikel 87.3 c i EG-fördraget och därmed med den gemensamma marknaden.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Stödet på 39,244 miljoner euro som Tyskland har beviljat Doppstadt GmbH är förenligt med den gemensamma marknaden enligt artikel 87.3 c i EG-fördraget.

Artikel 2

Detta beslut riktar sig till Förbundsrepubliken Tyskland.

Utfärdat i Bryssel den 27 november 2002.

På kommissionens vägnar

Mario MONTI

Ledamot av kommissionen

⁽¹⁶⁾ Jfr följande beslut: Beslut av den 9 juni 1999 Wismarer Propeller- und Maschinenfabrik (NN 152/98), EGT C 88, 25.3.2000, s. 3 och beslut av den 26 juni 2000 Hydraulik Markranstädt GmbH (NN 48/98), EGT C 62, 4.3.2000, s. 18.

KOMMISSIONENS BESLUT**av den 27 november 2002****om de åtgärder som Spanien har genomfört till förmån för Refractarios Especiales SA***[delgivet med nr K(2002) 4486]***(Endast den spanska texten är giltig)****(Text av betydelse för EES)**

(2003/283/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT
DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 88.2 första stycket i detta,

med beaktande av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 62.1 a i detta,

efter att i enlighet med nämnda artiklar ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig ⁽¹⁾ och med beaktande av dessa synpunkter, och

av följande skäl:

1. FÖRFARANDE

- (1) Genom en skrivelse av den 20 april 2001 mottog kommissionen ett klagomål om ett påstått statligt stöd som Spanien beviljat till förmån för Refractarios Especiales SA. Den klagande uttryckte sina tvivel rörande en rad finansiella åtgärder till förmån för det berörda företaget och därpå följande snedvridning av konkurrensen på den relevanta marknaden.
- (2) Genom skrivelser av den 3 maj (D/51821), den 17 juli (D/52905) och den 4 oktober 2001 (D/54067) begärde kommissionen upplysningar från Spanien om de olika åtgärderna. Påminnelser sändes genom skrivelser av den 20 juni (D/52500) och den 7 november 2001 (D/54592). Genom en skrivelse av den 23 juli 2001 (registrerad som A/35988 den 25 juli 2001) begärde Spanien en förlängning av tidsfristen för att lämna svar. Genom en skrivelse av den 20 augusti 2001 (D/53447) beviljades denna förlängning. Genom skrivelser av den 19 juni (registrerad som A/34832 den 20 juni), den 13 september (A/37203, den 17 september) och den 27 november 2001 (A/39427, den 30 november) lämnade Spanien de upplysningar som kommissionen hade begärt.

- (3) Den 15 januari 2002 beslöt kommissionen att inleda ett förfarande enligt artikel 88.2 i fördraget med avseende på de nämnda åtgärderna. Spanien underrättades om detta beslut genom en skrivelse av den 17 januari 2002 (D/228167). Kommissionen uppmanade på nytt Spanien att lämna synpunkter om beslutet och begärde tilläggsupplysningar genom en skrivelse av den 11 mars 2002. Spanien svarade på beslutet om att inleda ett förfarande genom en skrivelse av den 13 mars 2002 (registrerad som A/31982 den 14 mars 2002) och svarade på frågorna i påminnelsen genom en skrivelse av den 2 maj 2002 (registrerad som A/33339 den 6 maj 2002).

- (4) Kommissionens beslut om att inleda förfarandet offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* ⁽²⁾. I beslutet uppmanades berörda parter att inkomma med synpunkter om stödet. Spanien dröjde ända till den 18 mars 2002 med att sända en kopia av kommissionens beslut till det stödmottagande företaget, Refractarios Especiales SA. (nedan kallat "Refractarios"). Genom en skrivelse av den 20 mars 2002 (registrerad den 21 mars 2002 som A/32170) begärde Refractarios en förlängning av tidsfristen för att lämna svar med anledning av att ett förfarande hade inletts. Kommissionen beviljade den begärda förlängningen. Genom en skrivelse av den 22 mars 2002 (D/51295) mottog kommissionen de tre berörda parternas synpunkter, inbegripet synpunkter från Refractarios. Genom skrivelser av den 5 april (D/51501) och den 29 april 2002 (D/52067) uppmanades Spanien att kommentera de nämnda synpunkterna. Genom skrivelser av den 21 maj (D/52462) och den 3 september 2002 (D/54883) ställdes tilläggsfrågor. Den senare skrivelsen innehöll en kopia av avtalet mellan skattemyndigheterna och Refractarios. Detta avtal hade sänts till kommissionen från det berörda företaget (skrivelse av den 18 juli 2002, registrerad den 25 juli 2002 som A/35709). Genom skrivelser av den 27 juni 2002 (D/53342) och den 7 oktober 2002 (D/55591) påminde kommissionen Spanien om uppmaningarna. Spanien lämnade svar på tilläggsfrågorna genom skrivelser av den 2 juli (registrerad den 5 juli som A/34994) och den 9 oktober 2002 (registrerad samma dag som A/37400).

⁽¹⁾ EGT C 55, 2.3.2002, s. 33.

⁽²⁾ Se fotnoten på sida 1.

2. DETALJERAD BESKRIVNING AV ÅTGÄRDERNA

2.2 Åtgärder som Spanien genomfört

2.1 Refractorios Especiales SA

- (5) Refractorios, med säte i Valencia (Spanien), tillverkar eldfast specialkeramik. Företaget säljer sina produkter främst till företag inom sektorerna metallurgi, cement och keramik. Företaget har för närvarande omkring 89 anställda och en årsomsättning på cirka 8 miljoner euro. I slutet av år 2000 uppgick balansomslutningen till 11 400 000 euro. Företaget klassificeras som ett litet företag enligt kommissionens rekommendation 96/280/EG av den 3 april 1996 om definitionen på små och medelstora företag ⁽³⁾.
- (6) I tabellen nedan finns en översikt över företagets resultat under perioden 1996–2001.

(miljoner spanska pesetas)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Försäljning	1 190,5	1 053,5	1 217,1	1 209,5	1 269,6	1 340,8
Rörelse-resultat	(142,5)	(174,5)	(78,2)	(46,9)	17,4	2,8
Års-resultat	(55,7)	(179,5)	9,6 ⁽⁴⁾	73,9	17,2	0,1

Krisen inom branschen för järn- och stålframställning i början av nittiotalet innebar även en kris inom branschen för eldfasta material, och således även för Refractorios. Företaget stängde sin tillverkningsanläggning för järn och stål i Asturien och behöll anläggningen i Valencia. Från och med 1997 skedde en relativ förbättring tack vare utveckling av nya produkter, framförallt till cementindustrin. Utöver försäljningen i hemlandet exporteras produkter till andra europeiska länder och en del länder i Afrika och Amerika. Det finns även förväntningar på export till asiatiska länder. Mellan 2000 och 2001 ökade försäljningens värde med 8,7 %, särskilt för innovativa produkter. För 2002 förväntas en ökning på 14 %.

⁽³⁾ EGT L 107, 30.4.1996, s. 4.

⁽⁴⁾ I revisionsberättelsen för detta års bokslut konstateras att företaget erhållit 60 miljoner pesetas som avbetalning på köpeskillingen för den mark där fabriken står. Om detta belopp hade bokförts på ett korrekt sätt skulle företagets resultat ha uppvisat en förlust på cirka 50 miljoner pesetas i stället för en vinst på 9,6 miljoner pesetas.

- (7) Refractorios har haft återkommande problem med att klara av sina skulder, framför allt gentemot socialförsäkringskassan (Tesorería General de la Seguridad Social), skatteförvaltningen i Valencia (la delegación en Valencia de la Agencia Tributaria del Ministerio de Hacienda) och lönegarantifonden Fogasa (el Fondo de Garantía Salarial).

2.2.1 Förfarandet med betalningsinställelse 1990–1992

- (8) I mars 1992 avslutades ett förfarande med betalningsinställelse genom följande avtal, daterade den 12 september 1991:

— Socialförsäkringskassan: Omläggning av en skuld på 459 786 309 spanska pesetas (2 763 371 euro) över en period på tio år, med en karenperiod på två år och utan ränta på de omlagda beloppen ⁽⁵⁾. Som säkerhet gavs inteckning på företagets mark, byggnader, maskinpark och anläggningar. Raternas faktiska nettovärde, beräknat på grundval av en räntesats på 18,24 %, uppgår till 36 % av det ursprungliga värdet ⁽⁶⁾.

— Skatteförvaltningen: En skuld på 71 701 058 pesetas (430 932 euro) omställdes på liknande villkor som skulden till socialförsäkringskassan, för en period på 10 år och med en karenperiod på två år, utan ränta på de omställda beloppen och med garanti genom samma inteckning.

— De s.k. vanliga fordringsägarna godkände en nedskrivning på 81,5 % av en totalskuld på 1 080 miljoner pesetas (6 490 931 euro).

⁽⁵⁾ Efter utebliven betalning av de avtalade raterna kalkylerades upplupen ränta.

⁽⁶⁾ När det gäller att bedöma om en räntesats är förenlig med marknadens villkor gör kommissionen i regel en jämförelse med den referensräntesats som vid ifrågavarande tidpunkt gäller i den berörda medlemsstaten. Vid den berörda tidpunkten fanns dock ingen sådan referensräntesats fastställd i Spanien. Kommissionen bör därför, i enlighet med den första resolutionen av den 20 oktober 1971 som antogs av medlemsstaternas regeringsföreträdare som församlats i rådet, om allmänna stödordningar för regionala ändamål (EGT C 111, 4.11.1971, s. 1), göra en jämförelse med den genomsnittsräntesats som gäller på den relevanta marknaden. I det aktuella fallet är detta den genomsnittsräntesats som de privata bankerna i Spanien har tillämpat på lån med löptid över tre år. Enligt statistik som offentliggjorts av Banco de España låg denna räntesats på 18,24 %. Kommissionen har använt denna räntesats vid flera tidigare tillfällen (se t.ex. beslut 91/1/EEG [EGT L 5, 8.1.1991, s. 18] och beslut 96/655/EG [EGT L 298, 22.11.1996, s. 14]).

- (9) Inteckningen till förmån för socialförsäkringskassan och skatteförvaltningen belastade den fasta egendomen till ett högsta belopp på 531 487 366 pesetas (3 194 303 euro, vilket motsvarar skulderna) plus 106 000 000 pesetas (637 073 euro) för genomförandekostnader. Det gällde således ett totalbelopp på 637 487 366 pesetas (3 817 377 euro) som motsvarade 81 %–85 % av egendomens uppskattade värde ⁽⁷⁾. Markegendomen var inte intecknad till förmån för någon annan kredit.
- (10) Uppsägningen av företagets anställda i Asturien genererade en skuld på 90 685 363 pesetas (545 030,01 euro) gentemot Fogasa ⁽⁸⁾. Genom ett avtal av den 19 november 1992 gjordes en skuldomläggning för åtta år med en karenperiod på sex månader. Kvartalsraterna skulle öka stegvis från cirka 2 miljoner pesetas till drygt 8 miljoner pesetas. Raternas totalbelopp skulle uppgå till totalt 133 171 960 pesetas (800 380 euro), med en enkel räntesats på 10 %, som vid den tidpunkten utgjorde lagstadgad räntesats. Avtalet inbegrep en skyldighet för Refractarios att ställa en garanti till förmån för Fogasa som säkerhet för skulden.

2.2.2 Insatser för att återfå utestående fordringar fram till 2000

- (11) Under perioden fram till år 2000 uppvisade Refractarios varierande resultat. Företaget hade tidvis svårt att betala sina skulder. Utöver de finansiella problemen hade företaget ett växande miljöproblem på grund av företagets

belägenhet i centrum av Quart de Poblet (Valencia). Samtidigt Pågick en Debatt om Ändring av generalplanen för markanvändning (Plan general de ordenación urbana – PGOU) som i förekommande fall skulle ge en betydande ökning av värdet på Refractarios egendom.

- (12) Mellan december 1991 och mars 1995 ackumulerade Refractarios nya skulder gentemot socialförsäkringskassan. Denna vidtog olika åtgärder för att kräva in skulden. Socialförsäkringskassan begärde kvarstad på de intecknade egendomarna till ett totalvärde på 194 905 984 pesetas (1 165 398 euro). Det fanns även en kvarstad med datum den 28 februari 1995 på två andra markegendomar – den första på 427 m², värderad till 13 944 650 pesetas (83 809 euro), och den andra på 680,9 m². Den 7 juni 1995 inleddes ett förfarande för auktion av de intecknade markegendomarna, men detta inställdes tillfälligt på grund av ett godkänt besvär. Som resultat av en överenskommelse 1995 ställdes den 10 maj 1996 säkerhet för alla de nya skulderna (252 575 951 pesetas [1 518 012 euro] med tilläggsräntor och motsvarade pålagor upp till ett högsta belopp på 384 miljoner pesetas [2 307 887 euro], inbegripet 64 miljoner pesetas [384 648 euro] för genomförandekostnader) i form av en andra inteckning på samma egendom. Skulden gentemot socialförsäkringskassan uppgick vid den tidpunkten till 712 362 259 pesetas (4 281 383 euro). Tillsammans med skulden gentemot skatteförvaltningen (se nedan) uppgick den skuld som var garanterad genom inteckningarna till 4 712 315 euro. Inteckningarna belastade egendomen till ett högsta värde på 932 187 366 pesetas (5 602 559 euro). Utöver den tidigare inteckningen och socialförsäkringskassans kvarstad belastades egendomen även av en kvarstad till förmån för en annan fordringsägare, till ett belopp på 6 916 233 pesetas (41 567 euro).

- ⁽⁷⁾ Enligt en beräkning som gjordes 3.7.1990 av socialförsäkringskassans indrivningsavdelning uppgick värdet på de två intecknade markegendomarna och anläggningarna till 448 908 000 och 82 290 000 pesetas (totalt 3 192 564 euro). I företagets lönsamhetsplan hänvisades till en annan uppskattning av 16.5.1990 för den andra markegendomen på 122 160 000 pesetas. Enligt denna uppskattning skulle totalvärdet uppgå till 3 432 187 euro. Värdet på maskiner och anläggningar enligt denna uppskattning låg på 220 250 000 pesetas (1 323 729 euro), vilket ger ett totalvärde på 751 448 000–791 318 000 pesetas (4 516 293–4 755 917 euro).
- ⁽⁸⁾ Fogasa är en fond som används i situationer där ett företag har blivit insolvent eller har försatts i konkurs. Då görs en lagstadgad subrogation och Fogasa betalar ersättningar till arbetstagarna, dock endast till de belopp som fastställs enligt lag. Detta förfarande fastställs i kungligt dekret nr 505/1985 av den 6 mars rörande lönegarantifondens organisering och funktion (BOE [Spaniens officiella tidning] nr 92, 17.4.1985, s. 10203), genom vilket Spanien införlivar rådets direktiv 80/987/EEG av den 20 oktober 1980 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagarna vid arbetsgivarens insolvens (EGT L 283, 28.10.1980, s. 23). Enligt artikel 32 i detta dekret kan Fogasa ingå ett återbetalningsavtal med de berörda företagen. Formerna och villkoren som gäller för ingåendet av sådana avtal fastställs i ministerförfordningen av den 20 augusti 1985 (BOE nr 206, 28.8.1985, s. 27071).

- (13) Under andra hälften av nittioåret blev företagets situation mer komplicerad. Å ena sidan var krisen inom sektorn förbi och Refractarios hade en viss framgång på de mest lönsamma marknadsområdena. Samtidigt accentuerades miljöproblemen till följd av företagets belägenhet i centrum av en tätort, och det rådde fortfarande osäkerhet om ändringen av generalplanen för markanvändning, vilket hade en negativ inverkan på markens teoretiska värde. De återstående förfarandena för ändring av generalplanen för markanvändning gav inga resultat. Värdet på markegendomen, byggnaderna och anläggningarna var fortfarande osäkert. En uppskattning daterad den 16 mars 1998 på uppdrag av socialförsäkringskassan som gjordes under antagandet om att markanvändningsplanen ändras, gav ett värde under 3 207 820 euro ⁽⁹⁾. För år 2000 angavs mycket varierande

⁽⁹⁾ Enligt en värdering 16.3.1998, även den på uppdrag av socialförsäkringskassan, uppgår värdet på marken och byggnaderna till 1 528 776 euro om markanvändningsplanen inte modifieras, och till 3 207 820 euro om planen modifieras.

rande värden – enligt en värdering som gjordes när avtal slöts med byggnadsföretaget skulle markens värde ligga kring 6 miljoner euro, medan det överenskomna priset i avtalet för försäljning av mark och byggnader (daterat den 6 juni 2002) låg på 7 747 046 euro.

- (14) Mellan september 1997 och oktober 1998 ackumulerade Refractarios nya skulder gentemot socialförsäkringskassan. Sedan 1999 har företaget betalat alla sina socialavgifter. Socialförsäkringskassan beviljade dock inte flera uppskjutningar och begärde kvarstad. Vissa av dessa åtgärder gav inget resultat och slutligen återbetalades endast 33 721 558 pesetas (202 670,65 euro) till socialförsäkringskassan. Denna krävde inte auktion av den intecknade marken. När det andra förfarandet med betalningsinställelse inleddes uppgick skulden till 978 750 620 pesetas (5 882 414,16 euro), och av detta belopp hade 4 700 000 euro inteckningen som säkerhet.
- (15) Gentemot skatteförvaltningen uppstod några små skulder under 1996 (en betalning) och 1997 (två betalningar). Under 1998 var företaget i allvarliga svårigheter, och under 1999 underlät företaget att erlägga ytterligare två betalningar. Dessutom uppstod det under 1998 problem med betalningen av de avtalade raterna på den gamla skulden. Skatteförvaltningen belade maskinparken med kvarstad för att få in sina fordringar. Efter 1999 har Refractarios uppfyllt alla sina skattemässiga förpliktelser. När det nya förfarandet med betalningsinställelse inleddes uppgick den sammanlagda skulden till 129 217 530 pesetas (776 613 euro). Till detta bör läggas räntor på cirka 70 miljoner pesetas (420 709 euro) och ett antal försenade betalningar från och med början av förfarandet med betalningsinställelse, till ett belopp på 17 874 651 pesetas (107 429 euro). Det sammanlagda beloppet uppgick således till 1 304 751 euro.
- (16) Refractarios betalade inte en enda av de avtalade raterna till Fogasa. Fogasa fick inte heller några garantier från företaget som säkerhet på sin fordran. Till följd av detta avtalsbrott fick Fogasa rätt att kräva återbetalning av totalbeloppet, utan någon som helst förlängning. Fogasa krävde dock ingen betalning av Refractarios. Inte heller krävde Fogasa tilläggsräntor. I juli 1997 begärde Refractarios en omförhandling av skulden, vilket Fogasa inte gick med på. År 2001 beslöt arbetsdomstolen⁽¹⁰⁾ att detta avslag inte uppfyllde de formella kraven för att bryta den lagenliga preskriptionsperioden. Trots upprepade förfrågningar från kommissionen har Spanien inte lämnat in några bevis på att Fogasa före det nya förfarandet med betalningsinställelse skulle ha krävt att få in de avtalade raterna eller totalbeloppet. Det råder inte säkerhet om huruvida Fogasa helt enkelt glömde skulden eller med avsikt lät bli att kräva in betalningarna.

2.2.3 Förfarandet med betalningsinställelse 2000–2002

- (17) Den 24 januari 2000 inledde Refractarios ett nytt förfarande med betalningsinställelse för att avveckla de ackumulerade skulderna. Förfarandet avslutades den 17 juni 2002. Förfarandet byggde på de avtal som beskrivs nedan.
- Den 6 juni 2000 slöt Refractarios ett avtal med ett byggnadsföretag om att det senare skulle förvärva Refractarios aktuella egendom. Eftersom egendomen var belastad med inteckningar underordnades avtalet övriga avtal rörande Refractarios skulder hos socialförsäkringskassan och skatteförvaltningen. Försäljningsintäkterna (1 289 miljoner pesetas eller 7 747 046 euro) skulle användas för köp av ny mark, uppförandet av en ny fabrik (vilket byggnadsföretaget skulle göra), genomföra flyttningen och betala en del av skulderna. 527 miljoner pesetas (3 167 333 euro) skulle betalas direkt till socialförsäkringskassan och skatteförvaltningen. I yttrandet från förvaltaren inom ramen för förfarandet med betalningsinställelse finns ett omnämnande om förekomsten av avtalet och intäkterna från försäljningen. De offentliga myndigheterna kände dock inte till avtalets klausuler eller villkor.
 - I februari 2002 slöt Refractarios ett avtal med de vanliga fordringsägarna om en nedskrivning av 75 % av dessa skulder. De berörda skulderna uppgick sammanlagt till 434 383 557 pesetas (2 610 698 euro).
 - Den 26 mars 2002 slöt Refractarios och socialförsäkringskassan ett avtal om omställning och minskning av skulden. Av det sammanlagda beloppet, 5 882 414,16 euro, skulle Refractarios betala 2 763 371,37 euro direkt efter transaktionen med byggnadsföretaget. Ett belopp på 1 309 748,27 euro (22 %) skulle ställas om för en tioårsperiod med en årlig räntesats på 3,5 %. Som säkerhet stod den tidigare inteckningen på företagets anläggningar och maskiner. Återstoden av skulden, 1 809 294,52 euro, skulle nedskrivnas. Återstoden skulle då bli 68,4 % av den ursprungliga skulden. Ett uttryckligt villkor i avtalet var att Refractarios punktligt skulle betala raterna och löpande avgifter till socialförsäkringskassan.
 - Den 22 maj 2002 slöt Refractarios och skatteförvaltningen ett avtal om omställning och minskning av skulden. Av ett sammanlagt skuldbelopp på 1 275 705,87 euro (212 259 597 pesetas), skulle

⁽¹⁰⁾ Se skäl 18.

Refractarios betala 621 944,88 euro (49 %). Återstoden (51 %) skulle nedskrivas. På motsvarande sätt som i avtalet med socialförsäkringskassan var avtalet underställt ett uttryckligt villkor om att Refractarios punktligt skulle betala raterna och löpande avgifter.

- (18) Genom en skrivelse av den 13 mars 2000 bad Fogasa om att få sina fordringar införlivade i förfarandet med betalningsinställelse. Förvaltaren konstaterade dock att skulden var preskriberad. Genom en skrivelse av den 9 februari 2001 direkt till Refractarios krävde Fogasa återbetalning av skulden (133 171 960 pesetas eller 800 380 euro). Samtidigt krävde Fogasa på nytt att skulden skulle införlivas i förfarandet med betalningsinställelse. Fogasa anförde klagomål mot förvaltarens beslut, men klagomålet förkastades ⁽¹¹⁾.
- (19) Beträffande markanvändningsplanen kan konstateras att Valenciaregionens lokala organ för offentliga arbeten, stadsplanering och transporter (Consejería para obras públicas, urbanismo y transportes de la Comunidad Valenciana) hade en tillfällig generalplan under arbete för kommunen Quart de Poblet. Denna tillfälliga plan omfattade ändringarna rörande Refractarios markegendomar. I en skrivelse av den 2 juli 2002 konstaterade Spanien att planen förväntades få slutligt godkännande inom två månader.

2.2.4 Nytt investeringsstöd

- (20) Refractarios har lämnat, eller planerar att lämna, en begäran om lån på 3 miljoner euro och en kapitalökning på 300 000 euro hos Valencias finansinstitut (Instituto valenciano de finanzas, IVF) och ett investeringsstöd på 20 % (1 miljon euro) hos Valenciaregionens ekonomiorgan (Consejería de economía de la Comunidad Autónoma). Dessa stöd finns med i finansieringsdelen i Refractarios omstruktureringsplan. Spanien har dock konstaterat att varken lånet eller subventionen än så länge har beviljats.

3. SKÅL TILL ATT INLEDA FÖRFARANDET ENLIGT ARTIKEL 88.2

- (21) I sitt beslut att inleda förfarandet enligt artikel 88.2 ⁽¹²⁾ konstaterar kommissionen att den hyser tvivel om huruvida de spanska myndigheterna har agerat som en fordringsägare i en marknadsekonomi skulle ha gjort. Kom-

missionens tvivel gäller särskilt det faktum att Fogasa 1992 varken krävde säkerhet för den omlagda skulden eller vidtog åtgärder för att säkerställa en effektiv återbetalning. Det råder även tvivel rörande avtalet från 1992 mellan Refractarios och skatteförvaltningen och socialförsäkringskassan, eftersom det förefaller som om dessa fordringsägare under det andra kvartalet 1990 godtog Refractarios betalningsförseningar under en väldigt lång tid. Det råder även tvivel rörande eventuellt stöd i ett nytt avtal om omläggning av skulderna. Kommissionen har mycket knappa upplysningar om omstruktureringsplanen och kan därför inte avgöra om det eventuella stödet kan uppfylla kraven enligt gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter ⁽¹³⁾ (nedan kallade "riktlinjerna för stöd till undsättning och omstrukturering").

4. SYNUNKTER FRÅN BERÖRDA PARTER

- (22) Efter det att beslutet om att inleda förfarandet hade offentliggjorts ⁽¹⁴⁾ mottog kommissionen synpunkter från CERAME-UNIE (en sammanslutning för den keramiska industrin i Europa), RHI (ett konkurrerande företag) och Refractarios, dvs. det stödmottagande företaget. Synpunkterna från Refractarios presenteras i sammandrag i avsnitt 5 tillsammans med Spaniens synpunkter.
- (23) CERAME-UNIE och RHI delar fullt ut de tvivel som kommissionen har uttryckt. De betonar det rådande kapacitetsöverskottet inom hela branschen för eldfast material och vidhåller att allt stöd som beviljas har negativ inverkan på konkurrenterna och handeln på den inre marknaden. CERAME-UNIE bifogade ett stort antal artiklar och dokument rörande branschen.
- (24) CERAME-UNIE sände en kopia av avtalet mellan skatteförvaltningen och Refractarios, och fäste uppmärksamheten vid ett uttryckligt omnämnande i avtalet om att skatteförvaltningen inte bara beaktade företagets ekonomiska situation och lönsamhetssituation, utan även det allmänna och sociala intresset genom en strävan efter att bibehålla sysselsättningen. CERAME-UNIE konstaterade även att det godkända borgenärsavtalet inte innehåller någon hänvisning till lönsamheten på lång sikt, inte heller till någon omstruktureringsplan, och att åtgärderna för att minska skulden inte var tillräckligt specificerade. CERAME-UNIE anser att stödet inte uppfyller kraven enligt riktlinjerna om stöd till undsättning och omstrukturering.

⁽¹¹⁾ Domslut av den 2 juli 2001 från arbetsdomstolen (Juzgado de lo Social) nr 3, Oviedo, klagomål nr 525/2001, domslut nr 503/2001. I domslutet konstateras att Fogasa inte hade vidtagit några åtgärder inom preskriptionsperioden för att bryta denna.

⁽¹²⁾ Se fotnot 1.

⁽¹³⁾ EGT C 288, 9.10.1999, s. 2.

⁽¹⁴⁾ Se fotnot 1.

5. SYNPKTER FRÅN SPANIEN OCH REFRACTARIOS

- (25) Spanien och Refractarios vidhåller att socialförsäkringskassan, skatteförvaltningen och Fogasa under den granskade perioden agerade på samma sätt som en privat fordringsägare skulle ha gjort. De anser därför att ingen av åtgärderna utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 87.1 i fördraget.
- (26) Spanien och Refractarios motiverar sina argument med detaljerade beskrivningar av de ekonomiska följderna för socialförsäkringskassan och skatteförvaltningen i det fall att situationen skulle ha utvecklats till en konkurs. Mot bakgrund av markens låga värde före en eventuell ändring av markanvändningsplanen och det faktum att skulderna till arbetstagarna hade prioritet, hade konkursen finansiellt sett varit mindre intressant än det förfarande som genomfördes.
- (27) Beträffande 1991 års avtal hävdade Refractarios att de villkor som godtagits av de offentliga fordringsägarna gott och väl kunde jämföras med de villkor som godtas av en privat prioriterad fordringsägare, i detta fall Banesto Leasing. Leasingföretaget krävde inte retur av de leasade maskinerna, utan gick med i avtalet mellan Refractarios och de vanliga fordringsägarna på samma villkor. Detta faktum anförs även som grund för påståendet att det inte förekommit statligt stöd i den mening som avses i artikel 87.1 med avseende på avtalen med de offentliga myndigheterna.
- (28) Beträffande omnämmandet om "det allmänna och sociala intresset genom en strävan efter att bibehålla sysselsättningen" i avtalet mellan skatteförvaltningen och Refractarios framhöll Spanien att frasen kan ses som ett stilmedel och att den på ett sätt kan anses vara obligatorisk eftersom det gäller ett agerande som ligger utanför skatteförvaltningens normala agerande. Agerandet avviker från det normala indrivningsförfarandet men har ändå stöd i gällande föreskrifter. Frasen bör tolkas som en allmän förklaring till de motiv som alltid ligger bakom förvaltningens agerande när det gäller att tillgodose det allmänna intresset.
- (29) Beträffande Fogasa konstaterade Spanien att denna lönegarantifond finansieras genom en arbetsgivaravgift, inte genom statliga medel. Spanien hävdade att Fogasa hade vidtagit alla åtgärder inom ramen för sina möjligheter att kräva in skulden. Spanien ansåg att detta framgick av domslutet i besvärsmålet där Fogasa krävde att få sin skuld införlivad i förfarandet med betalningsinställelse år 2000. Dessutom vidhöll Refractarios att omläggningen av skulden gentemot Fogasa var en fördelaktig lösning i jämförelse med de resultat som nåddes med de övriga fordringsägarna.
- (30) Refractarios hävdade vidare att eventuella fördelar i förekommande fall inte hade inverkat på handeln mellan medlemsstaterna, eftersom företagets produktion utgjorde mindre än 0,2 % av den totala produktionen i Europeiska unionen. Dessutom karakteriserades branschen av en oligopolistisk struktur. Företaget hävdade således att inte heller dessa faktorer utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 87.1.
- (31) Refractarios menade att om kommissionen skulle dra slutsatsen att stöd föreligger, skulle detta vara förenligt med den gemensamma marknaden. Vid tidpunkten för 1991 års avtal befann sig företaget i en kris, och stödet skulle vara nära kopplat till en omstruktureringsplan och begränsat till lägsta möjliga nivå. Allt eventuellt stöd som i de avtal som slutits med offentliga organ under 2002 uppfyller kriterierna i riktlinjerna för stöd till undsättning och omstrukturering. Refractarios har presenterat en omstruktureringsplan med detaljerade uppgifter om återställande av lönsamheten och i synnerhet vilka åtgärder som planeras, och hävdar att allt eventuellt stöd begränsas till lägsta möjliga nivå.
- (32) Refractarios argumenterade även att allt stöd som var förknippat med de avtal som 1991 slöts med fordringsägarna och deras därpå följande agerande med avseende på borgenärsavtalet hade preskriberats i enlighet med det som anges i artikel 15 i rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i fördraget ⁽¹⁵⁾.
- (33) Beträffande marknaden konstaterade Refractarios att efterfrågan på eldfasta produkter av lägre kvalitet i viss mån hade stagnerat i industrialiserade länder under de senaste åren, men att denna minskning hade kompensats av en ökande efterfrågan i länder med en industri under utveckling. Dessutom hade Refractarios under de senaste tio åren specialiserat sig på produktion av eldfasta material av högre kvalitet, bättre hållfasthet och pris, som ingår i ett växande marknadssegment.
- (34) Företaget vidhöll slutligen att allt eventuellt stöd är förenligt med den gemensamma marknaden enligt riktlin-

⁽¹⁵⁾ EGT L 83, 27.3.1999, s. 1.

jerna för statligt stöd till skydd för miljön ⁽¹⁶⁾, eftersom syftet är flyttning av verksamheten till ett område utanför staden, vilket stämmer överens med det som anges i punkt 39 i dessa riktlinjer.

5.1 Kommentarer om de berörda parternas synpunkter

- (35) Spanien har inte lämnat några kommentarer till de berörda parternas synpunkter.

6. OMSTRUKTURERINGSPLAN

- (36) Den aktuella omstruktureringsplanen för Refractarios består av tre huvudpunkter: 1) flyttning av företaget, 2) starkare inriktning på produkter av hög kvalitet och 3) finansiell omstrukturering som bygger på betydande nedskrivning av skulderna.
- (37) Flyttningen av företaget skulle uppenbarligen bidra till att lösa miljöproblemen. Den sammanlagda investeringskostnaden skulle uppgå till 7 300 000 euro, där anläggningarna skulle stå för den största andelen (3 900 000 euro).
- (38) Den nya fabriken skulle ha en kapacitet på 10 200 ton eldfast material per år, där 8 000 ton skulle bestå av anpassade produkter och 2 200 ton av standardprodukter. Detta skulle innebära en ungefärlig fördubbling av den aktuella kapaciteten och en betydande ökning av andelen produkter med högre mervärde och högre bruttomarginal.
- (39) Omstruktureringens finansiella villkor för år 2002 framgår av tabellen nedan.

(tusen euro)

Kostnad		Finansiering	
Marker	1 731	Försäljning av mark	7 747
Ny fabrik	5 571	IVF-lån	3 005
Avgifter till socialförsäkringskassan	2 763	Kapitalökning	301
Betalningar till skatteförvaltningen	426	Investeringsstöd	950
Betalningar till vanliga fordringsägare	679		
Rörelsekapital	833		
Totalt	12 003	Finansiering totalt	12 003

- (40) Omstruktureringsplanen innehåller uppskattningar om förväntade årsresultat för perioden 2002–2006, baserade på vissa antaganden. Även i värsta förväntade fall skulle företaget fortsätta vara lönsamt under alla år som ingår i perioden.

7. BEDÖMNING

7.1 Allmänt

- (41) Artikel 87.1 i fördraget bygger på principen om att, om inget annat föreskrivs i samma fördrag, allt stöd som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion är oförenligt med den gemensamma marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna.
- (42) Enligt domstolens rättspraxis bör allt ekonomiskt stöd som ges av en medlemsstat på sådant sätt att det stärker ett företags ställning i jämförelse med andra konkurrerande företag inom handeln på den inre marknaden, anses påverka denna handel ⁽¹⁷⁾. Produkterna från Refractarios är föremål för handel mellan medlemsstaterna och det finns konkurrens mellan tillverkarna. Ett eventuellt stöd skulle stärka Refractarios ställning på denna marknad. Det faktum att försäljningsvolymen är liten i jämförelse med volymen hos (vissa av) konkurrenterna, att marknadsandelen är liten och att strukturen är oligopolistisk, betyder inte att åtgärden inte skulle inverka på handeln mellan medlemsstaterna. Dessutom bekräftas inverkan på handeln på den inre marknaden av det faktum att Refractarios exporterar en del av sin produktion till andra medlemsstater.
- (43) För att avgöra om Refractarios har gynnats av en selektiv fördel måste kommissionen utvärdera de åtgärder som de offentliga fordringsägarna har vidtagit och de avtal som dessa har med Refractarios. Om dessa åtgärder och avtal motsvarar hur en privat fordringsägare skulle ha agerat i liknande omständigheter, utgör de inte statligt stöd.

7.2 1991 års avtal med socialförsäkringskassan och skatteförvaltningen

- (44) De villkor som tillämpades då socialförsäkringskassan och skatteförvaltningen godkände skuldomläggningen är

⁽¹⁶⁾ EGT C 37, 3.2.2001, s. 3.

⁽¹⁷⁾ Domstolens dom av den 17 september 1980 i mål 730/79, Philip Morris mot kommissionen, Rec. 1980, s. 2671, punkt 11 i de rättsliga grunderna, och förstainstansrättens dom av den 30 april 1998 i mål T-214/95, Vlaams Gewest mot kommissionen, REG 1998 s. II-717, punkt 50 i de rättsliga grunderna.

uppenbart gynnsamma för dessa myndigheter i jämförelse med betalningarna till vanliga fordringsägare, som godkände en nedskrivning på 81,5 %. En jämförelse med vanliga fordringsägare är dock inte tillräcklig för en prövning med avseende på statligt stöd, eftersom skulderna till de offentliga fordringsägarna var prioriterade och dessa fordringsägare därför befann sig i en annorlunda situation.

- (45) Villkoren var gynnsamma även om de jämförs med de villkor som gällde för den enda privata prioriterade fordringsägaren, dvs. Banesto Leasing SA. Kommissionen bedömer dock att den ställning som innehades av Banesto Leasing SA och den ställning som innehades av de offentliga prioriterade fordringsägarna inte kan jämföras, och att argumentet inte är tillräckligt för en prövning med avseende på statligt stöd i avtalen mellan Refractarios och de offentliga fordringsägarna. För det första kan konstateras att Refractarios skuld till Banesto Leasing SA uppgick till 8 919 299 pesetas (53 606 euro), vilket är mycket lägre än skulderna till de offentliga fordringsägarna. För det andra kan konstateras att den kostnad det hade inneburit för Banesto att kräva in ett större belopp hade varit relativt sett större än alla eventuella intäkter. Å andra sidan hade maskinparkens faktiska värde med säkerhet varit mycket lägre om man, inför ett konkurshot, hade tvingats avyttra den under förfarandet med betalningsinställelse 1990–1992.

- (46) Spanien hävdade att befrielsen från ränta var en lämplig kompensation för inteckningsgarantin. I den lag som gäller för socialförsäkringskassan fastställs skyldigheten att tillämpa den lagenliga räntesatsen om extraordinära uppskjutningar beviljas, men att denna skyldighet inte gäller i fall där socialförsäkringskassan sluter avtal om en skuldombildning med ett företag i en situation med betalningsinställelse. Kommissionen konstaterar dock att detta inte utesluter att de offentliga myndigheterna i ett fall av omedelbar indrivning och därpå följande konkurs skulle ha haft ett ännu bättre läge. Denna slutsats påverkas inte av det faktum att socialförsäkringskassan och skatteförvaltningen inte godkände någon nedskrivning av skulden, utan endast en omläggning.

- (47) För att i en sådan situation undersöka om de offentliga fordringsägarna fungerade enligt principen om en privat fordringsägare anser kommissionen det vara nödvändigt att göra en uppskattning av det högsta belopp som de två myndigheterna kunde ha återfått om inget avtal hade slutits, dvs. om företaget hade försatts i konkurs.

- (48) Enligt artikel 32.1 i föreskrifterna om arbetstagare har lönefordringar prioritet framför alla andra fordringar, till ett belopp som motsvarar de 30 senaste arbetsdagarnas lön och som inte är högre än dubbla minimilönen. Dessa fordringar har prioritet framför fordringar med en inteckning som säkerhet. I artikel 32.2 och 32.3 föreskrivs ytterligare prioriteter för lönefordringar. Förfarandena för indrivning av arbetstagarnas fordringar löper separat och berörs inte av ett förfarande med betalningsinställelse, och i praktiken är också arbetstagarnas avgångsvederlag "kvalificerat prioriterade". För år 1991 uppskattades det sammanlagda beloppet för sådana betalningar till 3 700 000 euro. Dessutom hävdade Refractarios att förhandlingar om ännu högre ersättningsbelopp i det aktuella läget inte kan uteslutas.

- (49) Enligt kontrollbalansräkningen av den 29 oktober 1990 som fastställdes av förvaltaren inom ramen för förfarandet med betalningsinställelse (rapporten) uppgick de sammanlagda tillgångarna till 15 486 722 euro, där 6 974 048 euro stod för markegendom, 2 344 763 euro för byggnader, 2 191 455 euro för övrig fast egendom, 2 540 euro för immateriell egendom, 2 980 058 euro för lager, 1 001 991 för fordringar och 27 464 euro för kassatillgångar. I en konkurssituation skulle dock avyttringsvärdet bli mycket lägre. Som exempel kan nämnas att värdet på fabriksmoten i Valencia uppskattades till 3 200 000 euro, enligt en värdering gjord av socialförsäkringskassan den 3 juli 1990. Anläggningarna på fabriksmoten värderades till 1 300 000 euro. Markegendomen i Asturien värderades till en miljon euro och övriga markegendomar i Valencia till 300 000 euro. Även immateriell egendom och lager bedömdes vara tillgångar som är svåra att avyttra i en konkurssituation – nästan hälften av lagret bestod av slutprodukt i ett läge då sektorn befann sig i en djup kris. Det är även viktigt att ta hänsyn till att det högst sannolikt under årets lopp, mellan datum för rapporten och datum för avtalen med fordringsägarna, hade skett förändringar i lagervärdet och i synnerhet värdet för posterna "fordringar" och "kassatillgångar", bland annat beroende på förluster under denna period. Kommissionen tar även hänsyn till det faktum att rapportens balansräkning högst sannolikt innehöll indikationer på en stigande trend, mot bakgrund av att förfarandet med betalningsinställelse endast kan inledas så länge som totala aktiva överstiger totala passiva. Med hänvisning till det ovan anförda och med stöd av principen om en privat fordringsägare kunde värdet på alla aktiva tillgångar i en konkurssituation i september 1991 ha uppskattats till ett värde som ligger nära värdet på marken, byggnader och anläggningar, såsom de värderats på olika sätt i rapporten. Värdet kunde ha uppgått till sammanlagt 6 miljoner euro.

- (50) Om betalningarna till arbetstagarna dras av det sammanlagda värdet på de aktiva tillgångarna återstår 2 200 000 euro för betalningar som i första hand går till priori-

terade fordringsägare. Av en totalskuld på 3 200 000 euro utgör detta 69 % ⁽¹⁸⁾.

7.3 Åtgärder som socialförsäkringskassan och skatteförvaltningen vidtagit för att återfå sina fordringar från perioden före förfarandet med betalningsinställelse år 2000

- (51) Kalkylen är dock teoretisk och ingen hänsyn tas till faktorer som kan ha en negativ inverkan på det belopp som de offentliga fordringsägarna kunde få i en konkurssituation. När mark och anläggningar avyttras till följd av en konkurs kan de faktiska intäkterna bli ännu mycket lägre. Kalkylen inbegriper inte heller kostnaderna för konkursförfarandet och försäljning av marken. Dessutom skulle de offentliga fordringsägarna i fall av konkurs få in betalningarna först efter en betydande fördröjning, vilket är det typiska i sådana situationer. Även det faktum att fordringsägarna godtog en mycket betydande nedskrivning av skulden tyder på att det faktiska värdet skulle bli mycket lägre i en konkurssituation. Utbetalningarna enligt avtalen skulle självfallet även bero på företagets framtida lönsamhet, och i efterhand kan konstateras att företagets finansiella problem inte var lösta. Inteckningen var dock uttryckligen avsedd som säkerhet med tanke på sådana problem, och risken för ytterligare förseningar i de avtalade betalningsraterna var upp till en viss gräns täckt genom att sedvanliga räntor och pålagor i så fall skulle ha tillämpats. Det bör även betonas att räntan vid en eventuell försening skulle ha beräknats enligt den lagstadgade räntesatsen. Denna räntesats låg kring 10 %, vilket under alla omständigheter skulle ha medfört en sänkning av fordringarnas faktiska nettovärde.
- (52) Mot bakgrund av dessa faktorer kan konstateras att skillnaderna mellan indrivningsförväntningarna i fall av betalning enligt avtalet och i fall av en konkurs var mycket små, både för socialförsäkringskassan och särskilt för skatteförvaltningen ⁽¹⁹⁾. Kommissionen anser därför att de betalningsvillkor som hade överenskommits med socialförsäkringskassan och skatteförvaltningen motsvarar de villkor som en fordringsägare i en marknadsekonomi skulle ha godtagit i samma situation. Kommissionen drar därför slutsatsen att det avtal som slöts 1991 med dessa myndigheter är förenliga med principen om en privat fordringsägare och att avtalet därför inte utgör statligt stöd till förmån för Refractarios.
- (18) Refractarios vidhöll (skrivelse av den 15 april 2002, s. 45) att betalningarna i en konkurssituation endast skulle omfatta 17 % av skulden, men denna kalkyl baserar sig endast på värdet på den mark och de anläggningar som intecknades senare.
- (19) Ett av Spaniens argument var att om de offentliga myndigheterna hade insisterat på bättre villkor för sig själva hade det blivit mindre över för de vanliga fordringsägarna, som då hade varit mindre villiga att godkänna en nedskrivning av skulden. Detta gäller dock endast utifrån ett antagande om att de offentliga myndigheterna skulle ha försökt få mer än vad de skäligen kunde ha förväntat sig i en konkurssituation.
- (53) Kommissionen noterar att socialförsäkringskassan inte lät bli att agera mellan december 1991 och juni 1995. Den tillämpade räntor och pålagor på de nya skulderna och begärde kvarstad. I juni 1995 inledde socialförsäkringskassan slutligen ett förfarande för auktion av de intecknade markegendomarna. Vid denna tidpunkt uppgick den totala skulden till 4 712 315 euro. Inteckningen täckte endast en del av detta belopp. Beloppet ligger strax under egendomens uppskattade värde 1990, mellan 4 516 293 och 4 755 917 euro. I alla årsredovisningar från och med 1994 finns hänvisningar till en eventuell värdeökning om markanvändningsplanen ändras. Med det ovan anförda som grund drar kommissionen slutsatsen att socialförsäkringskassans agerande är förenligt med principen om en privat fordringsägare, eftersom agerandet inte i betydande grad avviker från hur en privat fordringsägare skulle ha agerat i samma situation. Det finns även grunder för att godkänna avtalet från 1995 om att inställa auktionen och göra en ny inteckning på grundval av dels en förväntad ökning av markens värde om markanvändningsplanen ändras, dels det faktum att Refractarios inte ackumulerade mer skulder från och med april 1995. Kommissionen drar därför slutsatsen att socialförsäkringskassan agerande under denna period och avtalet om en ny inteckning inte utgör statligt stöd till förmån för Refractarios.
- (54) Kommissionen kan inte förstå det förvånansvärt låga resultatet av utvärderingen som socialförsäkringskassan lät göra 1998. Detta värde avviker betydligt från resultatet av den utvärdering som Refractarios lät göra år 2000 och från det försäljningspris som avtalades med ett byggnadsföretag. Det är hur som helst uppenbart att en ändring av markanvändningsplanen skulle ha gett en ökning av det faktiska värdet. Företagets skuld gentemot socialförsäkringskassan och skatteförvaltningen ökade mellan 1996 och 1998 med 1 200 000 euro respektive 860 000 euro. Skulderna ökade sammanlagt mer än den förväntade värdeökningen enligt 1998 års utvärdering, men ökningen var mindre än den värdeökning som i slutändan skedde. Dessutom ackumulerades de nya skulderna under en relativt kort period, främst under 1998. Även om socialförsäkringskassan och skatteförvaltningen hade använt förfaranden med betalningstvång, hade skuldackumuleringen ändå inte gått att undvika.
- (55) Mot bakgrund av denna komplexa situation bestående av en ojämn ökning av skulderna, förväntade förbätt-

ringar av det ekonomiska läget och en eventuell ändring av markanvändningsplanen, drar kommissionen slutsatsen att socialförsäkringskassan och skatteförvaltningen optimerade förväntningarna på att återfå sina fordringar hos Refractarios, genom att begränsa sig till att begära kvarstad och göra anspråk på inteckningen, utan att gå så långt som till konkurs (se avsnitt 2.2.2). Kommissionen anser därför att dessa myndigheters agerande inte utgör statligt stöd till förmån för Refractarios.

7.4 Avtalen från 2002

- (56) Förfarandet med betalningsinställelse omfattade inga avtal med privata prioriterade fordringsägare. Det finns därför ingen grund för jämförelser med avtalen mellan Refractarios och de offentliga fordringsägarna. Frasen "det allmänna och sociala intresset när det gäller att bevara sysselsättning" i avtalet mellan skatteförvaltningen och Refractarios utgör inte tillräckligt bevis på förekomsten av statligt stöd. Frasen kan inte heller anföras som bevis på att det inte förekommit en uttrycklig utvärdering av företagets framtida lönsamhet eller bevis på att avtalet inte skulle kunna motiveras. Kommissionen anser det därför vara nödvändigt att göra en uppskattning av det högsta belopp som skatteförvaltningen och socialförsäkringskassan kunde ha fått in i en konkurssituation, dvs. om avtalet inte hade slutits.
- (57) Enligt upplysningarna från Spanien uppgick beloppet för de "kvalificerat prioriterade" betalningarna som arbetstagarna hade rätt till och som de även fick i form av löner och avgångsvederlag, till 1 577 031,80 euro. Såsom konstateras ovan kan möjligheten till att det i praktiken förekommit förhandlingar om ännu högre ersättningar inte uteslutas. Lönebeloppet kan öka ytterligare, på grund av den tid som löper mellan en konkursförklaring och arbetsmyndighetens godkännande av uppsägningarna. Enligt Spaniens uppskattning kan denna period sträcka sig över fem månader, vilket skulle innebära ett tilläggsbelopp på 892 013 euro.
- (58) Konkursboets tillgångar bestod främst av mark och byggnader. Priset enligt försäljningsavtalet uppgick till 1 289 759 146 pesetas (7 751 609 euro). Detta pris ingick dock som en del i ett mer omfattande avtal om anskaffning av ny mark och uppförandet av den nya fabriken, och förhandlades fram inom ramen för en process mellan de två parterna. Priset var även föremål för klausuler och villkor som de offentliga myndigheterna inte kände till. Det är uppenbart att de offentliga myndigheterna har utgått från att avtalet var underställt en ändring av markanvändningsplanen. Spanien ansåg därför att det inte var utan vidare klart att förväntningarna kunde basera sig på ett fast pris i försäljningsavtalet.

Dessutom gäller, vilket Spanien även påpekade, att det första utropsvärdet vid ett auktionsförfarande enligt reglerna måste utgå från 1998 års utvärdering, dvs. 3 200 000 euro. Om det behövs ett andra eller ett tredje utropsvärde minskas det första värdet med 25 % respektive 50 %. De offentliga myndigheterna kunde därför ha utgått från ett skäligare värde, vilket en försiktig privat fordringsägare skulle ha gjort. Kommissionen anser att en auktion före ändringen av markanvändningsplanen skulle medföra en betydande risk, och att värdet i försäljningsavtalet inte är en tillräcklig grund för en adekvat utvärdering. Försäljningsavtalet borde dock även ha gett en klar indikation på att 1998 års utvärdering var för låg. Det faktiska värdet skulle således ligga på en nivå mellan ett lägsta och högsta värde, beroende på den potentiella köparens riskbenägenhet ⁽²⁰⁾.

- (59) I den balansräkning över tillgångar och skulder som fastställdes av förvaltaren inom ramen för förfarandet med betalningsinställelse (rapporten) fanns ett belopp på 3 090 859 euro för posterna fastigheter, övriga fasta tillgångar, lager, fordringar och kassatillgångar. Utifrån försiktiga och pessimistiska förväntningar kunde beloppet i fall av en konkurs eventuellt ha varit lägre. Exempelvis fastigheter är mycket svåra att avyttra i en konkurssituation, och de övriga fasta tillgångarna kan visa sig ha litet värde om de inte längre används och måste avyttras. Det kan även konstateras att värdet på lager och i synnerhet värdet på fordringar och kassatillgångar mycket väl kan ha förändrats under det år som förlöpte mellan rapporten och de faktiska avtalen ⁽²¹⁾.
- (60) Skatteförvaltningen godkände en omedelbar betalning utan förekomsten av andra rater som skulle ha varit beroende av Refractarios finansiella framtid. Däremot var det faktiska värdet för avtalet med socialförsäkringskassan delvis beroende av företagets finansiella framtid. Avtalen innehöll inga direkta hänvisningar till omstruktureringsplanen eller till företagets framtida lönsamhet. De offentliga myndigheterna visste dock att förlusterna från slutet av nittioalet minskade och övergick i en liten vinst under år 2000. Dessutom uppfyllde Refractarios

⁽²⁰⁾ Refractarios konstaterade att de offentliga myndigheterna baserade sina indrivningsförväntningar på den ursprungliga utvärderingen från 1990, enligt vilken värdet var 4 516 293 euro.

⁽²¹⁾ Rapporten är daterad den 12 september 2000. Refractarios vinst för 2000 och 2001 uppgick till 104 000 euro respektive 768 402 euro. Årsredovisningen godkändes först den 27 juni 2002, dvs. socialförsäkringskassan och skatteförvaltningen hade inte tillgång till dessa uppgifter när de slöt avtal med Refractarios. En privat fordringsägare skulle sannolikt ha gjort en övergripande analys, men skulle inte heller ha haft tillgång till årsredovisningsuppgifterna.

sina nya förpliktelser. Det är möjligt att myndigheterna kände till den senaste utvecklingen, såsom ökad försäljning, i synnerhet i fråga om innovativa produkter. Den senare utvecklingen har bekräftat en betydande ökning under 2001 och även under 2002 förutspås försäljningen öka betydligt.

(61) I rapporten som sammanställdes av förvaltarna 2000 konstateras att IVF-lånet, kapitalandelen och ett investeringsstöd skulle utgöra viktiga finansieringskällor för flyttningen. Det faktum att dessa inte beviljades väcker tvivel rörande företagets lönsamhet efter omläggningen av skulderna. Det finns dock inte heller någon bekräftelse på att finansieringen skulle ha nekats. Dessutom införlivade både socialförsäkringskassan och skatteförvaltningen en klausul om att Refractarios måste betala sina löpande skatter och avgifter, annars skulle avtalet upplösas. Slutligen kan konstateras att socialförsäkringskassan fick en inteckning i den nya egendomen som säkerhet för betalningsraterna enligt avtalet.

(62) En försiktig och pessimistisk granskning av dessa faktorer, med hänsyn tagen till principen om en privat fordringsägare, tyder på att de sammanlagda tillgångarna för betalning av socialförsäkringskassans och skatteförvaltningens fordringar kan uppskattas till ett värde som ligger mycket nära de nettobelopp som dessa myndigheter i praktiken har fått med stöd av avtalen. För skatteförvaltningen är det faktiska nettovärdet, räknat som procentandel av den ursprungliga fordringen, mycket lägre än för socialförsäkringskassan. Detta kan vara ett tecken på att Refractarios har använt en intelligent förhandlingsstrategi som gått ut på att utöva det största trycket på den relativt sett mindre fordringsägaren. Kommissionen bör dock under alla omständigheter grunda sitt beslut på befintliga fakta.

(63) Det bör konstateras att de offentliga myndigheterna vid en konkurs hade fått vänta länge på betalningarna för sina fordringar. Dessutom var skillnaderna mellan de belopp som man förväntades kunna driva in och de belopp som i praktiken förhandlades fram, absolut räknat mycket små. Mot bakgrund av osäkerheten, den långa väntetiden och konkursförfarandets kostnader drar kommissionen slutsatsen att avtalen mellan Refractarios och socialförsäkringskassan och skatteförvaltningen är förenliga med principen om en privat fordringsägare.

(64) Kommissionen anser därför att de avtal som Refractarios tecknade med socialförsäkringskassan och skatteförvaltningen inte utgör statligt stöd.

7.5 Mer investeringsstöd

(65) Spanien framhöll att det inte har beviljat något investeringsstöd, och det finns inga bevis emot detta. Kommissionen kan därför inte utvärdera ett sådant stöd. Det faktum att Refractarios anmälde begäran om sådant stöd och att stödet omnämndes i rapporten och i lönsamhetsplanen har ingen inverkan på denna slutsats. Kommissionen noterar dock möjligheten att en betydande del av investeringen, eventuellt hela investeringen, inte kan ses som en startinvestering i den mening som avses i punkt 4.4 i riktlinjerna om statligt stöd för regionala ändamål⁽²²⁾, eftersom flyttningen inte förefaller att medföra någon grundläggande förändring i produkten eller tillverkningsförfarandet. Kommissionen noterar även att lönsamhetsplanen endast omfattar ett mycket begränsat tillskott av privat kapital (300 500 euro), och att det därför vore tvivelaktigt huruvida ett eventuellt tillskott av offentligt kapital (såsom den nämnda krediten på 3 005 000 euro från IVF) vore förenligt med principen om en privat investerare. Kommissionen uppmanar därför Spanien att meddela allt investeringsstöd som Refractarios eventuellt beviljas för flyttningen, liksom även allt tillskott av offentligt kapital under de följande tre åren.

7.6 Fogasa

(66) Kommissionen noterar att Fogasa är ett oberoende organ som har inrättats av de spanska myndigheterna och som lyder under spansk lagstiftning. Fogasa har kopplingar till arbets- och socialministeriet. Detta ministerium utnämner ordförande och fyra av de 14 ledamöterna i styrelsen, samt generalsekreteraren som har ansvar för förvaltningen av fonden. Utbetalningarna och betalningsmottagarna fastställs i lag. Domstolen har i flera domslut fastställt att skattelikhande avgifter kan utgöra statligt stöd⁽²³⁾. Kommissionen har i flera fall konstaterat att utbetalningar från Fogasa kan utgöra statligt stöd, vilket även har bekräftats av domstolen⁽²⁴⁾.

⁽²²⁾ EGT C 74, 10.3.1998, s. 9.

⁽²³⁾ Se exempelvis domstolens dom av den 22 mars 1977 i mål C 78/76, Steinike & Weinlig mot Tyskland, Rec. 1977, s. 595.

⁽²⁴⁾ Se exempelvis mål Magefesa, kommissionens beslut 91/1/EEG (omnämns i fotnot 6) och kommissionens beslut 1999/509/EG (EGT L 198, 30.7.1999, s. 15) (bekräftat av domstolen genom dom av den 2 juli 2002 i mål C-499/99, kommissionen mot Spanien, ännu ej offentliggjort i EUT), mål La Seda Barcelona SA, beslut 96/655/EG (omnämns i fotnot 6) och mål Tubacex, kommissionens beslut 97/21/EKSG, EG, (EGT L 8, 11.1.1997) och 2001/142/EG, (EGT L 52, 22.2.2001) samt domstolens dom av den 29 april 1999 i mål C-342/96, Spanien mot kommissionen, REG 1999, s. I-2459.

- (67) Fogasa beviljar inte lån till företag i likvidation eller i finansiella svårigheter, men betalar från fondens medel ut löner till arbetstagare på grundval av rättmätiga anspråk, och återkräver därefter dessa betalningar från det berörda företaget. Kommissionen motsätter sig inte utbetalningar från Fogasa för legitima fordringar som anställda vid Refractarios har haft för obetalda löner och avgångsvederlag i början av nittioalet. I detta hänseende innehåller avtalet inget inslag av statligt stöd. Åtgärder vars syfte är att skydda arbetstagarnas rättigheter är förenliga med direktiv 80/987/EEG ⁽²⁵⁾. Det handlar dock här om utlägg som bildar en del av företagsverksamhetens kostnader. I fall där ett företag fortsätter med sin verksamhet efter ett förfarande med betalningsinställelse bör skulden till Fogasa återbetalas i enlighet med principen om en fordringsägare som fungerar i en marknads ekonomi.
- (68) Kommissionen kan inte utesluta möjligheten att klausulerna i avtalet om skuldomläggning mellan Fogasa och Refractarios kunde vara berättigade. Detta på grund av att återbetalningsförväntningarna i en konkurssituation blir mycket mindre, dvs. situationen utmynnar i att mindre gynnsamma villkor för omläggningen måste tillämpas. Även om det berörda avtalet slöts vid en tidpunkt som är mer än ett halvår efter tidpunkten då förfarandet med betalningsinställelse slutfördes, var Refractarios ekonomiska situation fortfarande labil och krisen inom branschen var inte över. Genomsnittsvärdet på den räntesats som privata banker använde för lån med löptid över tre år var 17,28 % ⁽²⁶⁾, dvs. mycket högre än den räntesats på 10 % som fastställdes i avtalet. Enligt spansk lagstiftning kan en fordringsägare inte kräva högre fördröjningsränta än den som beräknas enligt den lagstadgade räntesatsen, dvs. kommissionen måste ta hänsyn till denna räntesats ⁽²⁷⁾. Kommissionen anser därför att avtalet inte utgör statligt stöd.
- (69) De faktum att Fogasa inte har krävt tilläggsränta vid utebliven betalning av de avtalade raterna, att Fogasa inte har krävt säkerhet för den omlagda skulden, att Fogasa inte har vidtagit några åtgärder för att få in sina fordringar före det nya förfarandet med betalningsinställelse 2000, och det att Fogasa inte heller har vidtagit några åtgärder för att undvika risken för preskribering av skulden, kan dock inte rättfärdigas med hänvisning till principen om en fordringsägare i en marknadsekonomi. En sådan underlåtenhet är med säkerhet inte förenlig med hur en privat fordringsägare skulle ha agerat i en marknadsekonomi. En försiktig privat fordringsägare skulle inte ha ignorerat skulden och skulle vid brott mot avtalet säkerligen ha agerat för att få en bättre säkerhet och en tilläggsränta på de försenade betalningarna. Det faktum att socialförsäkringskassan 1995 kunde få en andra in-teckning tyder på att en bättre säkerhet kunde ha erhållits, även om värdet på en sådan in-teckning hade varit osäkert med tanke på egendomens faktiska värde. Slutsatsen av det ovan anförda är att Fogasas underlåtenhet att agera utgör statligt stöd.
- (70) Avsaknaden av en säkerhet och utebliven betalning av de avtalade raterna hade gett Fogasa rätt att omedelbart kräva in den ursprungliga skulden. Det är möjligt att en privat fordringsägare inte i första hand skulle ha använt denna "sista möjlighet", men i ett visst skede, och under alla omständigheter i god tid före preskriptionsperiodens slut, skulle en privat fordringsägare ha krävt in skulden. Kommissionen anser att skulden borde ha krävts in allra senast i juni 1995. Vid den tidpunkten uppgick de försenade betalningarnas belopp till cirka 100 000 euro. Dessutom vidtog socialförsäkringskassan den 7 juni 1995 åtgärder med avseende på Refractarios ackumulerade betalningsfördröjningar, genom att inledda ett förfarande för auktion av de in-tecknade markegendomarna. Spanien har konstaterat att detta motsvarar en privat fordringsäga-res agerande. Förseningarna gentemot Fogasa var betydligt mindre än förseningarna gentemot socialförsäkringskassan, men Fogasa hade ännu inte erhållit någon säkerhet, till åtskillnad från socialförsäkringskassan och skatteförvaltningen. Fogasa borde därför ha agerat före socialförsäkringskassan, inte efter. Kommissionen bedömer därför att skuldens hela belopp utgör statligt stöd, minst från och med juni 1995.
- (71) Stödet är olagligt eftersom det inte anmäldes till kommissionen i enlighet med artikel 88.3 i fördraget.
- (72) Kommissionen har undersökt om undantagen enligt artikel 87.2 och 87.3 i fördraget kan tillämpas i detta fall. Undantagen enligt artikel 87.2 kan utgöra en grund för att anse att stödet är förenligt med den gemensamma marknaden. Stödet har dock a) ingen social karaktär och det ges inte till enskilda konsumenter, b) det är inte avsett att avhjälpa skador som orsakats av naturkatastrofer eller andra exceptionella händelser och c) det är inte nödvändigt för att uppväga de ekonomiska nackdelar som uppkommit genom Tysklands delning. Inte heller kan undantagen enligt punkterna a, b och c i artikel 87.3 i fördraget tillämpas. Dessa undantag hänförs till

⁽²⁵⁾ Se fotnot 8.

⁽²⁶⁾ Se fotnot 6.

⁽²⁷⁾ Se särskilt domstolens dom i mål Tubacex, som omnämns i fotnot 24.

7.7 Förenligheten hos stödet som beviljats av Fogasa

stöd för att främja den ekonomiska utvecklingen i regioner där levnadsstandarden är onormalt låg eller där det råder en allvarig brist på sysselsättning, stöd för att främja genomförandet av projekt av gemensamt ekonomiskt europeiskt intresse eller stöd för att främja kultur och bevara kulturarvet.

(73) Spanien har inte heller försökt motivera stödet med hänvisning till dessa föreskrifter.

(74) Beträffande den första delen av undantaget enligt artikel 87.3 c i fördraget, dvs. stöd för att underlätta utveckling av vissa näringsverksamheter, noterar kommissionen att stödet inte var riktat på verksamheter såsom forskning och utveckling eller investeringar som görs av små eller medelstora företag. Stödet hade inte heller miljömässiga syften – miljöproblemen på grund av Refractarios belägenhet uppstod främst under de senare åren, och det finns inget direkt förhållande mellan stödet och någon åtgärd avsedd att avhjälpa dessa problem. Det verkar även mycket osannolikt att stödet skulle ha varit avsett för undsättning och omstrukturering av Refractarios. Det faktum att Fogasa försökte återfå sin fordran tyder på att stödet inte hade något särskilt mål. Stödet beviljades sannolikt i syfte att undvika en omedelbar finansiell kris. Stödet kunde således eventuellt karakteriseras som undsättningsstöd. Stödet åtföljdes dock inte av några villkor som i tillräcklig omfattning skulle uppfylla de krav som kommissionen i regel tillämpar i fråga om sådant stöd, i synnerhet inlämnandet av en (ny) omstruktureringsplan inom en viss tidsfrist. Stödet kan därför inte anses vara förenligt med den gemensamma marknaden.

(75) Refractarios vidhöll att allt stöd som kan hänföras till de avtal som 1991 tecknades med fordringsägarna kan anses vara förenligt med den gemensamma marknaden eftersom det gäller ett omstruktureringsstöd till ett företag i svårigheter. Detta argument kan dock inte tillämpas på stödet från Fogasa, eftersom stödet inte har sin grund i ett avtal med Fogasa, utan beror på att Fogasa underlåtit att vidta åtgärder som hade varit nödvändiga för att säkerställa genomförandet av avtalet från 1992. Såsom anförts ovan beviljades detta stöd minst från och med juni 1995. Stödet kan inte kopplas till genomförandet av en omstrukturering. Inga villkor fastställdes för återställningen av lönsamheten, och stödet kan uppenbarligen inte heller karakteriseras som det minimistöd som behövs i en situation av detta slag. Med hänvisning till det ovan anförda och alla andra anförda argument drar kommissionen slutsatsen att stödet är oförenligt med den gemensamma marknaden.

(76) Kommissionen delar inte Refractarios synpunkt att allt stöd som är kopplat till skuldomläggning skulle ha preskriberats och att preskriptionstiden på tio år efter vil-

ken kommissionen inte har fullmakt att återkräva stödet skulle ha löpt ut. Det bör betonas att kommissionens första initiativ kom i form av en anhållan om upplysningar som sändes den 3 maj 2001, dvs. mindre än tio år efter avtalet mellan Refractarios och Fogasa. Enligt upprepade rättspraxis⁽²⁸⁾ innebär denna anhållan att kommissionen vid denna tidpunkt hade inlett förfarandet för granskning av åtgärderna. Stödet har sin grund i att Fogasa minst från och med juni 1995 inte har vidtagit några åtgärder för återkrav av sina fordringar. Det föreligger därför ingen preskription i den mening som avses i artikel 15 i förordning (EG) nr 659/1999, och det oförenliga stödet bör återkrävas av mottagaren.

8. SLUTSATSER

(77) Kommissionen anser att de avtal om skuldomläggning som skatteförvaltningen och socialförsäkringskassan godtog inom ramen för förfarandet med betalningsinställelse 1990–1992 är förenliga med principen om en privat fordringsägare. Kommissionen drar därför slutsatsen att dessa avtal inte utgör statligt stöd till förmån för Refractarios.

(78) Kommissionen drar slutsatsen att de åtgärder som socialförsäkringskassan och skatteförvaltningen vidtog mellan 1992 och 2000 för att återkräva Refractarios skulder är förenliga med principen om en privat fordringsägare. Kommissionen drar därför slutsatsen att de berörda avtalen inte utgör statligt stöd till förmån för Refractarios.

(79) Kommissionen drar slutsatsen att de avtal om skuldomläggning som skatteförvaltningen och socialförsäkringskassan godtog inom ramen för förfarandet med betalningsinställelse 2000–2002 är förenliga med principen om en privat fordringsägare. Kommissionen drar därför slutsatsen att dessa avtal inte utgör statligt stöd till förmån för Refractarios.

(80) Det faktum att Fogasa minst sedan juni 1995 inte har vidtagit några åtgärder för att återkräva eller minst säkerställa återbetalningen av Refractarios skulder utgör statligt stöd. Detta stöd är oförenligt med den gemensamma marknaden och måste återkrävas av mottagaren. För att återställa den situation som skulle ha rått om inget stöd hade beviljats, bör återkravsbeloppet beräknas med inbegripande av ränta från och med datum då stö-

⁽²⁸⁾ Förstainstansrättens dom av den 15 september 1998 i mål T-95/96, Gestevisión Telecinco mot kommissionen, REG 1998, s. II-3407.

det fanns till mottagarens förfogade till det datum då stödet återfås. Räntesatsen fastställs på grundval av den referensränta som används vid beräkningen av bidragsekvivalenten inom ramen för regionalstöd.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Avtalen som tecknades 1991 mellan socialförsäkringskassan respektive skatteförvaltningen och Refractarios Especiales SA, de åtgärder som dessa myndigheter under nittioåret vidtog för att återfå sina fordringar och avtalet som tecknades 2002 mellan socialförsäkringskassan och Refractarios Especiales SA innehåller inga inslag av statligt stöd till förmån för Refractarios Especiales SA i den mening som avses i artikel 87.1 i fördraget.

Artikel 2

Det faktum att lönegarantifonden Fogasa från och med juni 1995 inte vidtog några åtgärder för att återkräva sina fordringar hos Refractarios Especiales SA utgör statligt stöd till förmån för detta företag i den mening som avses i artikel 87.1 i fördraget.

Artikel 3

Det statliga stöd som avses i artikel 2 är oförenligt med den gemensamma marknaden.

Artikel 4

1. Spanien skall vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att från stödmottagaren återkräva det stöd som avses i artikel 2 och som olagligen har utbetalats till stödmottagarna.

2. Återkravet skall ske utan dröjsmål och i enlighet med förfarandena i nationell lagstiftning, förutsatt att dessa förfaranden gör det möjligt att omedelbart och effektivt verkställa detta beslut. Det stöd som skall återkrävas skall innefatta ränta som löper från den dag stödet stod till stödmottagarens förfogande till den dag det har återbetalats. Räntesatsen fastställs på grundval av den referensränta som används vid beräkningen av bidragsekvivalenten inom ramen för regionalstöd.

Artikel 5

Spanien skall inom två månader från delgivningen av detta beslut underrätta kommissionen om vilka åtgärder som har vidtagits för att följa beslutet.

Artikel 6

Detta beslut riktar sig till Konungariket Spanien.

Utfärdat i Bryssel den 27 november 2002.

På kommissionens vägnar

Mario MONTI

Ledamot av kommissionen

KOMMISSIONENS BESLUT**av den 11 december 2002****om det statliga stöd som Spanien har beviljat Sniace SA***[delgivet med nr K(2002) 4824]***(Endast den spanska texten är giltig)****(Text av betydelse för EES)****(2003/284/EG)**

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT
DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska
gemenskapen, särskilt artikel 88.2 första stycket i detta,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den
22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-
fördraget ⁽¹⁾, särskilt artikel 14 i detta,

efter att i enlighet med nämnda artiklar ha gett berörda parter
tillfälle att yttra sig ⁽²⁾ och med beaktande av deras synpunkter,
och

av följande skäl:

Den 10 augusti 2000 översände kommissionen dessa
synpunkter till de spanska myndigheterna som gavs till-
fälle att bemöta dem, vilket de beslutade sig för att inte
göra.

- (4) Genom en skrivelse av den 2 oktober 2001 begärde
kommissionen ytterligare uppgifter från Spanien. Spa-
nien svarade genom en skrivelse av den 17 december
2001. Genom en skrivelse av den 19 december 2001
lämnade Sniace ytterligare synpunkter och föreslog att
ett möte skulle hållas för att reda ut situationen. Detta
möte ägde rum i april 2002. Genom en skrivelse av den
31 maj 2002 lämnade de spanska myndigheterna kom-
pletterande uppgifter till kommissionen.

I. FÖRFARANDE

- (1) Genom en skrivelse av den 2 mars 1998 mottog kom-
missionen ett klagomål enligt vilket Sniace SA (nedan
kallat Sniace) hade mottagit ett olagligt stöd i form av
ett efterställt lån på 12 020 242 euro (2 000 miljoner
spanska pesetas) som beviljats på andra villkor än mark-
nadsvillkoren. Kommissionen uppmanade Spanien att
lämna upplysningar om stödet och med anledning av att
de upplysningar som lämnats var otillräckliga registrera-
des ärendet som oanmält stöd den 11 december 1998.
- (2) Genom en skrivelse av den 11 april 2000 underrättade
kommissionen Spanien om sitt beslut att inleda det för-
farande som anges i artikel 88.2 i EG-fördraget. Spanien
översände sina synpunkter genom en skrivelse av den 5
juni 2000.
- (3) Kommissionens beslut om att inleda förfarandet har
offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tid-
ning* ⁽³⁾. I beslutet uppmanade kommissionen berörda
parter att inkomma med sina synpunkter på stödet i frå-
ga. Kommissionen har mottagit synpunkter från Sniace.

II. DETALJERAD BESKRIVNING AV STÖDET

- (5) Sniace är ett företag med säte i Torrelavega i Kantabrien.
Sniace har en hög grad av vertikal integration och är
verksam inom sektorerna för skogsförvaltning och till-
verkning av papper, syntetfibrer och kemiska derivatpro-
dukter. År 2000 hade företaget ungefär 600 anställda.
Under perioden 1992–1996 var Sniace belagt med
betalningsinställelse, som hävdades efter det att företaget
den 26 september 1996 undertecknat ett avtal med sina
största privata borgenärer. År 1996 gav Kantabriens
regering det privata konsultföretaget Coypsa i uppdrag
att utarbeta en lönsamhetsplan för Sniace. Planen god-
kändes av de berörda parterna den 29 september 1996.
Inom ramen för denna plan omförhandlade företaget
1997 sina skulder med de övriga borgenärerna, inbegri-
pet socialförsäkringsmyndigheten. I oktober 1998 fat-
tade kommissionen ett första, negativt beslut med av-
seende på villkoren för detta skuldomläggningsavtal, på
grund av nivån på de avtalade räntesatserna. Med hän-
syn till en dom i EG-domstolen i ett liknande ärende
avseende det spanska företaget Tubacex ⁽⁴⁾ beslutade

⁽¹⁾ EGT L 83, 27.3.1999, s. 1.

⁽²⁾ EGT C 162, 1.6.2000, s. 15.

⁽³⁾ Se fotnot 2.

⁽⁴⁾ Dom av den 29 april 1999 i mål C-342/96, Spanien mot kommis-
sionen, REG 1999, s. I-2459.

kommissionen dock i september 2000 att upphäva sitt första beslut och fattade ett positivt beslut i vilket den fastslog att det inte rörde sig om ett statligt stöd ⁽⁵⁾.

- (6) I januari 1998 beslutade Caja de Cantabria att bevilja ett lån på 12 020 242 euro (2 000 miljoner pesetas) till Sniace. Lånet har en löptid på åtta år, från det datum då avtalet undertecknades (den 4 februari 1998) till den 2 januari 2006. Det rör sig om ett efterställt vinstandelslån. Eftersom det är ett efterställt lån skall det inte återbetalas förrän på förfallodagen och om företaget går i konkurs skall det återbetalas efter det att vanliga fordringar har betalats, men innan aktieägarnas fordringar betalas. I egenskap av vinstandelslån är räntan beroende av den vinst som företaget får. Räntesatsen består av två delar: en fast del på 2 % och en rörlig del som är beroende av företagets vinst. Den rörliga delen skall bara betalas om företaget går med vinst och har fastställts till 5 % vid en vinst på upp till 3 miljoner euro (500 miljoner pesetas), 8 % vid en vinst på 3–6 miljoner euro (500–1 000 miljoner pesetas) och 10 % vid en vinst som överstiger 6 miljoner euro (1 000 miljoner pesetas). Den rörliga räntesatsen kan dock inte överstiga Mibor-räntesatsen + 2 % av det kapitalbelopp som ännu inte återbetalats. För 1998 fastställdes räntan till 6,75 %. Lånet kan omvandlas till aktier eller vinstandelsobligationer, om parterna så beslutar.

- (7) Caja de Cantabria är ett kreditorgan som juridiskt har formen av privat stiftelse. Det rör sig om en icke vinstdrivande institution, vars resultat används för att finansiera social och kulturell verksamhet. En majoritetsandel (63 %) av rösträtten i dess olika beslutande organ innehas av politiska företrädare för regionen. I artikel 7 i den autonoma regionen Kantabriens lag 1/1990 av den 12 mars 1990 om sparbankers beslutande organ fastställs följande representation i bolagsstämman, vilken upprepas i andra beslutande organ: kommunala myndigheter: 38 %; provinsmyndigheter: 25 %; insättare hos banken: 22 %; sociala och kulturella institutioner: 10 %; anställda vid banken: 5 %. Med tillämpning av artikel 10.2 i denna lag tilldelas ombudskapet för provinsmyndigheterna direkt till varje region. De offentliga myndigheterna deltar dessutom i utnämningen av företrädarna för de sociala och kulturella institutionerna. När det inte är möjligt att räkna med företrädare för grundande ledamöter och organ ökas antalet företrädare för de offentliga myndigheterna ⁽⁶⁾. Slutligen bidrar den fragmenta-

riska karaktären hos kundernas ombudskap till ett ökat inflytande för de ledamöter som utnämns offentligt.

- (8) Med hänsyn till denna situation anser kommissionen, i enlighet med vad som anges i beslutet om att inleda förfarandet, att Caja de Cantabrias beslut att finansiera vissa företag kan vara styrt av motiv som har med offentliga intressen att göra i stället för av principen om en "privat investerare i en marknadsekonomi". Kommissionen beslutade att den måste bedöma huruvida det lån som beviljats Sniace faktiskt överensstämmer med de normala marknadsvillkoren.

III. SYNUNKTER FRÅN BERÖRDA PARTER

- (9) Sniace var den enda parten som inkom med synpunkter. Dessa kan sammanfattas enligt följande:
- a) Den preliminära fasen av undersökningen pågick under en mycket lång tid, och under denna fas samarbetade såväl företaget som de spanska myndigheterna med kommissionen. Företaget hade följaktligen berättigade förväntningar på att lånet inte skulle anses utgöra statligt stöd.
 - b) Caja de Cantabria är en privat institution och de offentliga företrädare som deltar i dess beslutande organ handlar med fullständigt oberoende. Dess medel är av privat ursprung, vilket innebär att dess lån inte kan utgöra statligt stöd.
 - c) Under alla omständigheter beviljades lånet i enlighet med den nationella lagstiftningen och på normala marknadsvillkor. Sniace har nyligen genomgått en period av svårigheter, men uppnår för närvarande goda resultat. Företaget gick med vinst år 2000 och förväntas göra det även under 2001. Samtidigt är företaget tillgängligt som värderas till ungefär 150 miljoner euro (25 000 miljoner pesetas). Det finns följaktligen ingen risk för att lånet inte skall återbetalas.
 - d) Andra privata banker har meddelat att de skulle ha beviljat ett lån till Sniace på liknande villkor. Skillnaderna jämfört med lånet från Caja de Cantabria är mycket små och om lånet i fråga skulle utgöra ett statligt stöd skulle det hamna under taket för stöd av mindre betydelse. Kommissionen bör alltså godkänna lånet på dess nuvarande villkor.

⁽⁵⁾ EGT L 11, 16.1.2001, s. 46.

⁽⁶⁾ Detta är fallet när det gäller Caja de Cantabria. Bolagsstämman den 31 december 2001 hade till exempel följande sammansättning: kommunala myndigheter: 40 %; provinsmyndigheter: 27 %; insättare i Caja de Cantabria: 23 %; sociala och kulturella institutioner: 5 %; anställda i Caja de Cantabria: 5 %. Samtidigt utnämndes 10 av styrelsens 15 ledamöter (inbegripet ordföranden, de två vice ordföranden och sekreteraren) av de offentliga myndigheterna.

- e) Om kommissionen trots detta skulle besluta att lånet utgör ett statligt stöd uppmanar Sniace kommissionen att godkänna detta stöd i enlighet med de undantag som föreskrivs i artiklarna 87.3 a eller 87.3 c i EG-fördraget.

IV. SYNPKTER FRÅN DE SPANSKA MYNDIGHETERNA

- (10) I sin skrivelse av den 5 juni 2000 förklarar de spanska myndigheterna att de förstår företagets förvåning inför beslutet om att inleda förfarandet efter den mycket omfattande preliminära undersökning som kommissionen genomfört.
- (11) De upprepar dessutom att Caja de Cantabria är ett privat kreditorgan och att de offentliga företrädarna i dess beslutande organ är i lag förpliktade att utöva sina funktioner med fullständigt oberoende, att de är personligt ansvariga för sina handlingar, precis som alla andra ledamöter i alla andra privata finansinstituts beslutande organ. De spanska myndigheterna anser följaktligen att lånet i fråga är ett avtal mellan ett privat kreditinstitut och ett privat företag som inte inbegriper något stöd.
- (12) I sina skrivelser av den 17 december 2001 och den 31 maj 2002, med anledning av kommissionens begäran om uppgifter av den 2 oktober 2001, upprepar de spanska myndigheterna att det efterställda lånet inte utgör statligt stöd. Tillsammans med sin skrivelse av den 31 maj 2002 översände de spanska myndigheterna den lönsamhetsplan som tillämpats av Sniace under 1996. Den spanska regeringen hävdar dock att denna lönsamhetsplan inte bör beaktas vid bedömningen av det efterställda lånet, eftersom detta inte nämns i planen och Caja de Cantabria inte beviljade lånet förrän i februari 1998.

V. BEDÖMNING AV STÖDET

1. Rättslig grund

- (13) Enligt artikel 87.1 i EG-fördraget är stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den gemensamma marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna. Enligt artikel 87.3 kan ett stöd betraktas som förenligt med den gemensamma marknaden under vissa omständigheter.

- (14) Kommissionen har offentliggjort de kriterier som den följer för att undersöka om statliga stöd för regionala ändamål är förenliga med den gemensamma marknaden i enlighet med artikel 87 i sina riktlinjer för statligt stöd för regionala ändamål ⁽⁷⁾. När det gäller stöd som beviljas till företag inom sektorn för syntetfibrer har kommissionen dessutom offentliggjort specifika bedömningskriterier, som anges i gemenskapsreglerna om stöd till syntetfibrerindustrin ⁽⁸⁾. När stödet beviljas för att omstrukturera företag i svårigheter tillämpas de kriterier som fastställs i gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter ⁽⁹⁾.

- (15) Kommissionen har dessutom offentliggjort de kriterier som den tillämpar när den bedömer förekomsten av stöd i statliga lån till företag i sitt meddelande till medlemsstaterna om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i fördraget ⁽¹⁰⁾.

- (16) I enlighet med detta meddelande och fast praxis skall kommissionen, för att fastställa om ett lån inbegriper statligt stöd och eventuellt fastställa dess storlek, rätta sig efter principen om en privat investerare som agerar enligt normala marknadsvillkor. Alla lån som beviljas av en långgivare till en kund i enlighet med de normala marknadsvillkoren medför en risk. Den inneboende risken vid alla lån avspeglas vanligen i två olika parametrar: den tillämpade räntesatsen, och den garanti som krävs för att täcka lånet.

- (17) Det eventuella inslaget av stöd i ett lån som beviljas av en offentlig långgivare består av skillnaden mellan den räntesats som en privat långgivare skulle kräva av företaget för att täcka den risk som lånet medför och den ränta som verkligen betalats. Kommissionen har dessutom i ett meddelande ⁽¹¹⁾ underrättat medlemsstaterna om att de referensräntor som kommissionen offentliggör fastställs enligt en metod som avspeglar genomsnittet på de räntesatser som i de olika medlemsstaterna tillämpas på lån med medellång och lång löptid (5–10 år) som täcks av en normal garanti. De nuvarande referensräntorna motsvarar alltså de femåriga interbankräntesatserna plus ett räntepåslag, som i Spaniens fall är 75 räntepunkter.

⁽⁷⁾ EGT C 74, 10.3.1998, s. 9.

⁽⁸⁾ EGT C 94, 30.3.1996, s. 11.

⁽⁹⁾ EGT C 368, 23.12.1994, s. 12. Dessa riktlinjer ändrades 1999, EGT C 288, 9.10.1999, s. 2. Den version av riktlinjerna som offentliggjordes 1999 tillämpas inte eftersom det granskade stödet beviljades innan 1999 års riktlinjer offentliggjordes (se avdelning 7 i versionen från 1999).

⁽¹⁰⁾ EGT C 307, 13.11.1993, s. 3.

⁽¹¹⁾ Meddelande från kommissionen beträffande metoden för fastställande av referensräntan och diskonteringsräntan (EGT C 273, 9.9.1997, s. 3).

- (18) I samma meddelande anger kommissionen dessutom att den referensränta som fastställs på detta sätt är en minimiränta som kan höjas i situationer där det finns en särskild risk, till exempel när det rör sig om ett företag i svårigheter eller när man inte förfogar över de garantier som bankerna vanligen kräver. I dessa fall kan referensräntan stiga till 400 eller fler räntepunkter om ingen privat bank är beredd att bevilja lånet enligt normala marknadsvillkor.

2. Stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel

- (19) Caja de Cantabria är ett kreditorgan som juridiskt har formen av privat stiftelse och som utöver ett kreditorgans sedvanliga verksamhet verkar för att uppfylla mål av social och ekonomisk karaktär på regional nivå. Företrädarna för regionens offentliga myndigheter har en majoritetsandel (63 %) av rösträtten i dess beslutande organ. Enligt de bestämmelser som reglerar organet och den definition som anges i artikel 2.2 c i kommissionens direktiv 80/723/EEG av den 25 juni 1980 om insyn i de finansiella förbindelserna mellan medlemsstater och offentliga företag ⁽¹²⁾, senast ändrad genom direktiv 2000/52/EG ⁽¹³⁾, kan Caja de Cantabria betraktas som ett offentligt företag. Enligt detta direktiv avses med offentliga företag varje företag över vilket de offentliga myndigheterna direkt eller indirekt kan utöva ett dominerande inflytande. Ett dominerande inflytande anses föreligga när de offentliga myndigheterna direkt eller indirekt har rätt att utse fler än hälften av medlemmarna i företagets administrativa eller verkställande ledning eller i dess styrelse.
- (20) Kommissionen kan inte bifalla de synpunkter som läggs fram av Spanien och Sniace, vilka menar att lånet var ett avtal mellan en privat institution och ett privat företag, vilket automatiskt skulle innebära att det inte rör sig om ett statligt stöd. På samma sätt utesluter det faktum att det enligt en nationell lag ⁽¹⁴⁾ är möjligt att bevilja efterställda vinstandelslån inte automatiskt en förekomst av statligt stöd. Lånet måste bedömas i enlighet med de kriterier som används för att analysera denna typ av åtgärd.
- (21) Det faktum att de offentliga myndigheterna kan utöva ett dominerande inflytande över Caja de Cantabria innebär inte automatiskt att staten verkligen har utövat sina kontrollbefogenheter i ett konkret fall. Även om staten kan utöva ett dominerande inflytande över ett företags transaktioner skall det nämligen inte automatiskt antas

att denna kontroll faktiskt utövas i ett konkret fall ⁽¹⁵⁾. Kommissionen måste därför undersöka om de offentliga myndigheterna på ett eller annat har varit delaktiga sätt i vidtagandet av dessa konkreta åtgärder.

- (22) I detta fall har kommissionen undersökt de faktorer som bestämde omständigheterna i fallet och det sammanhang inom vilket det efterställda lånet beviljades, varvid dess slutsats är att åtgärden kan hänföras till staten av de skäl som anges i det följande.

- (23) För det första spelade de offentliga myndigheterna en mycket aktiv roll i nylanseringen av Sniace och dess återgång till normal verksamhet efter perioden av betalningsinställelse. Sniaces ekonomiska situation diskuterades vid ett flertal tillfällen i Kantabriens regionförsamling. Vid sammanträdet den 4 juni 1996 röstade regionförsamlingen enhälligt ja till en motion i vars punkt 4 den regionala regeringen uppmanades att

”använda hela fullmäktiges politiska och administrativa kraft för att genomdriva att Banesto och Banco de Santander försvarar sin vision avseende Sniaces framtid liksom sina åtaganden avseende denna framtid” ⁽¹⁶⁾.

- (24) I linje med detta gav Kantabriens regering konsultföretaget Coypsa i uppdrag att upprätta en lönsamhetsplan i vilken grunden för Sniaces återgång till normal verksamhet lades ⁽¹⁷⁾. Denna plan undertecknades senare av företaget och av fackföreningarna.
- (25) Efter undertecknandet av lönsamhetsplanen i september 1996 tog de lokala myndigheterna på sig en aktiv roll även i dess genomförande. Man bildade en arbetsgrupp i vilken företrädare för den kantabriska regeringen, Torrelavega kommun, Sniaces ledning, fackföreningarna, konsultföretaget Coypsa och, vid ett antal sammanträden, den privata banken Banesto deltog. Arbetsgruppen sammanträdde regelbundet för att diskutera lönsamhetsplanens genomförande, inbegripet de aspekter som hade med dess finansiering att göra.

⁽¹⁵⁾ Dom av den 13 maj 2002 i mål C-482/99, Frankrike mot kommissionen, REG s. I-4397.

⁽¹⁶⁾ Protokoll från Kantabriens regionförsamling Diario de Sesiones de la Asamblea Regional de Cantabria nr 34, av den 4 juni 1996, s. 1230.

⁽¹⁷⁾ Denna uppgift bekräftas av bland annat den förklaring som Alvarez Redondo, företrädare för Kantabriens regering, gjorde inför Kantabriens parlament den 17 juli 1996: ”Vi får inte glömma att genomförandet av lönsamhetsplanen var ett initiativ från fullmäktige” [”No podemos olvidar que la realización del Plan de Viabilidad ha sido una iniciativa del Consejo de Gobierno”], protokoll från Kantabriens regionförsamling Diario de Sesiones de la Asamblea Regional de Cantabria, nr 98, av den 17 juli 1996, s. 1885.

⁽¹²⁾ EGT L 195, 29.7.1980, s. 35.

⁽¹³⁾ EGT L 193, 29.7.2000, s. 75.

⁽¹⁴⁾ Lag 27/1984 av den 26 juli 1984 om omstrukturering och om-industrialisering.

- (26) Kantabriens regionförsamling engagerade sig också i lönsamhetsplanens genomförande. Företrädare för den privata banken Banesto, en av Sniaces största borgenärer, framträdde inför Kantabriens regionförsamling den 5 juli 1996 och den 22 januari 1997.
- (27) För det andra inbegrep de lokala myndigheternas delaktighet i planens genomförande ett aktivt deltagande i de aspekter som hade med dess finansiering att göra. Den 22 januari 1997 framträdde Robles, företrädare för Banesto, vid ett av Kantabriens regionförsamlings sammanträden. Under sammanträdet bekräftade Robles att banken var beredd att ge Sniace ett lån på upp till 10,2 miljoner euro (1 700 miljoner pesetas) och en kreditlimit på omkring 18 miljoner euro (3 000 miljoner pesetas), på det villkoret att Sniace var i behov av det och att en verklig garanti ställdes⁽¹⁸⁾. Som svar på specifika frågor om Banestos inställning angav Robles att kravet på en garanti utgjorde det största problemet i de pågående förhandlingarna med Sniace⁽¹⁹⁾.
- (28) Kommissionen tar hänsyn till följande faktorer, vilka redovisades i pressen⁽²⁰⁾: sommaren 1997 bekräftade Caja de Cantabria att den var beredd att stå för hälften av lånet på 12 miljoner euro, förutsatt att Banesto stod för den andra hälften. Till skillnad från Banesto deltog Caja de Cantabria vid den tidpunkten bara i begränsad utsträckning i finansieringen av Sniace.
- (29) Förhandlingarna om lånet slutfördes inom ramen för arbetsgruppen om Sniace. Tidningen *El Diario Montañés*⁽²¹⁾ informerade om en förklaring av Sniaces styrelseordförande, Blas Mezquita, vid slutet av ett av arbetsgruppens sammanträden, som ägde rum den 24 november 1997 i den kantabriska regeringens industriråds lokaler. Enligt uppgifterna i denna tidning hade Blas Mezquita hävdade att det viktigaste beslutet som fattats av arbetsgruppen varit att Kantabriens regering skulle vara direkt delaktig som mellanhand för att garantera lånet på 12 miljoner euro till Sniace.
- (30) I slutet av januari 1998 beslutade Caja de Cantabria att bevilja hela det efterställda lånet på 12 miljoner euro till Sniace, med anledning av att Banesto sagt nej till att bevilja det. Enligt uppgifterna i pressen röstade en av företrädarna för bankens klienter och företrädaren för Kantabriens företagargenorganisation nej till att bevilja lånet vid det sammanträde där beslutet om beviljandet fattades⁽²²⁾. Enligt företagargenorganisationen CEOE-Cepyme gav det efterställda lånet inte alla de garantier som var nödvändiga för Caja de Cantabria⁽²³⁾.
- (31) För det tredje finns det andra omständigheter som ger anledning att tro att det efterställda lånet kan hänföras till staten. Valet av finansiellt instrument, ett efterställt lån, är ovanligt när det rör sig om kreditorgan som agerar i enlighet med rent kommersiella kriterier. Efterställda lån återbetalas inte förrän på förfallodagen och om företaget går i konkurs skall det återbetalas efter det att övriga fordringshavares fordringar har betalats, men innan aktieägarnas fordringar betalas. Det normala hade varit att en bank utan pågående låneavtal med en framtida gäldenär, vilket var fallet för Caja de Cantabria, hade krävt större och bättre garantier innan den beslutade sig för att bevilja några nya krediter.
- (32) Det efterställda lånet var dessutom mycket viktigt för att säkerställa Sniaces finansiella bärkraft. I slutet av 1997 uppgick Sniaces skulder till 10,4 miljoner euro. I slutet av 1998 hade företaget tillgångar på 6,4 miljoner euro, tack vare det efterställda lånet som är föremål för denna granskning, en kapitalökning och en omförhandling av de gamla skulderna med dess borgenärer. Lånet utgjorde dessutom en mycket stor del av Sniaces skulder. Det stod 1998 för 73 % av företagets långfristiga skulder till kreditorgan och 26 % av dess sammanlagda skulder till kreditorgan. Slutligen motsvarade lånet ungefär en femtedel av företagets omsättning under 1998.
- (33) Vid den tidpunkt då lånet beviljades var Sniace en mycket viktig faktor för den lokala ekonomin. Med en personalstyrka på 600 personer stod företaget för ett betydande antal arbetstillfällen i regionen Kantabrien, vars arbetslöshetstal 1997 låg på 20,9 % för den aktiva befolkningen.⁽²⁴⁾ Sniaces betydelse för den kantabriska ekonomin bekräftas av det faktum att företagets återgång till lönsamhet nämns som en märkbar framgång för regeringens industripolitik i den debatt om den kantabriska regeringens politiska inriktning som ägde rum den 15 juni 1998.⁽²⁵⁾
- (34) Kommissionen har av ovannämnda skäl kommit till slutsatsen att det i det här granskade fallet är föga troligt att de offentliga myndigheterna inte var delaktiga i godkännandet av det efterställda lånet från Caja de Cantabria till Sniace. Omständigheterna kring lånets beviljande tyder på att de offentliga myndigheterna deltog i beviljandet av lånet. Man kan därför anse att det efterställda lånet kan hänföras till staten.

⁽¹⁸⁾ Protokoll från Kantabriens regionförsamling *Diario de Sesiones de la Asamblea Regional de Cantabria* nr 150, av den 22 januari 1997, s. 2812.

⁽¹⁹⁾ Protokoll från Kantabriens regionförsamling *Diario de Sesiones de la Asamblea Regional de Cantabria* nr 150, av den 22 januari 1997, s. 2817.

⁽²⁰⁾ *El Diario Montañés*, utgåvorna av den 17 augusti 1997, s. 1-16; den 20 augusti 1997, s. 17; den 23 augusti 1997, s. 18; den 3 september 1997, s. 16; den 28 oktober 1997, s. 16.

⁽²¹⁾ Utgåvan av den 25 november 1997, s. 16.

⁽²²⁾ Alerta, utgåvan av den 30 januari 1998, s. 29.

⁽²³⁾ Alerta, utgåvan av den 29 januari 1998, s. 33.

⁽²⁴⁾ Källa: Eurostats databas Newcronos, regionalstatistik.

⁽²⁵⁾ Protokoll från Kantabriens regionförsamling *Diario de Sesiones de la Asamblea Regional de Cantabria* nr 119.1, av den 15 juni 1998, s. 3849.

- (35) I följande avsnitt analyseras frågan om huruvida lånevillkoren motsvarar de villkor som en privat långgivare som agerar enligt normala marknadsvillkor skulle ha erbjudit under samma omständigheter.

3. Stödet gynnar ett visst företag

- (36) Det lån som beviljats av Caja de Cantabria är ett lån med en löptid på åtta år, det är inte underkastat några garantier och den årliga rörliga räntan kan uppgå till 2 % om företaget inte får någon vinst och till Mibor-räntesatsen + 4 % om det får en hög vinst. För att identifiera förekomsten av statligt stöd och för att fastställa dess storlek är det nödvändigt att jämföra lånevillkoren med de villkor som skulle ha varit acceptabla för ett kreditorgan under normala marknadsvillkor. I detta syfte måste Sniaces särskilda situation beaktas.

- (37) Sniace gick under flera år igenom ekonomiska svårigheter som ledde till att företaget tvingades begära betalningsinställelse under perioden 1992–1996. Betalningsinställelsen hävdades tack vare en lönsamhetsplan och det avtal som Sniace undertecknade med sina privata borgenärer. Dessa gick i kraft av detta avtal med på att lägga om och sänka sina fordringar, vilket gav företaget en möjlighet att minska sina skulder. Sniace genomförde senare en separat omförhandling med sina offentliga borgenärer och uppnådde då en omläggning av sin skuld till socialförsäkringsmyndigheten. I lönsamhetsplanen fastställdes en företagsstrategi för företaget med nyinvesteringar, bland annat i en kraftstation som skulle samfinansieras av det privata företaget Abengoa, vilket skulle göra det möjligt för Sniace att sänka sina produktionskostnader. Dessutom genomfördes andra investeringar för att modernisera produktionsmedlen och möjliggöra ett optimalt och fullständigt utnyttjande av företagets anläggningar.

- (38) Sniace är ett viktigt företag inom pappersindustrin, där de rörliga produktionskostnaderna är mycket stora, och denna aspekt stod i centrum för lönsamhetsplanen. I planen identifierades företagets fördelar och nackdelar och åtgärder för att minska kostnaderna fastställdes. I lönsamhetsplanen förutsågs en återvunnen bärkraft för företaget och att det skulle gå med vinst. Faktum är att företaget uppnådde ett mycket positivt resultat under 2000, och förväntades göra det även under 2001. Företagets borgenärer hade alla gått med på att bidra till planens genomförande genom att underteckna borgenärsavtalet eller 1997 omförhandla villkoren för återbetalningen av skulderna. Samma år, 1997, ökades företagets aktiekapital genom en nyemission i syfte att minska dess

skuldsättning. Från en industriell synpunkt hade företaget redan 1997 börjat återvinna sin normala produktionsverksamhet och det var förberett för att genomföra en rad viktiga investeringar som ansågs nödvändiga, till exempel byggandet av en egen kraftstation.

- (39) Med hänsyn till dessa omständigheter bedömer kommissionen att en kreditinstitution som verkar på normala marknadsvillkor hade kunnat bevilja det lån som Caja de Cantabria gav Sniace. Då är frågan huruvida den hade gjort detta på samma villkor som Caja de Cantabria.

- (40) Kommissionen kan inte godta Sniaces förslag enligt vilket man, om förekomst av statligt stöd konstateras, skall beräkna detta i enlighet med de villkor som anges i ett antal skrivelser som har sänts av privata banker i samband med lån som är identiska med det som detta beslut gäller och som dessa banker kunde ha övervägt att bevilja Sniace. Skrivelserna är inte något erbjudande om lån gjort i januari 1998, utan en förklaring gjord 1999 om vad bankerna kunde ha gjort i det förflutna. De bevisar följaktligen inte att bankerna var beredda att, vid just den tidpunkten och på de specifika villkor enligt vilka det efterställda lånet beviljades, erbjuda villkor som motsvarade de som Caja de Cantabria erbjöd. Kommissionen påpekar dessutom att de spanska myndigheterna inte har lämnat några uppgifter om förhandlingarna med Banesto, trots att det tydligt framgått att denna bank förhandlade med Sniace om villkoren för ett efterställt lån, även om den till slut beslutade att inte bevilja det. Av dessa skäl måste beräkningen av det stöd som ingår i det efterställda lånet göras enligt de kriterier som utarbetats och offentliggjorts av kommissionen i olika meddelanden, i enlighet med vad som sägs ovan.

- (41) Sniace ställde ingen garanti för att täcka lånet. Det faktum att Sniace har tillgångar som värderas till ungefär 150 miljoner euro kan inte betraktas som en tillräcklig säkerhet, eftersom Caja de Cantabria inte hade någon specifik rättighet avseende dessa tillgångar. Dess rättigheter kunde i händelse av konkurs tvärtom gottgöras först efter det att de andra borgenärernas fordringar hade betalats. Inte heller möjligheten att omvandla lånet till aktier eller obligationer – vilket gör det möjligt att amortera lånet innan det förfaller till betalning – utgör ett verkligt alternativ till den garanti som normalt krävs. För att bevilja ett lån av detta slag skulle varje privat långgivare som agerade enligt normala marknadsvillkor ha krävt tillgångar av första kvalitet för att garantera lånet, eller höjt räntan för att täcka den ökade risk som förelåg.

- (42) Med hänsyn till lånets särskilda karaktär och Sniaces historia, liksom det faktum att företaget 1998 sakta men säkert började ta sig ur de svårigheter som hade riskerat dess överlevnad, anser kommissionen att den normala

räntesatsen för att täcka den inneboende risken vid lånet skulle ha varit 12,2 %. Detta procenttal bygger på en sammanslagning av den interbankräntesats som kommissionen använder för beräkningen av den marknadsreferensränta på 75 räntepunkter som tillämpas på lån i Spanien och ytterligare 600 räntepunkter för avsaknaden av garantier. Detta överensstämmer med kommissionens meddelande om fastställande av referensräntan, i vilket den fastställer att referensräntan kan höjas med 400 eller fler räntepunkter i situationer där särskild risk föreligger. Den normala marknadsräntan förutsätter en årlig ränta på 1 466 701 euro under ett typår (1999–2005).⁽²⁶⁾ Den sammanlagda räntan skulle under de åtta år som lånet löpte ha uppgått till 9 454 365 euro med 1998 års priser.

4. Stödet påverkar handeln mellan medlemsstaterna

- (46) Med hänsyn till att det finns en intensiv handel mellan medlemsstaterna inom sektorerna för tillverkning av papper, syntetfibrer och kemiska derivatprodukter kan den fördel som beviljats Sniace snedvrda konkurrensen inom gemenskapen eftersom Sniace har givits en fördel jämfört med andra konkurrenter som inte mottar stöd. På grund detta utgör åtgärden statligt stöd i den mening som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget.

VI. STÖDETS FÖRENLIGHET

- (43) För att beräkna den ränta som Sniace betalat under lånets löptid måste man ta hänsyn till att den verkliga ränta som betalats beror på två faktorer – Sniaces lönsamhet och Mibor-räntesatsen under perioden 1998–2006 – som parterna inte kunde känna till när lånet beviljades. Enligt sämsta tänkbara scenario, det vill säga om Sniace inte skulle få någon vinst under något år under perioden i fråga, skulle den betalda räntan uppgå till 240 000 euro per typår (1999–2005).⁽²⁷⁾ Vid slutet av lånetidens åtta år skulle den totala ränta som betalats uppgå till 2 066 108 euro med 1998 års priser.
- (44) På grundval av de uppgifter som parterna hade tillgång till när lånet beviljades är det inte möjligt att tänka sig en mer gynnsam hypotetisk ram. Kommissionen anser dock att den kan göra en användbar uppskattning genom att beräkna den ränta som Sniace skulle ha betalat om företaget uppnådde målen när det gäller den vinst som fastställs i lönsamhetsplanen⁽²⁸⁾. Kommissionen har beräknat att den sammanlagda betalda räntan enligt detta antagande skulle uppgå till 4 340 602 euro med 1998 års priser.
- (45) Kommissionen har följaktligen kommit till slutsatsen att den fördel som Sniace beviljats enligt sämsta tänkbara scenario skulle uppgå till 7 388 258 euro och enligt bästa tänkbara scenario till 5 113 763 euro. Den fördel som Sniace beviljats överstiger under alla omständigheter taket på 100 000 euro för stöd av mindre betydelse.
- (46) Under 1998 hade räntekostnaderna varit något lägre än 1 325 849 euro eftersom lånet beviljades den 4 februari 1998 och räntan följaktligen ökade under mindre än ett kalenderår.
- (27) När det gäller 1998 fastställde parterna räntekostnaderna till 733 564 euro.
- (28) Och genom att göra ytterligare två antaganden: för det första att vinsten förblev konstant under åren 2002–2005, på samma nivå som förutses i planen för åren 1999–2001, och för det andra att den betalda räntan hela tiden var lägre än taket för Mibor-räntesatsen + 2.
- (47) Kommissionen är inte överens med de synpunkter som lagts fram av de spanska myndigheterna och av Sniace, enligt vilka företaget hade berättigade förväntningar på att ett positivt beslut skulle fattas på grund av den långa tid som den inledande fasen av granskningen varade. Domstolen har tvärtom vid upprepade tillfällen ansett att företag inte kan åberopa berättigade förväntningar om stödet beviljas utan fullständigt iakttagande av bestämmelserna. I detta fall anmäldes inte stödet och en inledande granskning kan inte påverka det slutliga beslutet i ärendet.
- (48) Kommissionen måste fastställa om detta stöd kan anses förenligt med den gemensamma marknaden i enlighet med något av de undantag som fastställs i EG-fördraget. I sitt svar på beslutet att inleda förfarandet anger Sniace att lånet, på grund av dess karaktär av kvasikapital, hade använts för att finansiera företagets nuvarande löpande behov och att det inte var avsett för något konkret ändamål.
- (49) Kommissionen bedömer att stödet inte kan betraktas som ett investeringsstöd utan att det skall anses vara ett driftsstöd. Även om företaget är beläget i ett område som kan vara berättigat till regionalstöd i enlighet med det undantag som fastställs i artikel 87.3 a kan denna typ av stöd för särskilda ändamål inte förstås som ett regionalstöd i egentlig mening. Stödet uppfyller inte kraven för att betraktas som igångsättningsstöd. Det uppfyller inte heller kraven för att betraktas som stöd för skapande av sysselsättning i enlighet med kraven i kommissionens riktlinjer för statligt stöd för regionala ändamål. Stödet uppfyller dessutom inte de villkor som i dessa riktlinjer fastställs för att godkänna driftsstöd i 87.3 a-regioner⁽²⁹⁾. Stödet kan följaktligen inte anses förenligt enligt denna rättsliga ram.
- (50) Eftersom Sniace tillverkar syntetfibrer kan det beviljade stödet omfattas gemenskapsreglerna om stöd till syntet-

⁽²⁹⁾ EGT C 74, 10.3.1998, s. 9. Se särskilt punkt 2, fotnoten på sidan 10 och punkt 4.17.

fiberindustrin. I dessa gemenskapsregler fastställs dock bara särskilda villkor för stöd till investeringar i de anläggningstillgångar som anges i reglerna, varför varje annan typ av stöd måste bedömas i enlighet med de branschövergripande bestämmelserna. Eftersom stödet inte är avsett för direkt stöd till de industriella processerna för extrudering, texturering eller polymering eller för stöd till någon biprocess som är förbunden med samtidig installation av extruderings-/textureringskapacitet enligt beskrivningen i gemenskapsreglerna, kan det inte anses uppfylla villkoren för tillämpning av dessa regler (se skälen 54 och 55 i detta beslut).

- (51) Fortfarande återstår möjligheten att bedöma stödet i enlighet med riktlinjerna för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter, enligt vilka driftsstöd på särskilda villkor kan anses förenligt. Det måste för det första visas att Sniace är ett företag i

svårigheter som inte kan återhämta sig med egna finansiella medel. Bedömningen av stödet måste för det andra genomföras på grundval av en omstruktureringsplan som syftar till att återställa företagets lönsamhet på lång sikt.

- (52) När det gäller de svårigheter som Sniace drabbades av ledde höjda produktionskostnader, en minskande marknadsandel och en marknad på tillbakagång till att företaget ansökte om betalningsinställelse 1992. En sådan förklarades i mars 1993 och hävdades i oktober 1996, när de privata borgenärerna ingick ett avtal om att omvandla 40 % av företagets skuld till aktier. Borgenärerna i den offentliga sektorn beslutade att hålla sig i utkanten av detta avtal. Det är alltså klart att Sniace 1996, när lönsamhetsplanen utarbetades, var ett företag i svårigheter. I tabell 1 sammanfattas företagets finansiella situation under åren 1991–1996.

TABELL 1

(euro)

År	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Omsättning	69 342 781	43 015 266	4 797 844	38 790 217	65 944 130	34 558 196
Rörelseresultat	- 13 700 984	- 25 322 689	- 23 221 491	- 6 843 112	- 5 536 157	- 8 695 810

- (53) I juni 1996 gav Kantabriens regering det privata konsultföretaget Coypsa i uppdrag att utarbeta en lönsamhetsplan för Sniace. I planen analyseras Sniaces situation efter betalningsinställelsen och de åtgärder som under de kommande åren måste vidtas inom den industriella och finansiella planen för att garantera en lönsamhet på lång sikt för företaget.

- (54) Sniace godkände lönsamhetsplanen i september 1996 och började tillämpa den under åren 1997 och 1998, i enlighet med vad som anges i punkt 3.2 i årsrapporten för 1998. I samma punkt i årsrapporten finns en uttrycklig hänvisning till det efterställda lånet (beskrivet i punkt 11.1 i rapporten) som en del i genomförandet av lönsamhetsplanen. Av detta skäl kan de spanska myndigheternas argument att lönsamhetsplanen inte skall beaktas vid bedömningen av det efterställda lånet inte godtas.

- (55) Den viktigaste delen i lönsamhetsplanen består av en rad åtgärder i syfte att minska produktionskostnaderna och särskilt energikostnaderna. Särskilt viktigt i detta avseende är projektet att bygga en anläggning för värmekraftgenerering i samarbete med det spanska företaget Abengoa SA. Anläggningen för värmekraftgenerering skulle ge en betydande minskning av energikostnadernas del av produktionskostnaderna. Detta skulle göra företagets produkter mer konkurrenskraftiga, fram-

för allt de produkter vars bearbetning kräver en intensiv energianvändning, till exempel papper och syntetfibrer.

- (56) Andra åtgärder i lönsamhetsplanen syftar till att minska de kostnader som kan hänföras till produktionen av flytande avfall (nya behandlingsmetoder för avfall och nya anläggningar för behandling av vatten), samt driftskostnaderna (minskning av de allmänna kostnaderna, rationalisering av avdelningarna för administration och försäljning, stängning av överflödiga lokaler i Barcelona och Madrid).

- (57) I planen förutsågs inga permanenta kapacitetsminskningar i de befintliga produktionslinjerna. Detta gäller även investeringar för att höja den installerade kapaciteten, med undantag för en kapacitetsökning av energiproduktionen till följd av byggnationen av den nya anläggningen för värmekraftgenerering.

- (58) De nödvändiga finansiella medlen för att genomföra planen uppskattades till: en kreditlimit på 3 miljoner euro för att återuppta produktionen inom de linjer som lades ner på grund av betalningsinställelsen, en kreditlimit på 18 miljoner euro för att finansiera rörelsekapitalet och 9,2 miljoner euro för att finansiera de investeringar som förutses i planen. I planen fastställdes dessutom de nödvändiga villkoren för att bibehålla den tidigare skulden

- på en lämplig nivå, framför allt genom en omvandling av skulden till en långfristig sådan.
- (59) Följaktligen måste man fastställa om Sniace, på grundval av dess lönsamhetsplan, uppfyller kriterierna för att vara berättigat till ett omstruktureringsstöd. För detta ändamål är det nödvändigt att visa att lönsamhetsplanen uppfyller följande villkor, som fastställs i punkt 3.2.2 i gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter:
- Planen skall göra det möjligt att återställa Sniaces långfristiga lönsamhet på grundval av realistiska antaganden.
 - Stödet skall förhindra otillbörlig snedvridning av konkurrensen.
 - Stödet skall vara proportionerligt i förhållande till omstruktureringens kostnader och vinster.
 - Företaget skall genomföra planen i dess helhet och iakttä dess villkor.
- (60) När det gäller återställandet av Sniaces lönsamhet på lång sikt måste detta uppnås inom en rimlig tid och på grundval av realistiska antaganden om de framtida villkoren för verksamheten. Förbättringen av lönsamheten skall i första hand uppnås genom interna åtgärder, i syfte att ge företaget möjligheter att fungera med framgång när omstruktureringen väl är genomförd.
- (61) I detta fall täcker lönsamhetsplanen perioden 1997–2001. På grundval av de uppgifter som lämnas i själva planen kan man dra slutsatsen att denna lade grunden för att garantera Sniaces lönsamhet på lång sikt. Grundidén i lönsamhetsplanen är minskningen av produktionskostnaderna, särskilt på de områden som gjorde att Sniaces produkter inte var konkurrenskraftiga på marknaden, till exempel energi- och miljökostnaderna. Ett annat viktigt inslag i planen har sin grund i ett optimerat kapacitetsutnyttjande för att uppfylla villkoren för efterfrågan och undvika kostsamma energiinköp på medellång sikt. Enligt planen skulle företaget uppnå en begränsad lönsamhet redan 1997 och en tillfredsställande lönsamhet från och med 1999 (se tabell 2).

TABELL 2

(euro)

År	1997	1998	1999	2000	2001
Omsättning	70 100 049	70 100 049	69 056 657	69 056 657	69 056 657
Rörelseresultat	835 142	1 069 128	5 129 284	5 129 284	5 129 284

- (62) Att de antaganden på vilka lönsamhetsplanen grundades är realistiska visas av hur Sniaces resultat utvecklas över tid, enligt tabell 3. Även om en återhämtning av Sniaces omsättning och en återställd lönsamhet har krävt mer tid än vad som förutses i planen, har rörelseresultatet och omsättningen under 2000 och 2001 legat på nivåer som i stor utsträckning motsvarar de som förutses i planen.

TABELL 3

(euro)

År	1997	1998	1999	2000	2001
Omsättning	33 648 943	56 110 490	51 043 676	72 333 369	65 703 334
Rörelseresultat	- 9 603 554	- 7 050 166	- 7 164 563	4 991 273	4 376 660

- (63) På dessa grunder anser kommissionen att lönsamhets-kriteriet uppfylls.
- (64) När det gäller stödets inverkan på Sniaces konkurrenter krävs i riktlinjerna för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter att åtgärder vidtas för att förhindra otillbörlig snedvridning av konkurrensen. Detta innebär att om det råder en strukturell överkapacitet inom sektorn skall omstruktureringsplanen, i proportion till stödets storlek och dess påverkan på den berörda marknaden, bidra till en sanering genom att oåterkalleligt minska eller undanröja produktionskapaciteten.
- (65) Enligt riktlinjerna motiverar det faktum att ett företag är beläget i ett stödområde inte i sig en mer tolerant inställning till beviljandet av omstruktureringsstöd. Kravet på att det skall förhindra otillbörlig snedvridning av konkurrensen kan dock ges en mindre strikt tillämpning i fråga om stödområden, särskilt i de regioner som anses

vara mindre gynnade i enlighet med artikel 87.3 a i EG-fördraget, en kategori som sedan 1995 omfattar Torrelavega i Kantabrien.

- (66) Även om det står helt klart att det inom Europeiska unionen finns konkurrens inom de sektorer där Sniace är verksamt, är det viktigt att påpeka att lönsamhetsplanen inte förutsåg någon som helst ökning av den installerade kapaciteten i dessa sektorer. Särskilt byggnationen av en kraftstation skulle inte innebära att den befintliga flaskhalsen i produktionen försvann och alltså inte någon mer intensiv användning av den nu befintliga kapaciteten. Byggnationen av en kraftstation skulle tvärtom göra det möjligt att minska energikostnadernas inverkan på de totala kostnaderna eftersom det skulle bli möjligt att ersätta den energi som tidigare köpts på nätet med internt producerad energi. Ett bättre utnyttjande av den befintliga kapaciteten när omstruktureringen och rationaliseringsåtgärderna genomförts var nödvändigt för att Sniace åter skulle kunna gå med vinst 2000. Det stöd som det rör sig om var nödvändigt för att återställa lönsamheten för ett företag som är beläget i ett stödområde. Detta tillåter dock inte att Sniace ökar sin kapacitet på bekostnad av sina konkurrenter under planens tillämpningsperiod. En ökning av kapaciteten för energiproduktion är verkligen oundgänglig för att minska företagets driftskostnader och uppnå en lönsamhet på medellång sikt.

- (67) När det gäller stödet proportionalitet i förhållande till omstruktureringskostnaderna kan man uppskatta att ett återställande av Sniaces lönsamhet inte bara beror på det mottagna stödet. Detta skulle gälla även med hänsyn till det sämsta tänkbara scenariot för Sniace, det vill säga om man inte uppnådde någon vinst under något år under perioden 1999-2005 (en situation som i verkligheten inte uppstod) och alltså räknade med ett stödinslag på 7 388 258 euro. I så fall skulle stödnivån bara uppgå till 24,5 % av de sammanlagda kostnader på 30,2 miljoner euro som förutses i lönsamhetsplanen. Denna andel skulle bli ännu mindre under förutsättning att Sniace betalade en högre ränta till Caja de Cantabria (vilket skedde 2000 och 2001).

- (68) Kommissionens slutsats är att det stöd som mottagits av Sniace är begränsat till vad som är absolut nödvändigt och det ger inte ett överskott av likvida medel som skulle kunna användas för verksamheter som kan snedvrida konkurrensen och som inte har anknytning

till omstruktureringsprocessen. Stödet i fråga är samtidigt knutet till åtgärder som är nödvändiga för att tillämpa lönsamhetsplanen och det innebär ingen oskälig minskning av företagets finansiella kostnader.

- (69) Av ovannämnda skäl anser kommissionen att det granskade omstruktureringsstödet är förenligt med den gemensamma marknaden.

VII. SLUTSATSER

- (70) Kommissionen anser att det lån som beviljats av Caja de Cantabria till Sniace inbegriper statligt stöd i den mening som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget. Spanien har följaktligen olagligt beviljat stödet i fråga och därmed överträtt bestämmelserna i artikel 88.3 i fördraget. Det har dock visat sig att stödet uppfyller villkoren för att omfattas av det undantag som föreskrivs i artikel 87.3 c och att det följaktligen är förenligt med fördraget.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Det statliga stöd som Spanien har beviljat Sniace och som uppgår till ett maximalt belopp på 7 388 258 euro är förenligt med den gemensamma marknaden i den mening som avses i artikel 87.3 c i fördraget.

Artikel 2

Detta beslut riktar sig till Konungariket Spanien.

Utfärdat i Bryssel den 11 december 2002.

På kommissionens vägnar

Mario MONTI

Ledamot av kommissionen